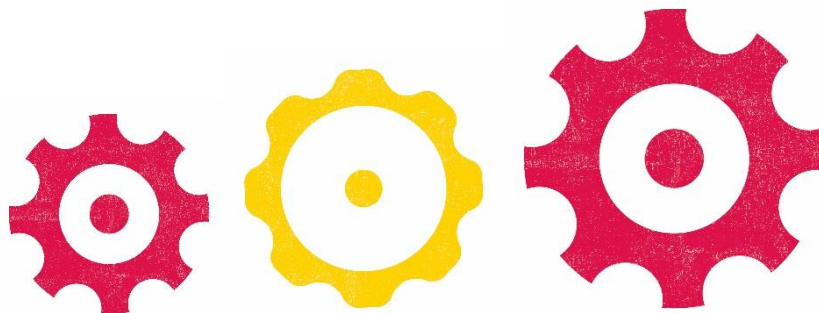
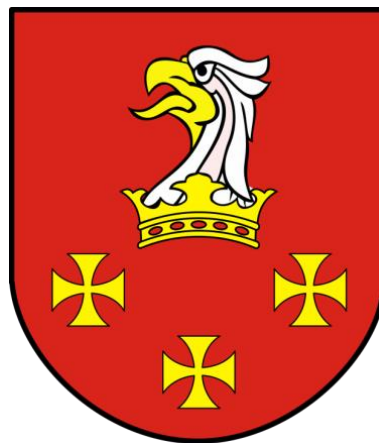

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Łubianka na lata 2016-2020 z perspektywą do roku 2023

Dokument: Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Łubianka na lata 2016-2020 z perspektywą do roku 2023

Zamawiający: Gmina Łubianka
Aleja Jana Pawła II nr 8
87-152 Łubianka

Wykonawca: Dorfin Grant Thornton Frąckowiak sp. z o.o. sp. k.
ul. Głowackiego 20
87-100 Toruń
T +48 56 657 55 91
F +48 56 475 45 47
www.GrantThornton.pl
Member of Grant Thornton International Ltd

Data: luty 2018 r.

Spis treści

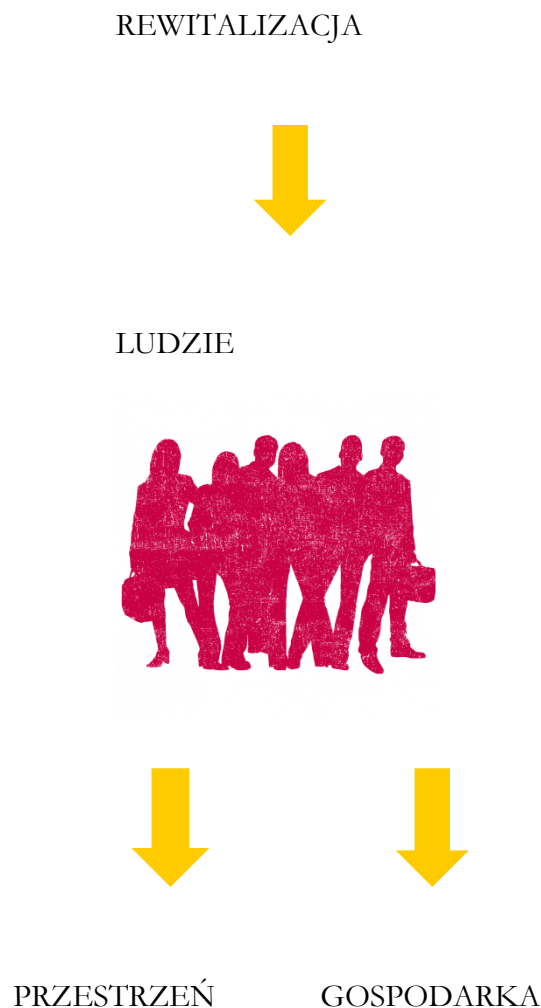
Wstęp.....	5
Rozdział 1.	10
Powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi	10
1.1. Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami regionalnymi	12
1.2. Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami lokalnymi	14
Rozdział 2.	15
Uproszczona diagnoza gminy Łubianka	15
2.1. Położenie geograficzne i podział administracyjny.....	16
2.2. Sfera społeczna.....	16
2.3. Sfera gospodarcza	19
2.4. Sfera środowiskowa.....	19
2.5. Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna	20
2.6. Infrastruktura społeczna.....	21
2.7. Wnioski pod kątem występowania stanu kryzysowego	22
Rozdział 3.	24
Obszar zdegradowany gminy.....	24
3.3. Obszar zdegradowany – podsumowanie analizy.....	24
3.1. Analiza wskaźnikowa pod kątem występowania problemów społecznych.....	25
3.1.1. Analiza wskaźnikowa miejscowości o liczbie ludności do 300 mieszkańców	26
3.1.2. Analiza wskaźnikowa miejscowości o liczbie ludności od 300 do 600 mieszkańców	27
3.1.3. Analiza wskaźnikowa miejscowości o liczbie ludności pow. 600 mieszkańców	28
3.2. Analiza sołectw, w których zdiagnozowano problemy społeczne, pod kątem występowania przestrzeni zdegradowanych lub niekorzystnych zjawisk w innych sferach.....	30
3.2.1. Przestrzeń zdegradowana	30
3.2.2. Niekorzystne zjawiska w innych sferach	30
3.3. Obszar zdegradowany – podsumowanie analizy	31
Rozdział 4.	33
Obszar rewitalizacji gminy.....	33
Rozdział 5.	41
Diagnoza obszaru rewitalizacji.....	41
5.1. Pigża.....	42
5.2. Przeczno	49
5.3. Warszewice.....	55
Rozdział 6.	61
Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji	61
Rozdział 7.	64
Cele rewitalizacji i kierunki działań	64

7.1. Cele, kierunki działań i przedsięwzięcia	65
7.2. Wskaźniki	66
Rozdział 8.	68
Lista przedsięwzięć rewitalizacyjnych	68
Rozdział 9.	80
Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji	80
9.1. Formuła projektów zintegrowanych	81
9.2. Komplementarność przestrzenna	85
9.3. Komplementarność problemowa	85
9.4. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna	88
9.5. Komplementarność źródeł finansowania	88
9.6. Komplementarność międzyokresowa	88
Rozdział 10.	90
Mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji	90
10.1. Interesariusze rewitalizacji	91
10.2. Konsultacje społeczne na etapie programowania	92
10.3. Partycypacja społeczna na etapie wdrażania i monitorowania	92
Rozdział 11.	93
Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/ przedsięwzięć rewitalizacyjnych	93
Rozdział 12.	97
System zarządzania realizacją programu rewitalizacji	97
12.1. Podmioty uczestniczące w realizacji programu rewitalizacji i ich zadania	98
12.2. Sposób koordynacji działań podmiotów uczestniczących w programie rewitalizacji	99
12.3. System informacji i promocji	100
12.4. Ramowy harmonogram realizacji programu	102
Rozdział 13.	103
System monitoringu, oceny skuteczności działań i system wprowadzania zmian	103
Rozdział 14.	106
Wykaz niezbędnych zmian, ocen i opinii	106
14.1. Opinia Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska	107
14.2. Opinia Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego	107
Załączniki	108

Wstęp

W okresie programowania 2014-2020 rewitalizacja jest rozumiana jako **kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych**. Działania rewitalizacyjne powinny być prowadzone na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki oraz skoncentrowane terytorialnie. Koniecznym elementem właściwej rewitalizacji jest włączenie społeczności lokalnej w procesy rewitalizacyjne. Aktywny udział interesariuszy, poprzez których rozumie się mieszkańców gminy, przedsiębiorców, organizacje pozarządowe i jednostki samorządu terytorialnego, w tworzenie i wdrażanie programów rewitalizacji ma duży wpływ na skuteczność i powodzenie planowanych do realizacji działań rewitalizacyjnych.

Schemat 1. Proces rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne

Działania rewitalizacyjne prowadzone są na podstawie **programu rewitalizacji**, czyli wieloletniego programu działań w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-

funkcjonalnej oraz infrastrukturalnej. Program jest podstawą do ubiegania się o środki na rewitalizację, m. in. z funduszy unijnych. Taką funkcję spełnia niniejszy **Lokalny** Program Rewitalizacji Gminy Łubianka.

Ramy prawne dla przeprowadzenia rewitalizacji wyznaczają „Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020” oraz „Wytuczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020” zatwierdzone przez Ministra Rozwoju.

W perspektywie finansowej 2014-2020 rewitalizacja dotyczy zarówno **terenów miejskich, jak i wiejskich**. Głównym jej celem jest trwale podniesienie **jakości życia** na obszarze zdegradowanym. Kierunki działań rewitalizacyjnych wyznacza Krajowa Polityka Miejska 2023, która wskazuje, że w obecnym okresie programowania rewitalizacja nie może być postrzegana, tak jak do tej pory, jedynie jako remont, modernizacja czy odbudowa. Powinna ona **łączyć działania w sposób kompleksowy** tak, aby nie pomijać aspektu społecznego oraz gospodarczego, przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego lub środowiskowego, związanego zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem.

Istotne jest, aby **projekty społeczne stanowiły punkt wyjścia i były nieodłącznym elementem procesów rewitalizacyjnych**. W obecnej perspektywie finansowej nie dopuszcza się realizacji tylko i wyłącznie wybiórczych inwestycji, nastawionych jedynie na szybki efekt poprawy estetyki przestrzeni, skupionych tylko na działaniach remontowych czy modernizacyjnych, które nie skutkują zmianami strukturalnymi na obszarze rewitalizacji. Projekty te będą mogły zostać zrealizowane w ramach szerszej koncepcji, uzupełniająco do działań społecznych tzw. „miękkich”.

Prowadzenie procesu rewitalizacji wiąże się z koniecznością wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji.

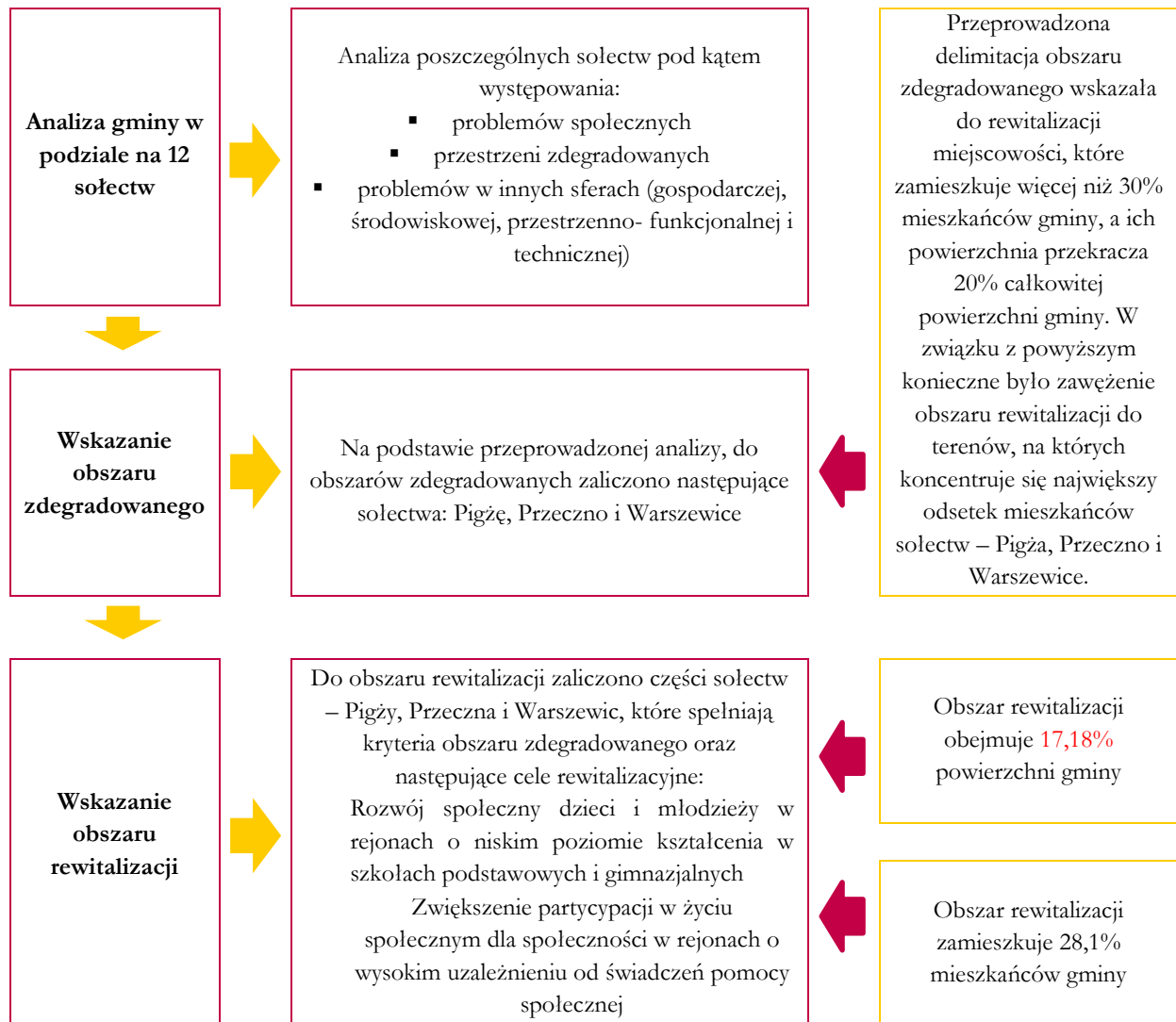
Obszarem zdegradowanym jest obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym i kulturalnym. Ponadto występuje na nim co najmniej jedno z negatywnych zjawisk: gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych.

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego w gminie wiejskiej odbywa się poprzez podział jej obszaru na sołectwa, a następnie zdiagnozowanie ich sytuacji za pomocą wskaźników społecznych, których wartości są porównywane do **średniej dla gminy**. Za obszar zdegradowany uznane zostaje sołectwo, w którym zdiagnozowano co najmniej dwa problemy społeczne oraz dodatkowo co najmniej jedno negatywne zjawisko w sferze: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej.

Obszar rewitalizacji wyznacza się jako całość lub część obszaru zdegradowanego i opracowuje dla niego program rewitalizacji. Gmina Łubianka planuje prowadzenie działań rewitalizacyjnych i chce pozyskać na ten cel środki unijne. W związku z tym koniecznością jest opracowanie **Lokalnego** Programu Rewitalizacji, zawierającego w szczególności: szczegółową diagnozę obszaru zdegradowanego, cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań, służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk, opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz szacunkowe ramy finansowe programu rewitalizacji.

Sposób wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji w Gminie Łubianka przedstawia poniższy schemat.

Schemat 2. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na obszarze gminy Łubianka

Źródło: Opracowanie własne.

Dla potrzeb niniejszego dokumentu przeprowadzono dokładną analizę sytuacji społeczno-gospodarczej, która pozwoliła na zdiagnozowanie problemów i potencjałów występujących na poszczególnych obszarach. Pozwoliło to na określenie kierunków rozwoju na najbliższe lata i zaplanowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które pozwolą na osiągnięcie postawionych celów.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Łubianka na lata 2016-2020 z perspektywą do roku 2023 charakteryzuje się następującymi cechami:

- **Kompleksowością** – gdyż ujmuje działania w sposób kompleksowy, tj. planuje realizację przedsięwzięć współfinansowanych z różnych środków (Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz innych środków publicznych i prywatnych), tym samym nie pomija aspektu społecznego oraz gospodarczego przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego lub środowiskowego. Program składa się z różnorodnych działań, które zapewniają, że zostanie osiągnięta kompleksowość interwencji.

- **Koncentracją** – ponieważ program koncentruje swoją interwencję na tych obszarach gminy, które są dotknięte koncentracją problemów oraz negatywnych zjawisk, a dodatkowo ogranicza się do obszarów faktycznie zamieszkiwanych.
- **Komplementarnością projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych** – pomiędzy zaplanowanymi projektami i przedsięwzięciami zachodzi efekt synergii w następujących wymiarach:
  - przestrzennym
  - problemowym
  - proceduralno-instytucjonalnym
  - źródeł finansowania
- **Realizacją zasady partnerstwa i partycypacji** – program został wypracowany we współpracy z lokalną społecznością. Konsultacje społeczne nie tylko towarzyszyły procesowi wyznaczenia obszaru rewitalizacji i przygotowaniu programu, ale też były jednym z elementów współtworzących program. Prace nad programem były prowadzone w ścisłej współpracy z interesariuszami rewitalizacji tj. lokalną społecznością, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi.

Rozdział 1.

Powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

- 1.1. Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami regionalnymi
- 1.2. Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami lokalnymi

Lokalny Program Rewitalizacji został opracowany zgodnie z zapisami „Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020” oraz „Wytucznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020”. Ponadto wykazuje on powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na poziomie regionalnym i lokalnym, które zostały wskazane na poniższym schemacie.

Schemat 3. Powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Poziom regionalny	Poziom lokalny
Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+	Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Łubianka
Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	Strategia Rozwoju Gminy Łubianka na lata 2015-2023
Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	Lokalna Strategia Rozwoju na lata 2014-2020 Lokalnej Grupy Działania „Ziemia Gotyku”
Strategia Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020	
Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Terytorialnego	
Studium Uwarunkowań Rozwoju Przestrzennego Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Terytorialnego	
Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 Obszaru Terytorialnego	

Źródło: Opracowanie własne

1.1. Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami regionalnymi

Nazwa dokumentu	Opis powiązań
<p>Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+</p>	<p>Zgodnie ze Strategią Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego aktywizacja społeczno-gospodarcza na poziomie lokalnym jest jednym z najważniejszych założeń polityki rozwoju województwa.</p> <p>Świadczą o tym następujące priorytety, z którymi zgodność wykazuje program rewitalizacji: nowoczesne społeczeństwo oraz modernizacja przestrzeni wsi i miast oraz kierunki działań: rozbudzanie aktywności obywatelskiej i społecznej, chęci do współpracy, prowadzenia działań edukacyjnych, zachęcania do szerokiego otwarcia na świat oraz dążeń do znacznego przyspieszenia rozwoju obszarów wiejskich i miast.</p> <p>Priorytet modernizacja przestrzeni miast i wsi zakłada dążenie do znacznego przyspieszenia rozwoju obszarów wiejskich oraz aktywizacji społeczno-gospodarczej miast przy uwzględnieniu ich pozycji w sieci osadniczej i dostosowaniu potencjału do oczekiwań stawianych przed nimi w zakresie stymulowania rozwoju regionu, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju i ład przestrzennego. Gmina Łubianka została zakwalifikowana do kategorii polityki przestrzennej – obszary wiejskie (wraz z lokalnymi ośrodkami rozwoju), dla których oczekiwana rola i znaczenie w rozwoju województwa wiąże się z aktywizacją społeczno-gospodarczą na poziomie lokalnym.</p>
<p>Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020</p>	<p>Zgodnie z zapisami RPO, rewitalizacja społeczno-gospodarcza, a także fizyczna obszarów o dużej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych jest jednym z podstawowych działań mających przyczynić się do minimalizacji występujących na danych obszarach problemów.</p> <p>Lokalny Program Rewitalizacji jest zgodny z Priorytetem Inwestycyjnym 9d „Inwestycje dokonywane w kontekście strategii na rzecz rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność”, którego celem jest ożywienie społeczne i gospodarcze na obszarach objętych Lokalnymi Strategiami Rozwoju. W ramach tego priorytetu realizowana będzie odnowa społeczno-gospodarcza polegająca na rewitalizacji miejscowości wiejskich, co powinno przyczynić się do uruchomienia uspiętych potencjałów społecznych, które przyczynią się do aktywizacji społecznej i zawodowej społeczności lokalnych.</p>
<p>Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020</p>	<p>Przedsięwzięcia rewitalizacyjne na obszarach wiejskich stanowi interwencja zaplanowana w ramach:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Działanie 7.1 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność. ▪ Działanie 11.1 Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR <p>Lokalny Program Rewitalizacji obejmuje swoim zasięgiem obszar wiejski i wpisuje się w powyższe działania.</p>
<p>Strategia Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020</p>	<p>Misją wskazaną w Strategii Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego jest tworzenie warunków dla rozwoju aktywności i samodzielności mieszkańców w życiu społecznym.</p> <p>Lokalny Program Rewitalizacji wykazuje zgodność z następującymi celami strategicznymi dokumentu:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Wzrost poziomu samodzielności życiowej mieszkańców regionu ▪ Wzrost poziomu życia mieszkańców regionu poprzez zwiększenie dostępności do różnego rodzaju usług społecznych ▪ Wzrost poziomu aktywności w życiu społecznym
<p>Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Bydgosko-Toruńskiego</p>	<p>BTOf tworzy 25 jednostek samorządu terytorialnego z terenu województwa kujawsko-pomorskiego, w tym miasta wojewódzkie: Bydgoszcz i Toruń. Nadrzednym celem Strategii jest: Konsolidacja potencjału partnerów ZIT na rzecz</p>

<p>Obszaru Terytorialnego</p>	<p>rozwoju nowoczesnych funkcji metropolitalnych BTOF. Lokalny Program Rewitalizacji jest spójny z celem strategicznym 3 Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla BTOF: Zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy i wsparcie procesów inkluzji w BTOF.</p>
<p>Studium Uwarunkowań Rozwoju Przestrzennego Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Terytorialnego</p>	<p>Studium jest dokumentem eksperckim i diagnostycznym, obejmującym obszar 25 jednostek samorządu terytorialnego z terenu województwa kujawsko-pomorskiego, w tym miasta wojewódzkie: Bydgoszcz i Toruń, mającym na celu przede wszystkim:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozpoznanie struktury przestrzennej BTOF poprzez opisanie zjawisk zachodzących w środowisku przyrodniczym i rolnictwie, zjawisk demograficznych i społecznych, ▪ Przedstawienie problemów, z którymi boryka się region, ▪ Określenie potencjałów gospodarczych, edukacyjnych, turystycznych i kulturowych oraz – najważniejszych – drzemących w zasobach ludzkich regionu, ▪ Analizę polityk przestrzennych poszczególnych gmin tworzących BTOF, ▪ Wspomaganie BTOF w opracowaniu wspólnej polityki zrównoważonego rozwoju. <p>Lokalny Program Rewitalizacji wpisuje się w powyższe cele.</p>
<p>Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020</p>	<p>Zasady regionalne definiują pojęcia związane z rewitalizacją oraz określają sposób tworzenia programu rewitalizacji, w tym zwłaszcza zasady jego opracowywania w nowej perspektywie finansowej: kompleksowości, komplementarności, koncentracji, partnerstwa i partycypacji. Wskazują również: sposób wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, obligatoryjne elementy PR oraz oczekiwane efekty procesów rewitalizacji, prowadzonych w województwie kujawsko-pomorskim. Lokalny Program Rewitalizacji został opracowany w oparciu o Zasady regionalne i wykazuje zgodność z regulami opracowania programów rewitalizacji zawartymi w dokumencie.</p>

Źródło: *Opracowanie własne*

1.2. Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami lokalnymi

Nazwa dokumentu	Opis powiązań
<p>Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Łubianka</p>	<p>Jednym z głównych celów sporządzenia zmiany „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Łubianka” jest określenie polityki przestrzennej gminy.</p> <p>Głównym celem polityki przestrzennej realizowanej na terenie gminy Łubianka jest: Wysoka jakość życia na terenie gminy Łubianka to dostępność do usług o wysokim poziomie, uzbrojone tereny i dobre połączenie z miastem Toruniem.</p> <p>Celami częściowymi są:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Dobre warunki zamieszkania ▪ Wysoka jakość usług dla ludności ▪ Przygotowanie terenów budowlanych pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową ▪ Przygotowane tereny inwestycyjne pod działalność komercyjną ▪ Dobre wyposażenie terenu w infrastrukturę techniczną ▪ Dobra i bezpieczna infrastruktura komunikacyjna ▪ Dostęp do usług sportu, rekreacji i wypoczynku <p>Lokalny Program Rewitalizacji jest zgodny z celami oraz zapisami Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Łubianka.</p>
<p>Strategia Rozwoju Gminy Łubianka na lata 2015-2023</p>	<p>Głównym celem Strategii jest: Zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy Gminy Łubianka.</p> <p>Lokalny Program Rewitalizacji wpisuje się w:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Cel szczegółowy 1: Zwiększenie ilości podmiotów gospodarczych oraz ilości miejsc pracy oraz następujące cele bezpośrednie: <ul style="list-style-type: none"> a) 1.1. Zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców, w tym w zakresie zakładania pozarolniczej działalności gospodarczej oraz rozwoju działalności rolniczej b) 1.6. Większe zaangażowanie samorządu lokalnego w tworzenie warunków do podejmowania samodzielnej działalności gospodarczej, w tym poprzez tworzenie inkubatorów przedsiębiorczości oraz przestrzeni targowej ▪ Cel szczegółowy 3: Poprawa jakości życia mieszkańców oraz następujące cele bezpośrednie: <ul style="list-style-type: none"> a) 3.3. Rozwój i poprawa istniejącej infrastruktury społecznej, w tym edukacyjnej (szkolnej i przedszkolnej), sportowej i środowiskowej (świetlice wiejskie) b) 3.4. Wzbogacenie i dostosowanie oferty spędzenia wolnego czasu dla różnych grup wiekowych z wykorzystaniem obiektów sportowych i świetlic wiejskich c) 3.5. Poszerzenie oferty dodatkowych zajęć edukacyjnych oraz sportowych dla dzieci i młodzieży
<p>Lokalna Strategia Rozwoju na lata 2014-2020 Lokalnej Grupy Działania „Ziemia Gotyku”</p>	<p>Łubianka jest jedną z pięciu gmin wchodzących w skład Lokalnej Grupy Działania „Ziemia Gotyku”.</p> <p>Lokalny Program Rewitalizacji wpisuje się w następujące cele ogólne i szczegółowe LSR:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Cel ogólny 1: Wzrost gospodarczy obszaru LSR Ziemia Gotyku <ul style="list-style-type: none"> a) 1.1. Tworzenie nowych miejsc pracy, w tym dla grup defaworyzowanych do 2023 roku b) 1.2. Wzrost konkurencyjności mikro i małych firm do 2023 roku ▪ Cel ogólny 2: Poprawa standardu życia na obszarze LSR <ul style="list-style-type: none"> a) 2.1. Rewitalizacja miejscowości wiejskich o dużej koncentracji problemów społeczno-gospodarczych do 2023 roku b) 2.2. Powstanie i rozwój atrakcyjnej bazy rekreacyjnej, kulturalnej, turystycznej i zabytkowej do 2023 roku ▪ Cel ogólny 3: Podniesienie poziomu kapitału społecznego na obszarze LSR <ul style="list-style-type: none"> a) 3.1. Rozwijać lokalnych inicjatyw społecznych i kulturalnych do 2023 roku b) 3.2. Zwiększenie aktywności społeczno-zawodowej osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym do 2023 roku c) 3.3. Aktywizacja i animacja lokalnej społeczności do 2023 roku

Źródło: Opracowanie własne

Rozdział 2.

Uproszczona diagnoza gminy Łubianka

2.1. Położenie geograficzne i podział administracyjny

2.2. Sfera społeczna

2.3. Sfera gospodarcza

2.4. Sfera środowiskowa

2.5. Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna

2.6. Infrastruktura społeczna

2.7. Wnioski pod kątem występowania stanu kryzysowego

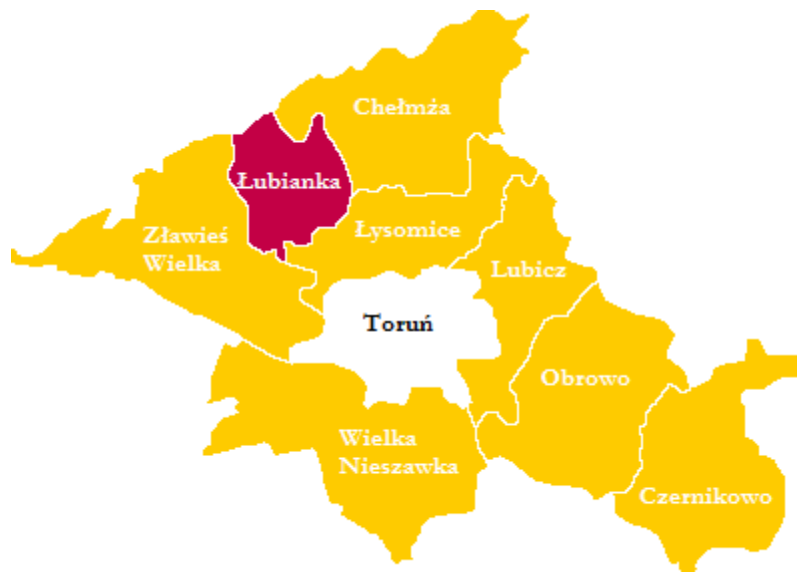
2.1. Położenie geograficzne i podział administracyjny

Łubianka to gmina wiejska położona w środkowej części województwa kujawsko-pomorskiego, w północnej części powiatu toruńskiego. Łubianka graniczy z następującymi gminami:

- Chelmżą, Łysomicami i Zławsią Wielką (położonymi w powiecie toruńskim)
- Kijewem Królewskim i Unisławiem (położonymi w powiecie chełmińskim)

Gmina leży w bliskim sąsiedztwie głównych ośrodków miejskich województwa – Torunia (5 km) i Bydgoszczy (22 km).

Mapa 1. Gmina Łubianka – położenie

Źródło: Opracowanie własne

W skład gminy wchodzi 14 wsi, które tworzą 12 sołectw: Bierzgłowo, Biskupice, Brachnowo, Dębiny, Łubianka, Pigża, Przeczno, Warszewice, Wybcz, Wybczyk, Wymysłowo, Zamek Bierzgłowski. Powierzchnia gminy wynosi 84 km² (0,5% powierzchni województwa), co pod względem wielkości lokuje ją na 106 miejscu w województwie (spośród 144 gmin). Siedzibą Urzędu Gminy jest miejscowość Łubianka. Gmina położona jest na terenie bydgosko-toruńskiego obszaru metropolitarnego oraz Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Funkcjonalnego.

Ze względu na podział fizyczno-geograficzny dany obszar zaliczany jest w większości do Pojezierza Chełmińskiego, południowa część wchodzi w skład Kotliny Toruńskiej. Na walory przyrodniczo-krajobrazowe gminy składa się przede wszystkim ukształtowanie terenu (strefa krawędziowa Kotliny Toruńskiej), kompleks leśny, wydmy śródlądowe, a także flora porastająca dany obszar.

2.2. Sfera społeczna

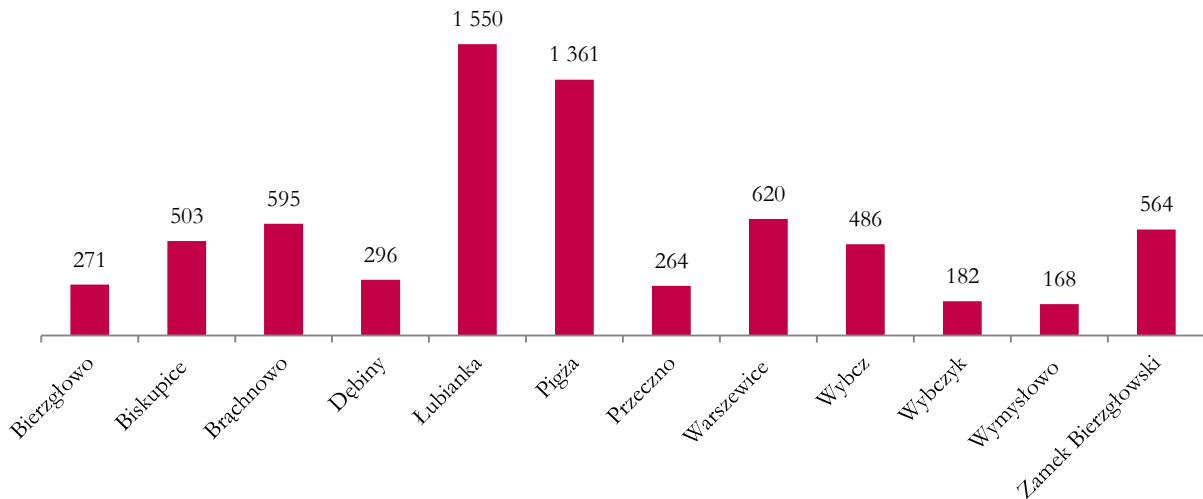
W 2015 r. gminę Łubianka zamieszkiwało 6 860 osób. Struktura wiekowa jej mieszkańców przedstawiała się następująco:

- 1 466 osób w wieku przedprodukcyjnym (21,4% ogółu mieszkańców)
- 4 659 osób w wieku produkcyjnym (67,9% ogółu mieszkańców)

- 735 osób w wieku poprodukcyjnym (10,7% ogółu mieszkańców)

Najliczniej zamieszkanymi sołectwami na terenie gminy były Łubianka (1550 osób) i Pigża (1361 osób). Najmniejszą liczbą mieszkańców charakteryzują się sołectwa Wymysłowo (168 osób) i Wybczyk (182 osoby).

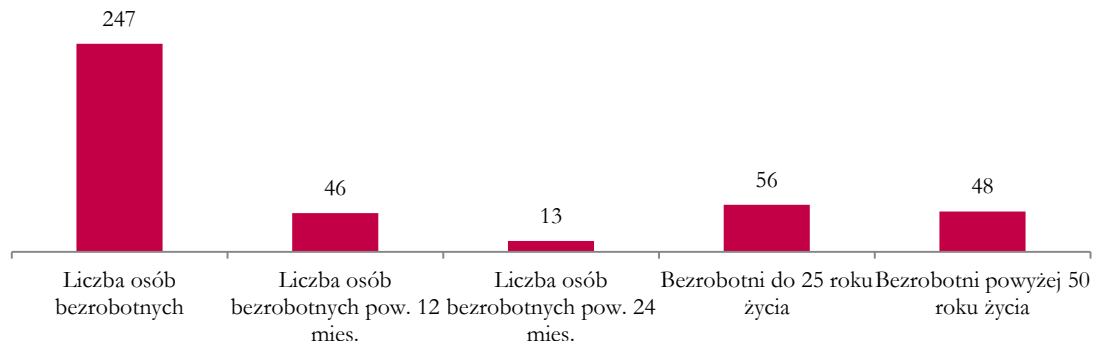
Wykres 1. Liczba mieszkańców poszczególnych sołectw Gminy Łubianka w 2015 r.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Urzędu Gminy Łubianka

Na koniec 2015 r. na terenie gminy Łubianka zarejestrowanych było 247 bezrobotnych – 3,6% ogółu mieszkańców gminy. Udział osób pozostających bez pracy w ogólnej liczbie osób w wieku produkcyjnym zamieszkałych na terenie gminy wynosił 5,3%. Jednocześnie stosunek osób pozostających bez zatrudnienia powyżej 12 miesięcy względem ludności w wieku produkcyjnym był równy niespełna 1%, a udział osób bezrobotnych powyżej 24 miesięcy w grupie wszystkich osób bezrobotnych w gminie wynosił 5,3%. Poziom bezrobocia w Łubiance kształtuje się korzystnie na tle powiatu i województwa – w powiecie toruńskim stopa bezrobocia w grudniu 2015 r. wynosiła 15,9%, natomiast w województwie kujawsko-pomorskim osiągnęła poziom 13,2%

Wykres 2. Struktura bezrobocia w gminie Łubianka w 2015 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Toruniu.

Jednostką organizacyjną świadcząca usługi z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Łubianka jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łubiance. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb i stara się umożliwić im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. W 2015 roku na terenie gminy z pomocy społecznej korzystało 677 osób. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności gminy wyniósł 9,87%. W 2015 r. gminę zamieszkiwało 390 dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymywali zasiłek rodzinny, co stanowiło 26,6% wszystkich dzieci do lat 17 w gminie.

Na terenie gminy funkcjonuje rozbudowana sieć placówek wychowania przedszkolnego:

- 3 niepubliczne przedszkola,
- 7 oddziałów przedszkolnych „0”,
- 2 punkty przedszkolne.

Do przedszkoli uczęszcza 55 dzieci, do placówek w oddziałach przedszkolnych „0” – 92 dzieci, a do punktów przedszkolnych – 25 dzieci. Miejsca w punktach przedszkolnych nie są w pełni wykorzystane, gdyż łącznie wychowaniem mogą one objąć 50 dzieci.

Na system szkół w gminie składają się 3 szkoły podstawowe, 1 gimnazjum oraz Zespół Szkół obejmujący szkołę podstawową i gimnazjum:

- Zespół Szkół im. Janusza Korczaka w Łubiance,
- Gimnazjum im. Św. Jana Pawła II w Brąchnowie,
- Szkoła Podstawowa im. Wilhelminy Iwanowskiej w Pigży,
- Szkoła Podstawowa im. Zawiszy Czarnego z Grabowa w Warszewicach,
- Szkoła Podstawowa im. ks. Stanisława Kujota w Wybczu.

Na terenie gminy działają dwie placówki kształcenia ponadpodstawowego – Gimnazjum w Zespole Szkół im. Janusza Korczaka w Łubiance oraz Gimnazjum im. Św. Jana Pawła II w Brąchnowie.

Przeciętny wynik egzaminu gimnazjalnego z 3 ostatnich lat w odniesieniu do zdecydowanej większości przedmiotów był niższy niż przeciętny wynik w województwie kujawsko-pomorskim. Jedyne wyniki z języka polskiego wypadają na takim samym poziomie co średnia dla województwa (62%). Najgorzej uczniowie w gminie radzą sobie na egzaminach z rozszerzonego języka angielskiego, średnia gminy wynosi 32% a średnia województwa 42%.

Tabela 1. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w latach 2015-2013

		Gmina			woj. kujawsko-pomorskie			Przeciętny wynik z 3 lat	
		2015	2014	2013	2015	2014	2013	Gmina	Woj.
Część humanistyczna	J. polski	63%	62%	61%	60%	65%	61%	62%	62%
	Historia i WOS	62%	56%	55%	62%	58%	56%	58%	59%
Część matematyczna	Matematyka	46%	41%	47%	47%	45%	46%	45%	46%
	Przedmioty przyrodnicze	48%	44%	54%	48%	50%	57%	49%	52%
Języki obce	J. angielski - podst.	57%	53%	53%	63%	64%	60%	54%	62%

J. angielski - rozs.	34%	31%	32%	44%	42%	43%	32%	43%
-------------------------	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Źródło: Opracowanie na podstawie raportów OKE w Gdańsku

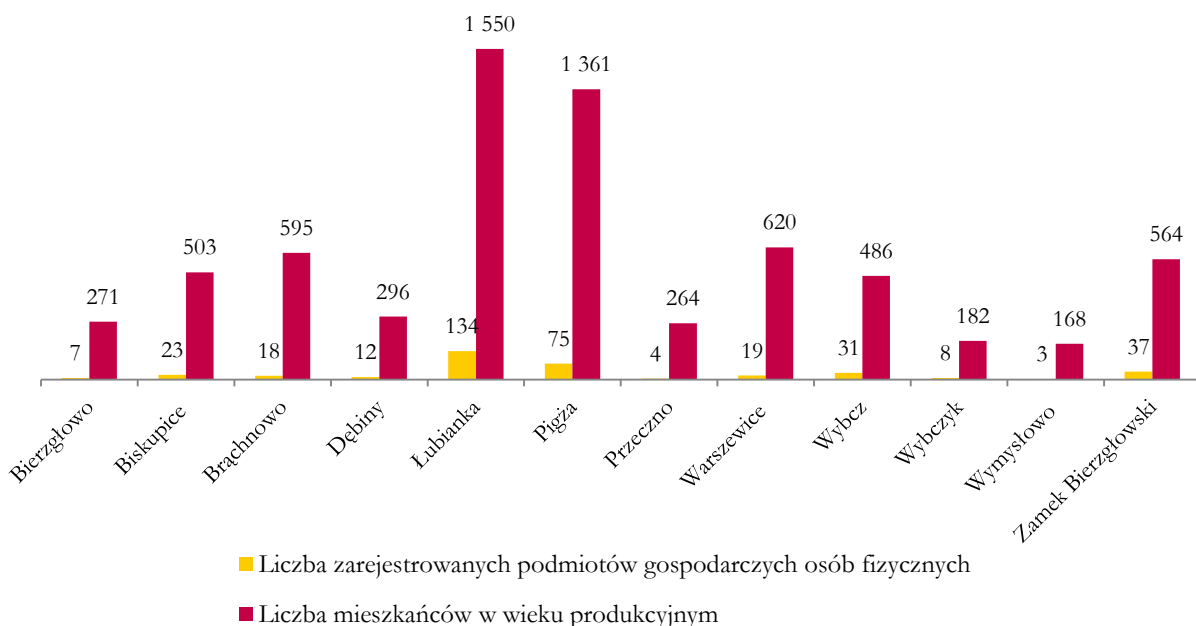
Na terenie gminy nie ma posterunku policji, a obowiązek zapewnienia bezpieczeństwa i porządku spoczywa na Dzielnicowych z Komisariatu Policji w Chelmie, podlegającego pod Komendę Miejską w Toruniu.

W 2015 r. na terenie gminy odnotowano 283 interwencje z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego. Udział tychże interwencji w stosunku do ogółu gospodarstw domowych w gminie wyniósł 8,66%.

2.3. Sfera gospodarcza

Według danych za 2015 r. w gminie Łubianka zarejestrowanych było 371 podmiotów gospodarczych osób fizycznych i w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym, wskaźnik aktywności gospodarczej wynosił 7,96. Największą aktywnością gospodarczą wyróżniała się wieś Łubianka, na której obszarze działają 134 firmy, a wskaźnik aktywności gospodarczej w miejscowości wynosi 12,5. Dobrym klimatem gospodarczym charakteryzuje się również Zamek Bierzglowski (9,6) oraz Wybcz (9,4).

Wykres 3. Liczba podmiotów gospodarczych osób fizycznych na tle liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym na terenie gminy Łubianka w 2015 r.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Urzędu Gminy Łubianka

2.4. Sfera środowiskowa

Aktualny stan jakości środowiska nie stwarza zagrożenia dla życia i zdrowia ludzi. Układ drogowy w gminie Łubianka tworzy ok. 215 km dróg publicznych o znaczeniu wojewódzkim, powiatowym i gminnym. Przez teren gminy przechodzą drogi wojewódzkie o łącznej długości 17 km.

Istotnym działaniem w ostatnich latach była budowa instalacji solarnych o mocy ponad 2 MW w 680 budynkach prywatnych i 15 publicznych do podgrzewania wody użytkowej.

Pomimo występowania sprzyjających warunków do uprawy roślin energetycznych, na terenie gminy niewiele jest budynków wykorzystujących biomasę, jako surowiec energetyczny.

2.5. Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna

W 2015 r. długość sieci wodociągowej w gminie wynosiła 140,8 km i wzrosła w porównaniu z 2010 r. o 12 km. Długość sieci kanalizacyjnej w 2015 r. wynosiła 51 km i wzrosła w porównaniu z rokiem 2010 o 6,6 km.

Liczba przyłączy do sieci wodociągowej zlokalizowanej na terenie gminy Łubianka wynosiła w 2015 r. 1861 szt. natomiast do sieci kanalizacyjnej 755 szt. W okresie 2010-2015 liczba przyłączy wodociągowych wzrosła o 336 szt. natomiast przyłączy kanalizacyjnych o 180 szt.

Tabela 2. Długość sieci wodociągowej i kanalizacyjnej oraz korzystający z sieci na terenie gminy Łubianka

Rok	Długość sieci wodociągowej (km)	Liczba przyłączy wodociągowych	Długość sieci kanalizacyjnej (km)	Liczba przyłączy kanalizacyjnych
2015	140,8	1861	51,0	755
2014	139,4	1801	46,5	743
2013	137,1	1737	46,5	727
2012	136,0	1686	46,5	722
2011	132,8	1592	44,4	722
2010	128,8	1525	44,4	575

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Obszar gminy cechuje się wysokim stopniem zwodociągowania, kształtującym się na poziomie około 99,9 %. Z sieci kanalizacyjnej korzystało natomiast w 2014 r. 55% ludności gminy – odsetek ten wzrósł w porównaniu z 2012 r. o 7,5%. Część mieszkańców nieposiadająca dostępu do sieci kanalizacyjnej korzysta z przydomowych oczyszczalni ścieków – w roku 2014 ich liczba wynosiła ok. 393 szt.

Tabela 3. Korzystający z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej

Jednostka terytorialna	Wodociąg [%]		Kanalizacja [%]	
	2012	2014	2012	2014
Łubianka	90,4	99,9	47,5	55,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie gminy znajdują się jedna oczyszczalnia ścieków z której w 2014 r. korzystało 2 653 mieszkańców. Informacje na ich temat znajdują się w poniższej tabeli.

Tabela 4. Komunalne oczyszczalnie ścieków na terenie gminy Łubianka

Jednostka terytorialna	Oczyszczalnia	Q Rzecz [tys. m ³ /r]	Zlewnia lub odbiornik ścieków
Łubianka	Łubianka	95	Str. Papowska Mała

Źródło: *Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Raport o stanie środowiska województwa kujawsko-pomorskiego w 2014 r.*

Odbiorem odpadów z terenu gminy Łubianka zajmuje się Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania Sp. z o.o. w Toruniu. Na terenie gminy znajduje się punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych w miejscowości Wybcz.

2.6. Infrastruktura społeczna

W gminie znajduje się **Centrum Kultury** w Łubiance, które zajmuje się organizacją i koordynacją przedsięwzięć o charakterze społecznym. Należy do nich szereg cyklicznych imprez kulturalnych m.in.: Przegląd Przedstawień Bożonarodzeniowych, Przegląd Twórczości Osób Niepełnosprawnych, Wielkanocny Konkurs Plastyczny, Gminna Choinka, Przegląd Piosenki, Dzień Kultury w Gminie Łubianka, imprez rekreacyjnych, Turniej Rodzinny, Turniej Sołectw, Rajdy piesze i rowerowe oraz festynów, takich jak Jarmark pod Wiatrakami, Jarmark Bożonarodzeniowy, Gminne Dożynki. Centrum było też przez wiele lat organizatorem licznych biegów długodystansowych.

Na terenie Zamku Bierzglowskiego, w średniowiecznym zamku, działa od 2001 r. **Diecezjalne Centrum Kultury**, jako jednostka diecezji toruńskiej. Placówka dysponuje odrestaurowaną kaplicą, i salą konferencyjną, salą koncertową oraz konferencyjną na przedzamczu oraz pokojami gościnnymi. Na przedzamczu, znajduje się dom wycieczkowy dla grup dziecięcych i młodzieżowych Centrum w swojej działalności łączy realizację zadań duszpasterskich w postaci rekolekcji (np. kapłańskie, katechetyczne, kościoła domowego, małżeńskie) z rekreacją oraz wydarzeniami kulturowymi i rodzinnymi. Organizuje sympozja naukowe, konferencje, spotkania i imprezy okolicznościowe oraz tzw. „Zielone szkoły”.

Rozwojowi działalności kulturalnej w gminie sprzyja funkcjonowanie **Gminnej Biblioteki Publicznej** w Łubiance, z filią w Pigży oraz istnienie **Kół Gospodyń Wiejskich**, jednostek **Ochotniczych Straży Pożarnych**. Działalność kulturalną propagują także **lokalni animatorzy kultury**, którzy działają w sołectwach Łubianka, Brąchnowo, Bierzglowo z Zamkiem Bierzglowskim, Pigży, Dębinach, Wybczu, Biskupicach, Wybczyku i Wymysłowie.

Na terenie gminy znajdują się **świetlice wiejskie**, które wykorzystywane mogą być do organizacji spotkań czy imprez środowiskowych. Zlokalizowane są one w: Biskupicach, Dębinach, Przecznie, Wybczu, Wybczyku, Wymysłowie, Brąchnowie, Bierzglowie i Zamku Bierzglowskim.

Na terenie Gminy Łubianka istnieją następujące **obiekty infrastruktury sportowej**:

- 6 boisk (Brąchnowo - orlik, Łubianka, Pigża, Warszawice - orlik, Wybcz, Zamek Bierzglowski)
- 3 sale gimnastyczne (Brąchnowo, Łubianka, Pigża)
- 4 boiska piłkarskie (Łubianka, Pigża Zamek Bierzglowski, Przeczno)
- 2 korty tenisowe (Pigża)
- 5 siłowni zewnętrznych (Brąchnowo, Łubianka, Warszawice, Wybcz, Bierzglowo) i 1 zlokalizowana wewnątrz budynku (Zamek Bierzglowski)
- 9 placów zabaw
- Gminny Park Kultury w Łubiance bogato wyposażony w amfiteatr oraz wiaty biesiadne i grille, urządzenia sportowe, rekreacyjne i inne służące rekreacji i integracji.

2.7. Wnioski pod kątem występowania stanu kryzysowego¹

Sfera: Gospodarka i środowisko przyrodnicze

Problem 1: Niski poziom przedsiębiorczości

- 1.1. Wysoki poziom bezrobocia wynikający w szczególności z małej liczby przedsiębiorstw oferujących miejsca pracy
- 1.2. Niewystarczające wykorzystanie potencjału gospodarczego, w tym terenów inwestycyjnych
- 1.3. Mało atrakcyjna oferta turystyczna gminy związana m. in. z niedostatecznie rozwiniętym sektorem usług gastronomiczno-hotelarskich oraz zagospodarowaniem turystycznym gminy
- 1.4. Brak zidentyfikowanego produktu lokalnego i jej zasobów
- 1.5. Zbyt mała skala promocji gminy

Sfera: Zagospodarowanie przestrzenne i infrastruktura

Problem 2: Nadal wymagająca poprawy infrastruktura techniczna

- 2.1. Niezadowalający stan techniczny infrastruktury drogowej
- 2.2. Duży niedobór chodników i ścieżek pieszo-rowerowych
- 2.3. Miejscowy brak i nieefektywne oświetlenie dróg
- 2.4. Brak sieci gazowej
- 2.5. Wymagająca poprawy gospodarka wodno-ściekowa
- 2.6. Ograniczony dostęp do Internetu szerokopasmowego
- 2.7. Niewystarczająca infrastruktura turystyczna i rekreacyjna
- 2.8. Niewystarczający stopień efektywności energetycznej obiektów na terenie gminy i wykorzystania odnawialnych źródeł energii
- 2.9. Niedostosowane do potrzeb mieszkańców połączenia komunikacyjne z sąsiednimi miastami (Toruń, Bydgoszcz, Chełmża)
- 2.10. Zbyt mała przestrzeń uregulowana miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

Sfera: Społeczna

Problem 3: Poziom jakości życia mieszkańców wymagający dalszej poprawy

- 3.1. Duża liczba osób korzystających z pomocy społecznej
- 3.2. Wysoki stopień biurokracji pomocy społecznej
- 3.3. Niedostosowana do potrzeb niektórych miejscowości infrastruktura społeczna: edukacyjna, sportowa i środowiskowa (świetlice wiejskie)
- 3.4. Brak publicznego przedszkola
- 3.5. Zbyt mała liczba dodatkowych zajęć edukacyjnych oraz sportowych dla dzieci i młodzieży

---

¹ Strategia Rozwoju Gminy Łubianka na lata 2015-2023

- 3.6. Niewystarczające zróżnicowanie oferty spędzenia wolnego czasu dla różnych grup wiekowych z wykorzystaniem obiektów sportowych i świetlic wiejskich
- 3.7. Niewystarczający system komunikacji społecznej i informacji
- 3.8. Ograniczony dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej
- 3.9. Niewystarczająca liczba programów profilaktyki zdrowia

Rozdział 3.

Obszar zdegradowany gminy²

3.1. Analiza wskaźnikowa pod kątem występowania problemów społecznych

3.2. Analiza sołectw, w których zdiagnozowano problemy społeczne, pod kątem występowania przestrzeni zdegradowanych lub niekorzystnych zjawisk w innych sferach

3.3. Obszar zdegradowany – podsumowanie analizy

---

² Przedstawione w poniższym rozdziale dane statystyczne dotyczą stanu na 31.12.2015 r.

Obszarem zdegradowanym w gminie jest obszar, na którym zidentyfikowano występowanie stanu kryzysowego (czyli koncentracji negatywnych zjawisk w sferze społecznej oraz w sferze gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej). Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju w odniesieniu do wartości dla całej gminy. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nie posiadające ze sobą wspólnych granic³.

Obszar zdegradowany w gminie Łubianka został wyznaczony zgodnie z „Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020”. Delimitację obszaru zdegradowanego przeprowadzono w oparciu o wskaźniki określone na liście wskaźników stanu kryzysowego dla obszarów wiejskich.

Obszar gminy podzielono na 12 sołectw, dla których przeprowadzano diagnozę mającą na celu identyfikację występowania stanu kryzysowego:

1. Bierzgłowo
2. Biskupice
3. Brąchnowo
4. Dębiny
5. Łubianka
6. Pigża
7. Przeczno
8. Warszewice
9. Wybcz
10. Wybczyk
11. Wymysłowo
12. Zamek Bierzgłowski

Do obszarów zdegradowanych w gminie zaliczono sołectwa spełniające jednocześnie następujące kryteria:

- Na terenie sołectwa identyfikuje się co najmniej 2 problemy społeczne mierzone wskaźnikami określonymi na liście wskaźników stanu kryzysowego dla obszarów wiejskich; jednocześnie wskaźniki te przyjmują w sołectwach wartości mniej korzystne niż średnia dla gminy
- Na terenie sołectwa występują przestrzenie zdegradowane lub negatywne zjawiska w przynajmniej jednej z następujących sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej

3.1. Analiza wskaźnikowa pod kątem występowania problemów społecznych

Punktem wyjścia do wyznaczenia obszarów zdegradowanych w gminie była analiza występowania problemów społecznych. W tym celu przeanalizowano następujące wskaźniki z listy wskaźników stanu kryzysowego dla obszarów wiejskich:

---

³ Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020

- Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem
- Miejscowość należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej o niskim poziomie kształcenia
- Miejscowość należy do rejonu obsługi gimnazjum o niskim poziomie kształcenia
- Stosunek interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych

Biorąc pod uwagę liczbę ludności poszczególnych sołectw, podzielono je na 3 grupy: do 300 mieszkańców, od 300 do 600 mieszkańców i powyżej 600 mieszkańców. Każdą z grup zbadano innym zestawem wskaźników.

3.1.1. Analiza wskaźnikowa miejscowości o liczbie ludności do 300 mieszkańców

Miejscowości o liczbie ludności **do 300 mieszkańców** zostały zbadane pod kątem występowania problemów społecznych poniższymi wskaźnikami:

- **Wskaźnik 1:** Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem
- **Wskaźnik 2:** Stosunek interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych

Wskaźnik: Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem

Tabela 5. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem w sołectwach o liczbie ludności do 300 mieszkańców

Sołectwo	Ludność ogółem	Liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze
Bierzgłowo	271	27	9,96%
Dębiny	296	21	7,09%
Przeczo	264	30	11,36%
Wybczyk	182	17	9,34%
Wymysłowo	168	34	20,24%
Gmina	6 860	677	9,87%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Lubianka.

Wskaźnik: Stosunek interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych

Tabela 6. Stosunek interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych w sołectwach o liczbie ludności do 300 mieszkańców

Sołectwo	Liczba interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego	Liczba gospodarstw domowych	Stosunek interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych
Bierzgłowo	5	124	4,03%
Dębiny	11	135	8,15%
Przečno	15	96	15,63%
Wybczyk	5	52	9,62%
Wymysłowo	2	65	3,08%
Gmina	269	3 268	8,23%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Lubianka.

Poniższa tabela zawiera zestawienie osiągniętych wartości badanych wskaźników. Wynika z niej, że po dwa problemy społeczne występują **w sołectwie Przečno**.

Tabela 7. Wskaźniki występowania stanu kryzysowego w sferze społecznej w sołectwach o liczbie ludności do 300 mieszkańców

Sołectwa	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	Stosunek interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych
Bierzgłowo	9,96%	4,03%
Dębiny	7,09%	8,15%
Przečno	11,36%	15,63%
Wybczyk	9,34%	9,62%
Wymysłowo	20,24%	3,08%
Średnia dla Gminy	9,87%	8,23%

Źródło: Opracowanie własne.

3.1.2. Analiza wskaźnikowa miejscowości o liczbie ludności od 300 do 600 mieszkańców

Miejscowości o liczbie ludności **od 300 do 600 mieszkańców** zostały zbadane pod kątem występowania problemów społecznych poniższymi wskaźnikami:

- **Wskaźnik 1:** Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem
- **Wskaźnik 2:** Miejscowość należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej o niskim poziomie kształcenia

Wskaźnik: Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem

Tabela 8. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem w sołectwach o liczbie ludności od 300 do 600 mieszkańców

Sołectwo	Ludność ogółem	Liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze
Biskupice	503	51	10,14%
Brąchnowo	595	74	12,44%
Wybcz	486	46	9,47%
Zamek Bierzglowski	564	57	10,11%
Gmina	6 860	677	9,87%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Łubianka.

Wskaźnik: Miejscowość należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej o niskim poziomie kształcenia

Tabela 9. Skuteczność kształcenia dzieci na poziomie podstawowym w sołectwach o liczbie ludności od 300 do 600 mieszkańców

Sołectwo	Rejon obsługi szkoły	Rok szkolny 2012/2013	Rok szkolny 2013/2014	Rok szkolny 2014/2015	Przeciętny wynik z 3 lat
Biskupice	SP Warszawice	62,8%	62,8%	60,7%	62,1%
Brąchnowo	SP Pigża	60,0%	67,0%	72,0%	66,3%
Wybcz	SP Wybcz	72,5%	80,2%	74,2%	75,7%
Zamek Bierzglowski	SP Łubianka	62,8%	63,5%	70,7%	65,6%
Przeciętny wynik w województwie	-	59%	63%	64%	62,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Łubianka.

Poniższa tabela zawiera zestawienie osiągniętych wartości badanych wskaźników. Wynika z niej, że w żadnej z miejscowości nie występują po dwa problemy społeczne.

Tabela 10. Wskaźniki występowania stanu kryzysowego w sferze społecznej w sołectwach o liczbie ludności od 300 do 600 mieszkańców

Sołectwa	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem	Miejscowość należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej o niskim poziomie kształcenia
Biskupice	10,14%	62,1%
Brąchnowo	12,44%	66,3%
Wybcz	9,47%	75,7%
Zamek Bierzglowski	10,11%	65,6%
Średnia dla Gminy	9,87%	62,0%

Źródło: Opracowanie własne.

3.1.3. Analiza wskaźnikowa miejscowości o liczbie ludności pow. 600 mieszkańców

Miejscowości o liczbie ludności **pow. 600 mieszkańców** zostały zbadane pod kątem występowania problemów społecznych poniższymi wskaźnikami:

- **Wskaźnik 1:** Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem
- **Wskaźnik 2:** Miejscowość należy do rejonu obsługi gimnazjum o niskim poziomie kształcenia

Wskaźnik: Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem

Tabela 11. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem w sołectwach o liczbie ludności powyżej 600 mieszkańców

Sołectwo	Ludność ogółem	Liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze
Łubianka	1 550	101	6,52%
Pigża	1 361	135	9,92%
Warszewice	620	84	13,55%
Gmina	6 860	677	9,87%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Łubianka.

Wskaźnik: Miejscowość należy do rejonu obsługi gimnazjum o niskim poziomie kształcenia

Tabela 12. Skuteczność kształcenia dzieci na poziomie gimnazjalnym w sołectwach o liczbie ludności powyżej 600 mieszkańców

Sołectwo	Rejon obsługi szkoły	Rok szkolny 2012/2013	Rok szkolny 2013/2014	Rok szkolny 2014/2015	Przeciętny wynik z 3 lat
Łubianka	Gimnazjum w Łubiance	53,6%	52,6%	49,9%	52,0%
Pigża	Gimnazjum w Brąchnowie	41,4%	45,5%	51,8%	46,3%
Warszewice	Gimnazjum w Brąchnowie	41,4%	45,5%	51,8%	46,3%
Przeciętny wynik w województwie	-	52%	51%	52%	52%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Łubianka.

Poniższa tabela zawiera zestawienie osiągniętych wartości badanych wskaźników. Wynika z niej, że po dwa problemy społeczne występują **w sołectwach Pigża i Warszewice**.

Tabela 13. Wskaźniki występowania stanu kryzysowego w sferze społecznej w sołectwach o liczbie ludności powyżej 600 mieszkańców

Sołectwa	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	Miejscowość należy do rejonu obsługi gimnazjum o niskim poziomie kształcenia
Łubianka	6,52%	52,0%
Pigża	9,92%	46,3%
Warszewice	13,55%	46,3%
Średnia dla Gminy	9,87%	52,0%

Źródło: Opracowanie własne.

Problemy społeczne w ilości co najmniej 2 zdiagnozowano w sołectwach: **Pigża, Przeczno i Warszewice**. Sołectwa poddano dalszej analizie pod kątem występowania przestrzeni zdegradowanych lub stanu kryzysowego w innych sferach.

3.2. Analiza sołectw, w których zdiagnozowano problemy społeczne, pod kątem występowania przestrzeni zdegradowanych lub niekorzystnych zjawisk w innych sferach

3.2.1. Przestrzeń zdegradowana

Przestrzeń zdegradowana, zgodnie z „Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych” to obecnie nieużytkowane tereny i obiekty, na których realizowano działalności: przemysłowe, wojskowe, eksploatację kopalń, transportowe, rolnicze, infrastruktury komunalnej (związanej z gospodarką wodno-ściekową, odpadami, zaopatrzeniem w energię). Specyficznym rodzajem „przestrzeni zdegradowanych” są także tereny i obiekty, w których rozpoczęto realizację zagospodarowania i jej nie zakończono – formalnie nie doszło więc do rozpoczęcia działalności, ale teren jest zajęty przez nieużytkowane obiekty. Tak rozumiana przestrzeń nie występuje na terenie sołectw: Pigża, Przeczno i Warszewice, w związku z czym poddano je badaniu pod kątem występowania problemów w przynajmniej jednej ze sfer: gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej lub środowiskowej.

3.2.2. Niekorzystne zjawiska w innych sferach

W poniższych tabelach dokonano zestawienia danych obrazujących występowanie problemów innych niż społeczne w sołectwach Pigża, Przeczno i Warszewice.

Tabela 14. Sołectwo Pigża - negatywne zjawiska w innych sferach

Problem	Opis
Sfera gospodarcza	
Niski stopień przedsiębiorczości	Na terenie sołectwa Pigża liczba podmiotów gospodarczych osób fizycznych w 2015 r. wynosiła 75. Poziom przedsiębiorczości mierzony wskaźnikiem liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wyniósł 7,93 i był niższy od średniej dla gminy (7,96).
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	
Niewystarczające	Miejscowość jest zwodociagowana w 100%, poziom skanalizowania wynosi

wyposażenie w infrastrukturę techniczną

natomiast 28% i jest niższy niż średnia dla gminy – 46%. zbiorniki wybieralne posiada 26% nieruchomości, zaś przydomowe oczyszczalnie ścieków 46%.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Łubianka.

Tabela 15. Sołectwo Przeczno - negatywne zjawiska w innych sferach

Problem	Opis
Sfera gospodarcza	
Niski stopień przedsiębiorczości	Na terenie sołectwa Przeczno liczba podmiotów gospodarczych osób fizycznych w 2015 r. wynosiła 4. Poziom przedsiębiorczości mierzony wskaźnikiem liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wyniósł 2,37 i był sporo niższy od średniej dla gminy (7,96).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Łubianka.

Tabela 16. Sołectwo Warszawice - negatywne zjawiska w innych sferach

Problem	Opis
Sfera gospodarcza	
Niski stopień przedsiębiorczości	Na terenie sołectwa Warszawice liczba podmiotów gospodarczych osób fizycznych w 2015 r. wynosiła 19. Poziom przedsiębiorczości mierzony wskaźnikiem liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wyniósł 4,45 i był niższy od średniej dla gminy (7,96).
Sfera przestrzenno-funkcyjna	
Niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną	Miejscowość jest zwodociągowana w 100%, poziom skanalizowania wynosi natomiast 67%, zbiorniki wybieralne posiada 22% nieruchomości, zaś przydomowe oczyszczalnie ścieków tylko 11%.
Sfera techniczna	
Degradacja stanu technicznego obiektów zabytkowych (edukacyjnych)	W miejscowości znajduje się zabytkowy pałac z XIX w., w którym mieści się Szkoła Podstawowa im. Zawiszy Czarnego z Garbowa. Budynek wymaga modernizacji i renowacji.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Łubianka.

3.3. Obszar zdegradowany – podsumowanie analizy

Przeprowadzona analiza wskaźnikowa pod kątem występowania problemów społecznych oraz analiza pod kątem występowania stanu kryzysowego w sferze gospodarczej wykazała, że obszarami zdegradowanymi w gminie są sołectwa: **Pigża, Przeczno i Warszawice**. W sołectwach tych występują minimum po dwa problemy społeczne oraz problem w przynajmniej jednej ze sfer (gospodarcza, przestrzenno-funkcyjna, techniczna lub środowiskowa), dlatego należy je uznać za obszar zdegradowany.

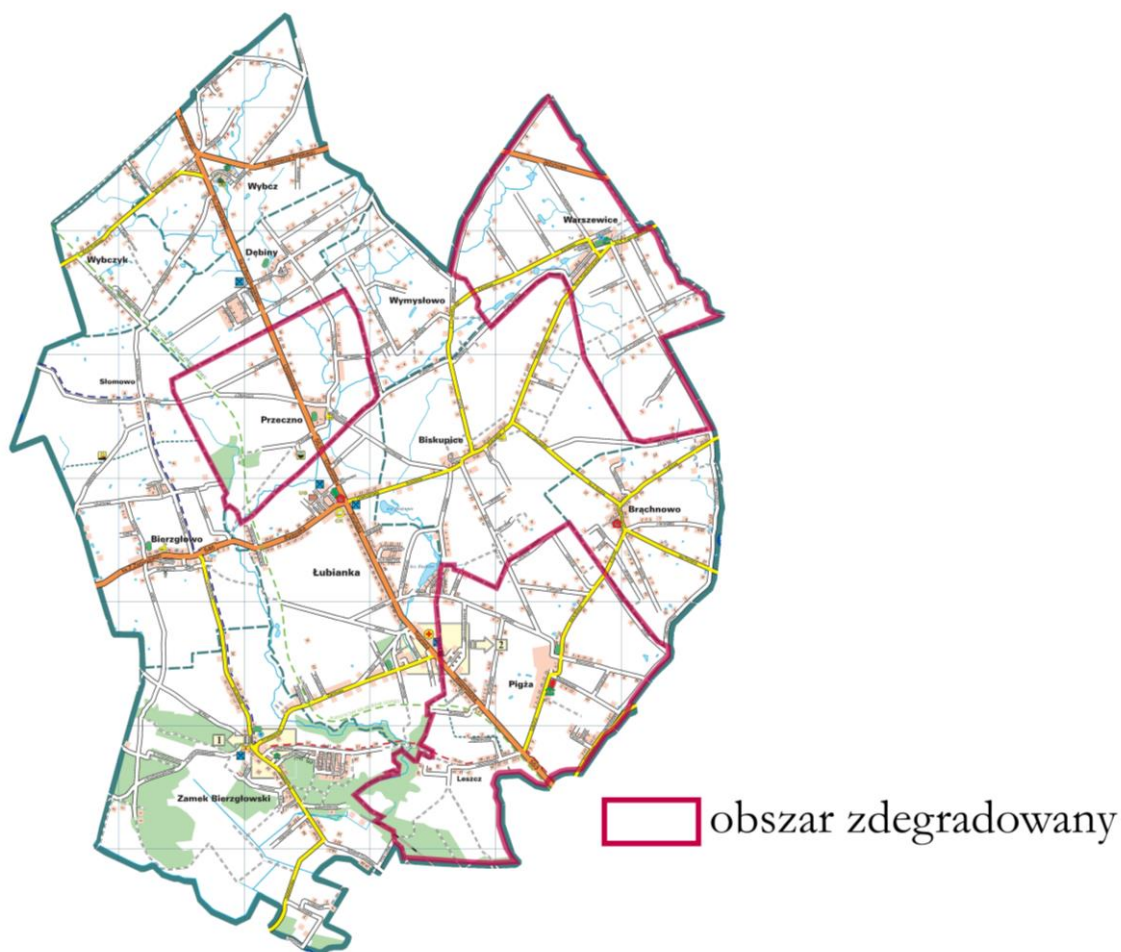
Tabela 17. Powierzchnia i ludność obszaru zdegradowanego na terenie gminy Łubianka

Obszar	Ludność	Udział w całkowitej liczbie mieszkańców gminy	Powierzchnia (km ²)	Udział w całkowitej powierzchni gminy
Pigża	1 361	19,84%	10,55	12,53%

Przečno	264	3,85%	5,43	6,45%
Warszewice	620	9,04%	8,03	9,53%
Obszar zdegradowany	2 245	32,73%	24,01	28,51%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Łubianka.

Mapa 2. Mapa obszaru zdegradowanego w gminie Łubianka

Źródło: Opracowanie własne.

Rozdział 4.

Obszar rewitalizacji gminy⁴

4.1. Powierzchnia i ludność obszaru rewitalizacji

4.2. Cele rewitalizacji

---

⁴ Przedstawione w poniższym rozdziale dane statystyczne dotyczą roku 2015.

W myśl „Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych” obszarem rewitalizacji jest obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk (społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych), na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny poprzemysłowe (w tym portowe i wydobywcze), powojenne lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.

Obszar rewitalizacji w gminie Łubianka obejmuje swoim zasięgiem zawężony obszar zdegradowany. W celu wyznaczenia rzeczywistej powierzchni, na której planowana jest interwencja w ramach programu rewitalizacji, obszar zdegradowany został zawężony do terenów, na których koncentruje się największy odsetek mieszkańców sołectw – Pigża, Przeczno i Warszewice. Obszarem rewitalizacji nie objęto natomiast części gruntów rolnych oraz lasów, gdyż tereny te są niezamieszkałe, w związku z czym niemożliwe będzie osiągnięcie na tych obszarach celów rewitalizacji.

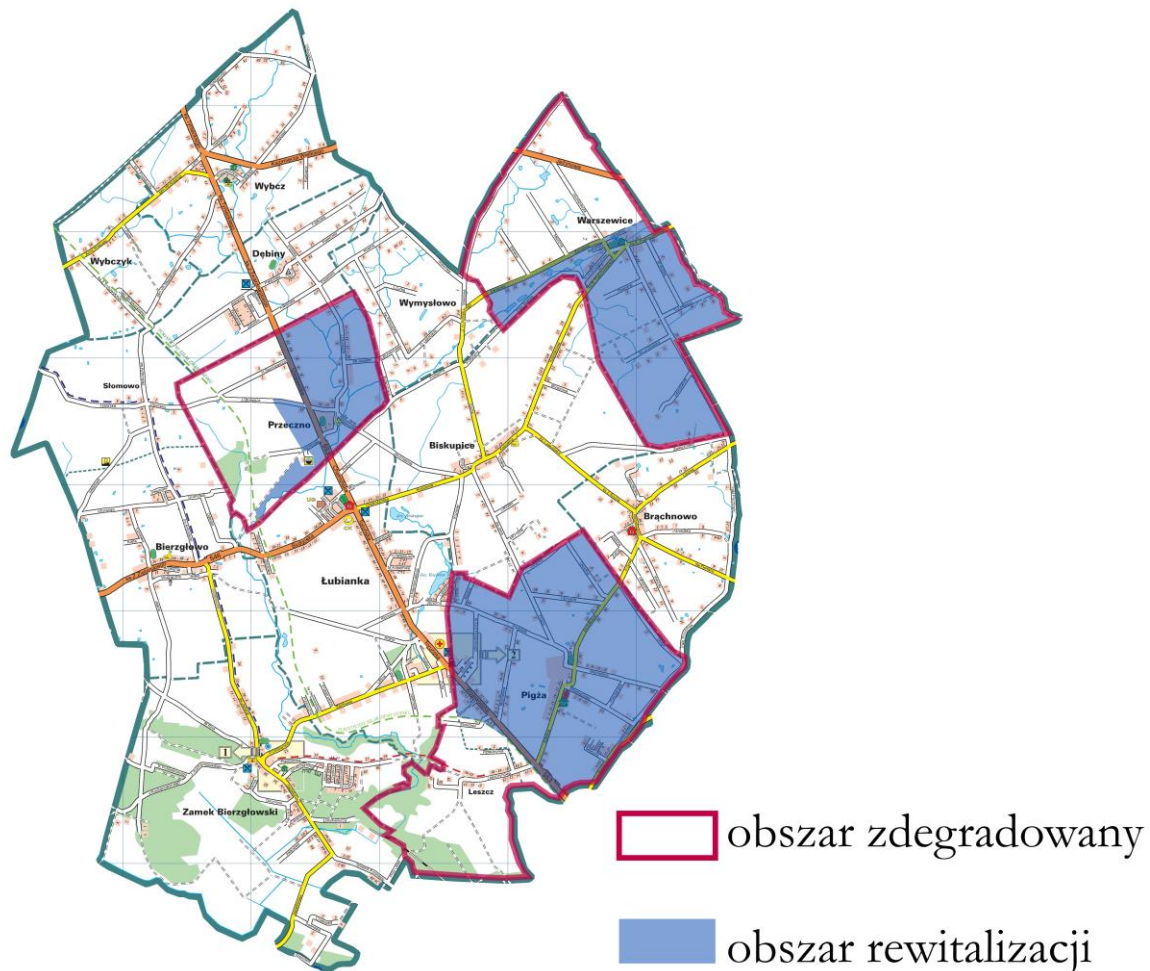
Powierzchnia obszaru rewitalizacji wynosi **14,43 km²**, co stanowi **17,18%** powierzchni gminy, zamieszkuje go 1 928 mieszkańców, czyli 28,1% ogółu ludności w gminie.

Tabela 18. Powierzchnia i ludność obszaru rewitalizacji na terenie sołectw wskazanych jako obszary zdegradowane w gminie Łubianka

Obszar	Ludność	% ludności gminy	Powierzchnia (km ²)	% powierzchni gminy
Pigża	1 212	17,67%	7,19	8,56%
Przeczno	191	2,78%	2,63	3,13%
Warszewice	525	7,65%	4,61	5,49%
Obszar rewitalizacji	1 928	28,10%	14,43	17,18%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Łubianka.

Mapa 3. Mapa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w gminie Łubianka

Źródło: Opracowanie własne.

Podobszary rewitalizacji spełniają **cele rewitalizacji** wskazane w „Zasadach programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych”. Cele, które spełniają poszczególne podobszary przedstawia poniższy schemat.

Schemat 4. Cele rewitalizacyjne

Cel 1: Zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej

Przechno

Warszewice

Pigża

Cel 2: Rozwój społeczny dzieci i młodzieży w rejonach o niskim poziomie kształcenia w szkołach podstawowych i gimnazjalnych

Pigża

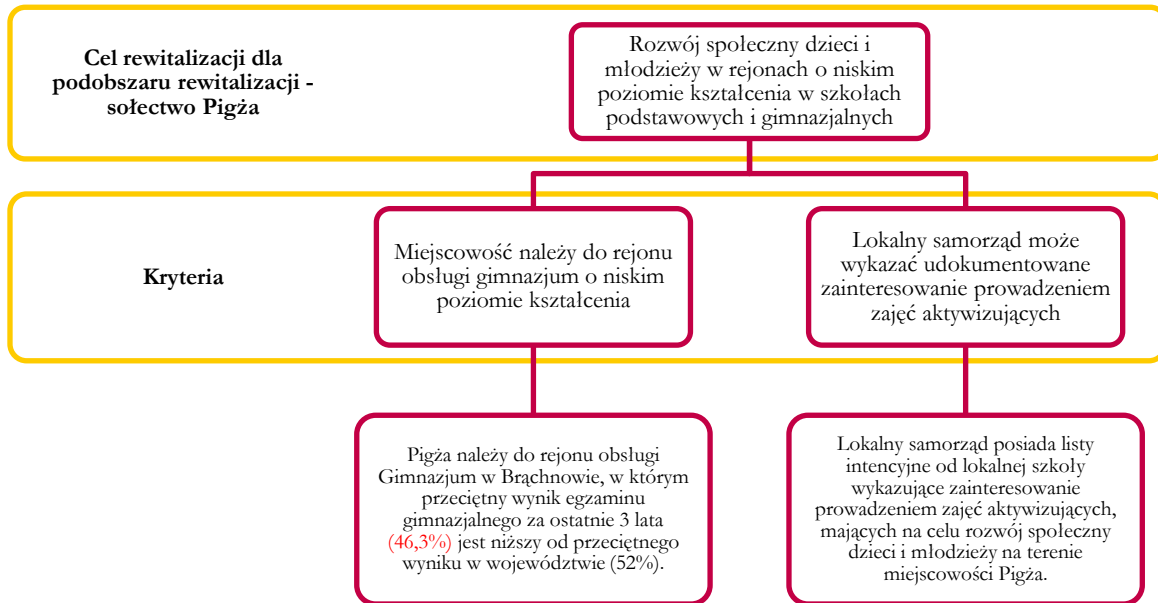

Warszewice

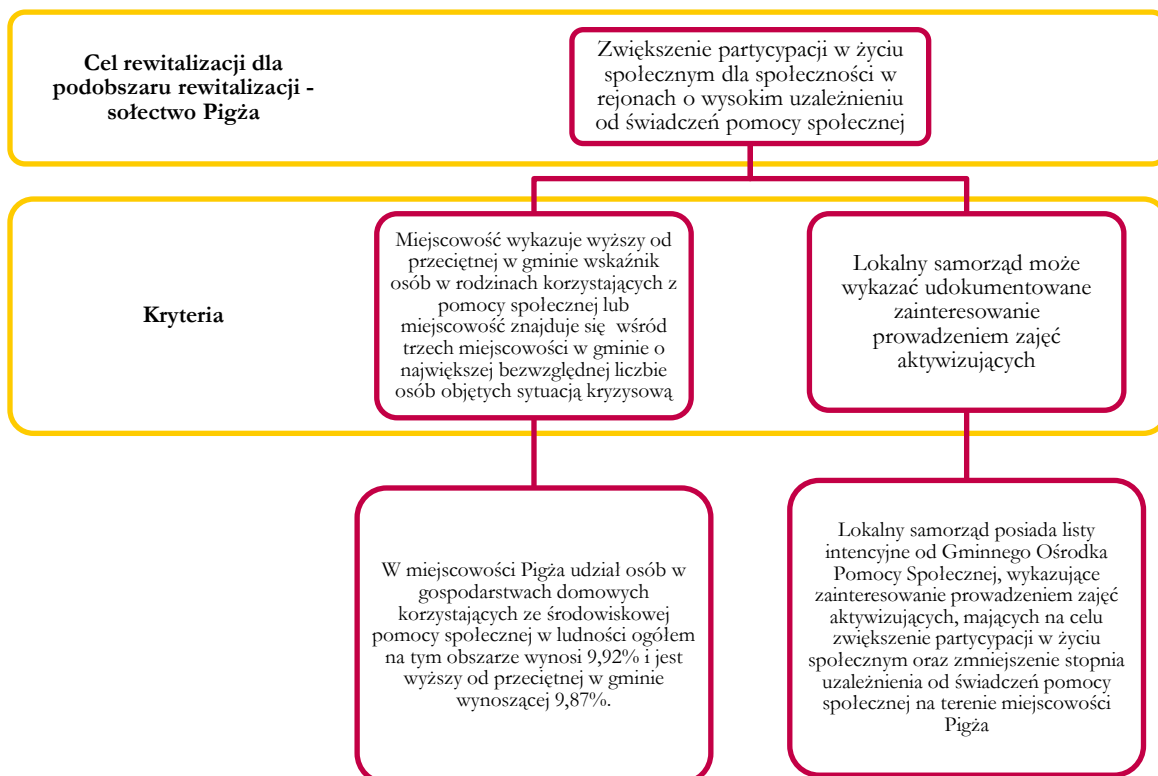
Wybór celów został podyktowany występującym na danym obszarze stanem kryzysowym. Dla każdego z celów określono 2 warunki, których spełnienie oznacza możliwość podjęcia na tym obszarze działań rewitalizacyjnych o określonym kierunku.

Schemat 5. Cel rewitalizacji dla podobszaru rewitalizacji – sołectwo Pigża

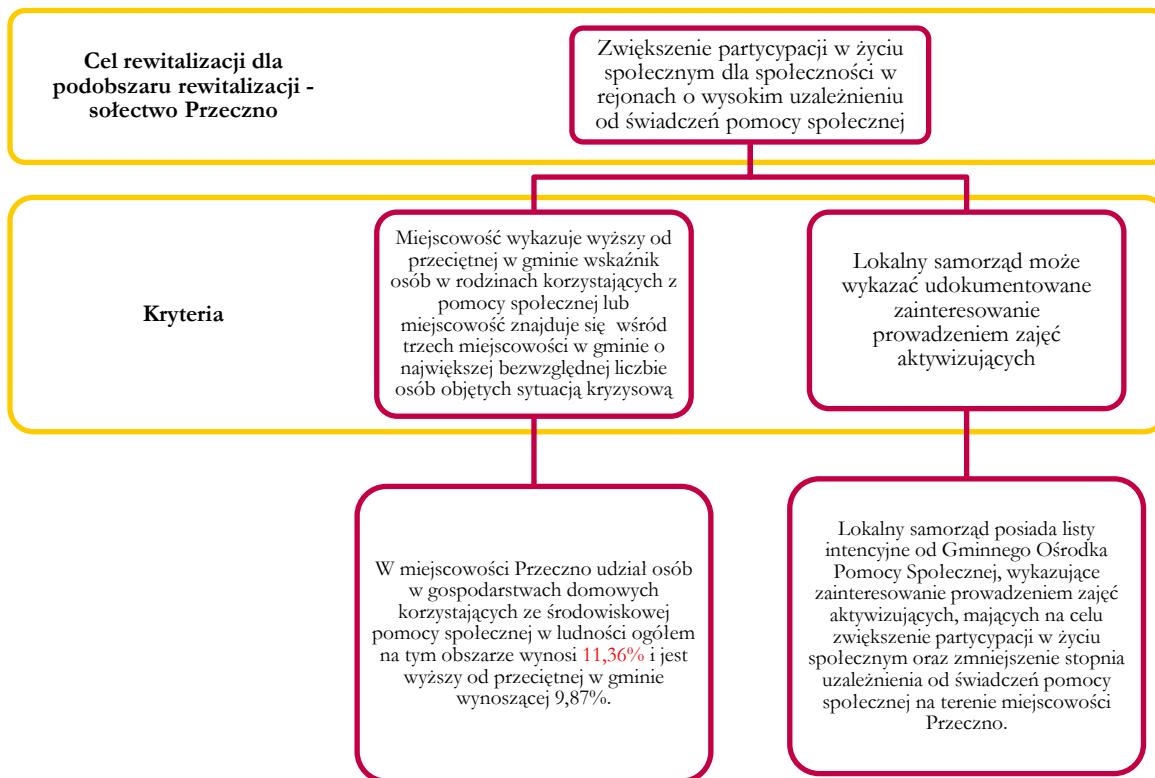
Źródło: Opracowanie własne.

Schemat 6. Cel rewitalizacji dla podobszaru rewitalizacji – sołectwo Pigża

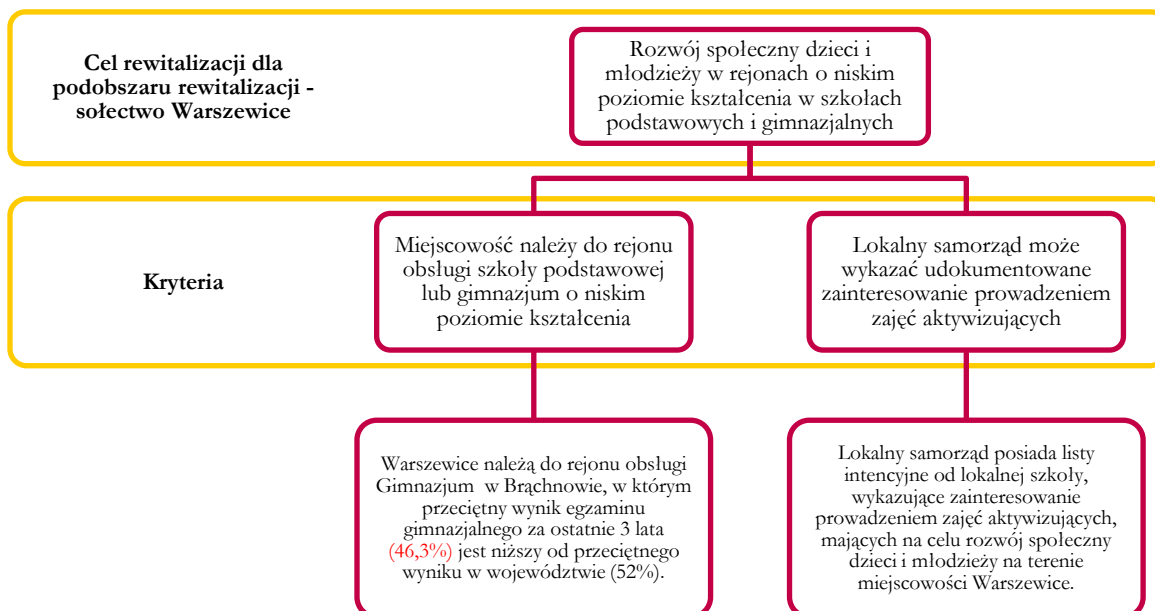
Źródło: Opracowanie własne.

Schemat 7. Cel rewitalizacji dla podobszaru rewitalizacji – sołectwo Przekcno

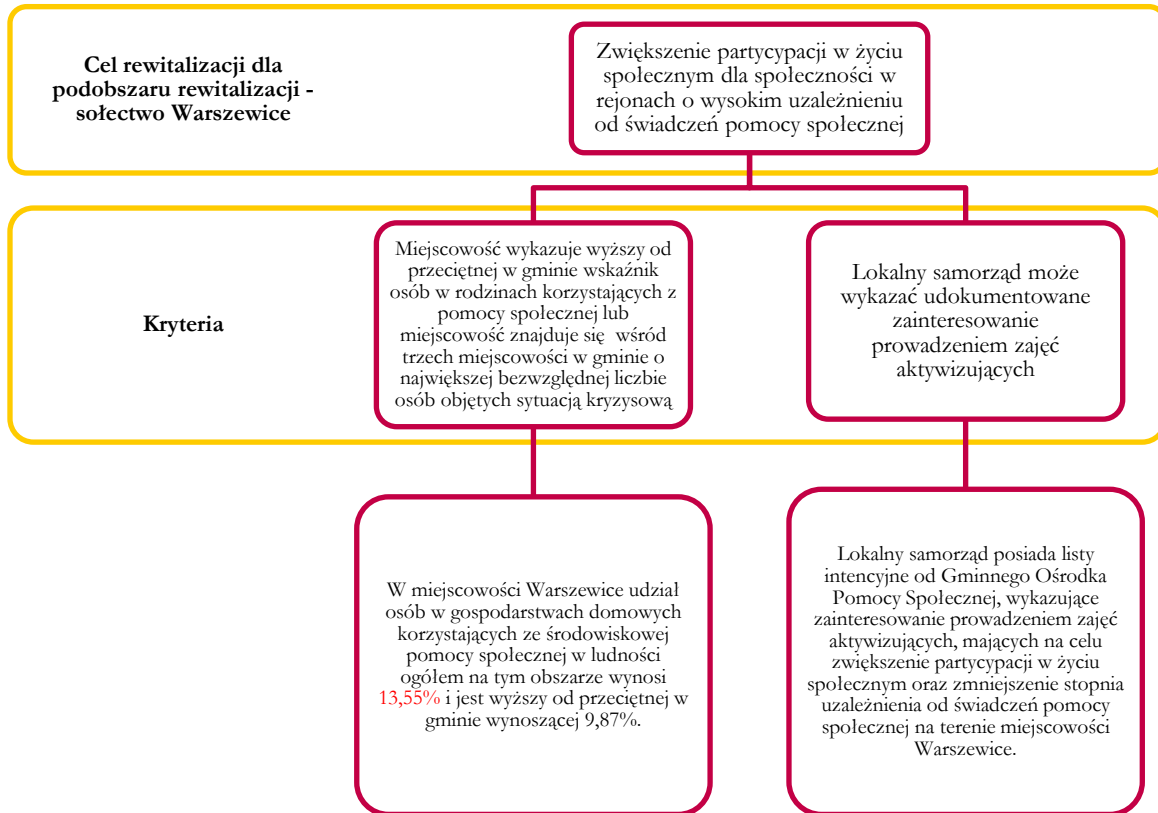
Źródło: Opracowanie własne.

Schemat 8. Cel rewitalizacji 1 dla podobszaru rewitalizacji – sołectwo Warszewice

Źródło: Opracowanie własne.

Schemat 9. Cel rewitalizacji 2 dla podobszaru rewitalizacji – sołectwo Warszewice

Źródło: Opracowanie własne.

Rozdział 5. Diagnoza obszaru rewitalizacji

5.1. Pigża

5.2. Przeczno

5.3. Warszewice

5.1. Pigża

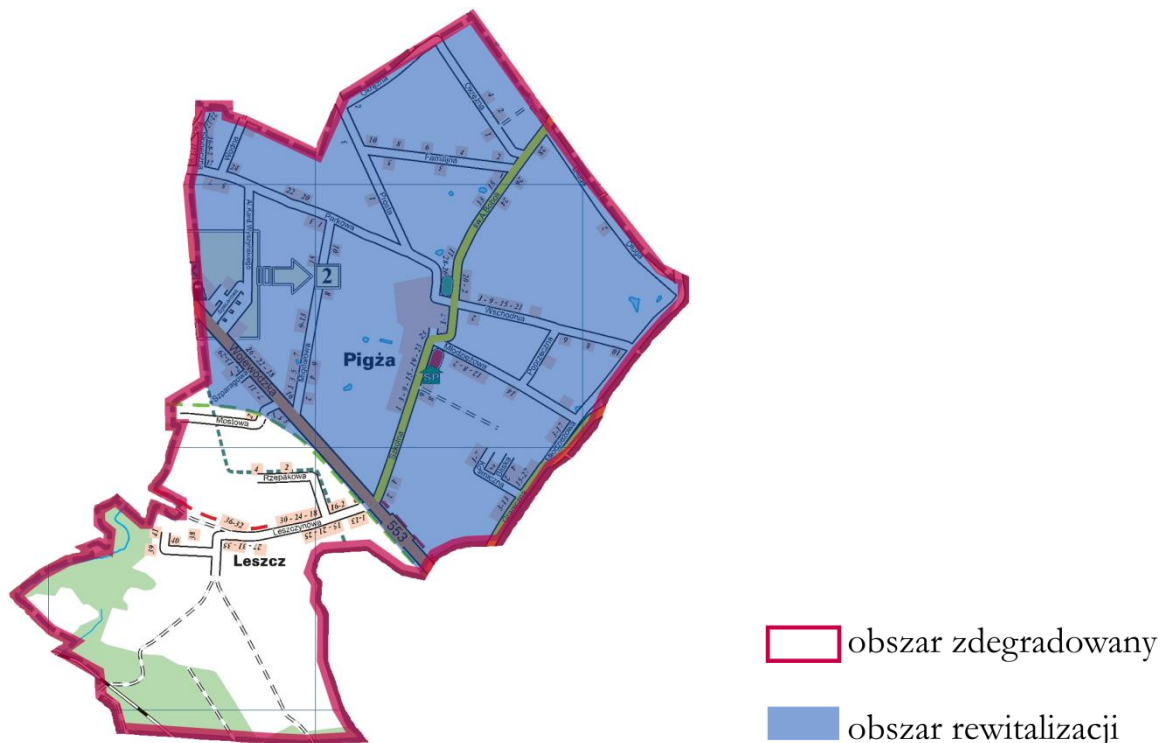
Rys historyczny

Pigża to wieś o bardzo starym rodowodzie. Prace archeologiczne potwierdziły jej ciągłość osadniczą od neolitu. Najstarsza wzmianka o Pigży pochodzi z 1231 roku i dotyczy zdobycia grodu, leżącego nad małym jeziorem Pippingese, należącego do wodza Prusów – Pipina, przez wojska krzyżackie pod wodzą mistrza krajowego Hermana von Balka. W 1242 roku Krzyżacy nadali wieś szpitalowi św. Ducha, znajdującemu się poza murami Starego Miasta Torunia, a od roku 1415 wieś przeszła pod władanie toruńskich benedyktynek. Współczesna nazwa wsi pojawiła się w roku 1586. We wsi zachował się dwór, pobudowany w końcowych latach XIX wieku (znacznie przebudowany po roku 1945) park podworski z połowy XIX wieku z okazami białej jodły, wierzby mandzurskiej i żywotnika, a także budynek byłego dworca kolejowego, pochodzący z 1912 roku. W skład sołectwa wchodzi również wieś Leszcz, niegdyś zwana Heselech, o której najstarsza wzmianka pochodzi z roku 1285. Nazwa wsi pochodzi od właścicieli Heselechtów, którzy od około 1570 roku przyjęli spolszczone nazwisko Lescy.

Podstawowe informacje

Sołectwo Pigża położone jest w południowo-wschodniej części gminy i sąsiaduje z sołectwami: Brąchnowo, Biskupice, Łubianka i Zamek Bierzglowski oraz w gminie Łysomice z sołectwami: Kowróż-Kowróżek i Różankowo-Świerczyny. Powierzchnia Pigży wynosi 10,55 km² (z czego obszar wskazany do rewitalizacji obejmuje powierzchnię 7,19 km²). Przez sołectwo przebiega droga wojewódzka nr 553, która łączy Toruń i Wybcz.

Mapa 4. Mapa Pigży

Źródło: Opracowanie własne.

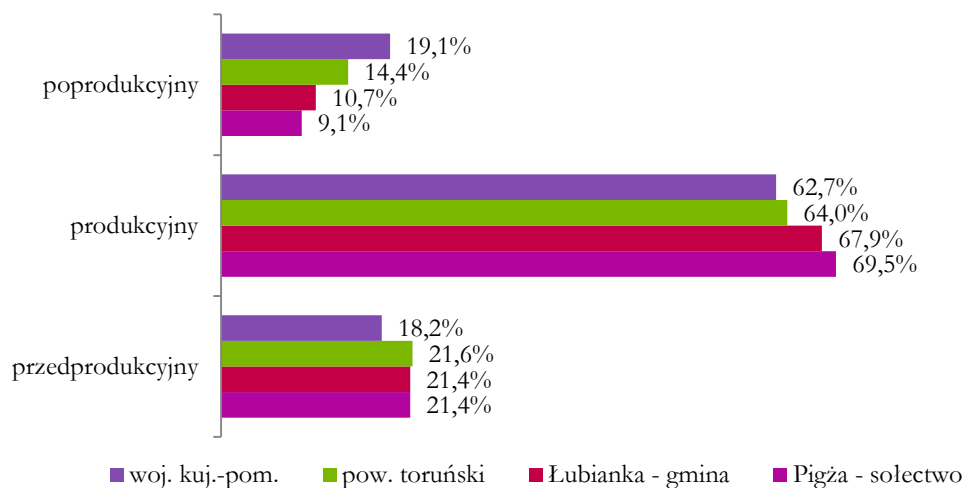
Sytuacja demograficzna

Sołectwo zamieszkuje 1 361 osób (część sołectwa, która została objęta obszarem rewitalizacji zamieszkuje 1 212 osób), struktura ludności przedstawia się następująco:

- Ludność w wieku przedprodukcyjnym: 21,4% (291 os.),
- Ludność w wieku produkcyjnym: 69,5% (946 os.),
- Ludność w wieku poprodukcyjnym: 9,1% (124 os.).

Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem sołectwa wynosi 9,1% i jest niższy niż wskaźnik dla gminy – 10,7%, powiatu – 14,4% i województwa – 19,1%. Wskaźnik obciążenia demograficznego w Pigży, liczony jako stosunek mieszkańców w wieku nieprodukcyjnym do osób w wieku produkcyjnym, wynosi 44 i kształtuje się korzystniej niż wskaźnik dla gminy – 47.

Wykres 4. Struktura wiekowa ludności w Pigży w 2015 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Łubianka i GUS.

Gospodarka i rynek pracy

W 2015 r. w Pigży liczba bezrobotnych wynosiła 59 osób, z czego 8 to osoby bezrobotne powyżej 12 miesięcy. Udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym sołectwa kształtował się na poziomie 6,2% i był wyższy niż wskaźnik dla gminy – 5,3%. W Pigży zamieszkiwało 3 bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy, 10 bezrobotnych w wieku do 25 roku życia i 19 powyżej 50 roku życia.

Wykres 5. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w 2015 r.

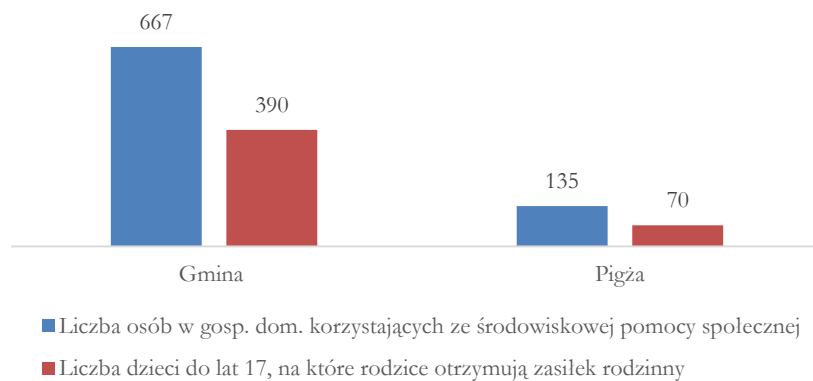
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Toruniu i GUS.

W sołectwie zarejestrowanych jest 75 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wynosi w Pigży 7,93 i jest niższy od wskaźnika dla gminy – 7,96.

Pomoc społeczna

W Pigży ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej korzysta 135 osób. Odsetek osób korzystających z pomocy wynosi 9,92% i jest wyższy niż wskaźnik dla gminy – 9,87%. Nieco korzystniej niż średni wskaźnik dla gminy kształtuje się natomiast udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny – wyniósł on dla Pigży 24,05%, dla gminy kształtował się natomiast na poziomie 26,6%.

Wykres 6. Korzystający z pomocy społecznej w Pigży w 2015 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Łubianka.

W Pigży znajduje się Dom Pomocy Społecznej, który jest domem stałego pobytu i świadczy usługi dla osób przewlekle chorych psychicznie. Oferuje on usługi o charakterze opiekuńczym i wspomagającym. Sfera usług opiekuńczych skupia się przede wszystkim na udzielaniu pomocy w podstawowych czynnościach życiowych, pielęgnacji, niezbędnej pomocy w załatwianiu spraw osobistych i urzędowych. Usługi wspomagające ukierunkowane są m.in. na następujące formy: terapię pracą, terapię sztuką, rękodzieło artystyczne, terapię audiowizualną, muzykoterapię, terapię kulturalno-oświatową, biblioterapię, ruch leczniczy. Z usług DPS może korzystać jednocześnie 69 podopiecznych.

Zdjęcie 1. Dom Pomocy Społecznej w Pigży

Źródło: Strona internetowa Starostwa Powiatowego w Toruniu: www.bip.powiattorunski.pl

Bezpieczeństwo publiczne

W 2015 r. na terenie sołectwa Pigża odnotowano 42 interwencje porządkowe z powodu zakłócenia miru domowego i porządku publicznego (13 z powodu zakłócenia miru domowego, 29 z powodu zakłócenia porządku publicznego). Stosunek interwencji służb porządkowych z powodu zakłócenia miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych na obszarze sołectwa wynosił 6,27% i był niższy od średniej dla gminy (8,23%).

Edukacja i sport

W Pigży funkcjonuje Szkoła Podstawowa im. prof. Wilhelminy Iwanowskiej. Jest to szkoła publiczna, której organem prowadzącym jest Gmina Łubianka. Placówka powstała w 1993 roku jako filia Szkoły Podstawowej w Brąchnowie. Od 1999 roku, po reformie szkolnictwa i reorganizacji sieci szkół, działa jako samodzielna jednostka oświatowa. Uczy się w niej około 200 uczniów. Szkoła posiada salę gimnastyczną oraz 200 metrową bieżnię tartanową, boisko do siatkówki plażowej, asfaltowe boisko wielofunkcyjne do koszykówki i siatkówki, skocznnię w dal o nawierzchni tartanowej, boisko trawiaste do piłki nożnej, dwa korty tenisowe.

Zdjęcie 2. Stadion sportowy przy Szkole Podstawowej im. Prof. Wilhelminy Iwanowskiej w Pigży

Źródło: Strona internetowa Urzędu Gminy Łubianka: www.lubianka.pl

Przeciętny wynik sprawdzianu szóstoklasisty w Szkole Podstawowej im. Prof. Wilhelminy Iwanowskiej za ostatnie 3 lata tj. 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015 wynosił 66,3% i był wyższy od średniej dla województwa – 62%.

Pigża należy do rejonu obsługi Gimnazjum w Brąchnowie, w którym przeciętny wynik egzaminu gimnazjalnego za ostatnie 3 lata tj. 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015 wynosił 46,3% i był niższy od średniej dla województwa – 52%.

Kultura

W Pigży mieści się Filia Gminnej Biblioteki Publicznej. Biblioteka istnieje od 1948 r. i ma główną siedzibę w Łubiance. Głównym celem działalności biblioteki jest zaspakajanie potrzeb oświatowych, kulturalnych i informacyjnych mieszkańców gminy, upowszechnianie czytelnictwa, wiedzy i nauki. Wypełniając zadania statutowe biblioteka służy społeczeństwu. W środowisku lokalnym pełni funkcję nie tylko typowej biblioteki udostępniającej zbiory, ale również jest ważnym miejscem kultury. Obecnie księgozbiór biblioteki liczy blisko 20 tys. woluminów. Biblioteka gromadzi literaturę popularno-naukową, naukową, powieści i literaturę dziecięcą. Oferta kulturalna biblioteki skierowana jest głównie do dzieci i młodzieży, chociaż w swoich działaniach nie zapomina także o dorosłych czytelnikach. Biblioteka organizuje lekcje biblioteczne, konkursy recytatorskie, plastyczne i sprawdzające wiedzę, pogadanki, dyskusje nad książką, przeglądy czytelnicze, jarmarki.

Środowisko

Na terenie Pigży znajdują się obszary chronione w postaci:

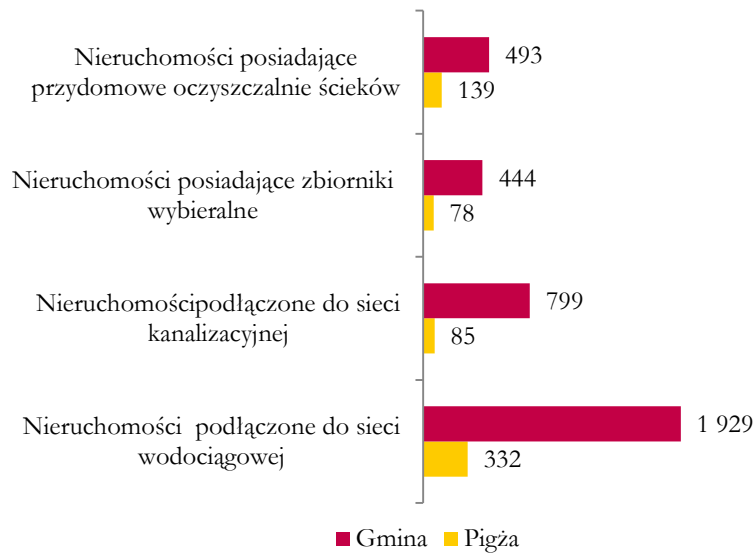
- Użytków ekologicznych – bagno
- Strefy Krawędziowej Kotliny Toruńskiej

Infrastruktura techniczna

Sołectwo jest w 100% zwodociągowane, poziom skanalizowania wynosi natomiast 28% i jest niższy niż średnia dla gminy – 46%. Przydomowe oczyszczalnie ścieków posiada 46% nieruchomości, zaś zbiorniki wybieralne 26%.

Na terenie miejscowości brak sieci gazowej.

Wykres 7. Liczba nieruchomości podłączonych do sieci wodociągowej, kanalizacyjnej oraz posiadających przydomowe oczyszczalnie ścieków i zbiorniki wybieralne w Pigży

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Łubianka.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Zgodnie ze Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Łubianka, Pigża znajduje się w zasięgu:

- Strefy „A” (leśno - ekologiczno - osadniczej)
- Strefy „B” (rolniczo - osadniczej)

Podsumowanie analizy

Zjawiska negatywne

- Wysoki udział osób bezrobotnych w ludności sołectwa ogółem
- Wysoki udział bezrobotnych pow. 50 roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych
- Wysoki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej
- Niekorzystny wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym
- Miejscowość należy do rejonu obsługi gimnazjum o niskim poziomie kształcenia
- Problem narkomanii wśród młodzieży
- Niski poziom skanalizowania sołectwa

Potencjały

- Niski odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym i korzystny wskaźnik obciążenia demograficznego
- Wzrost liczby podmiotów gospodarczych
- Niski w porównaniu do średniej dla gminy odsetek interwencji z powodu zakłócenia miru domowego i porządku publicznego
- Miejscowość należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej o wysokim poziomie kształcenia
- Obecność infrastruktury społecznej, edukacyjnej i sportowej

5.2. Przeczno

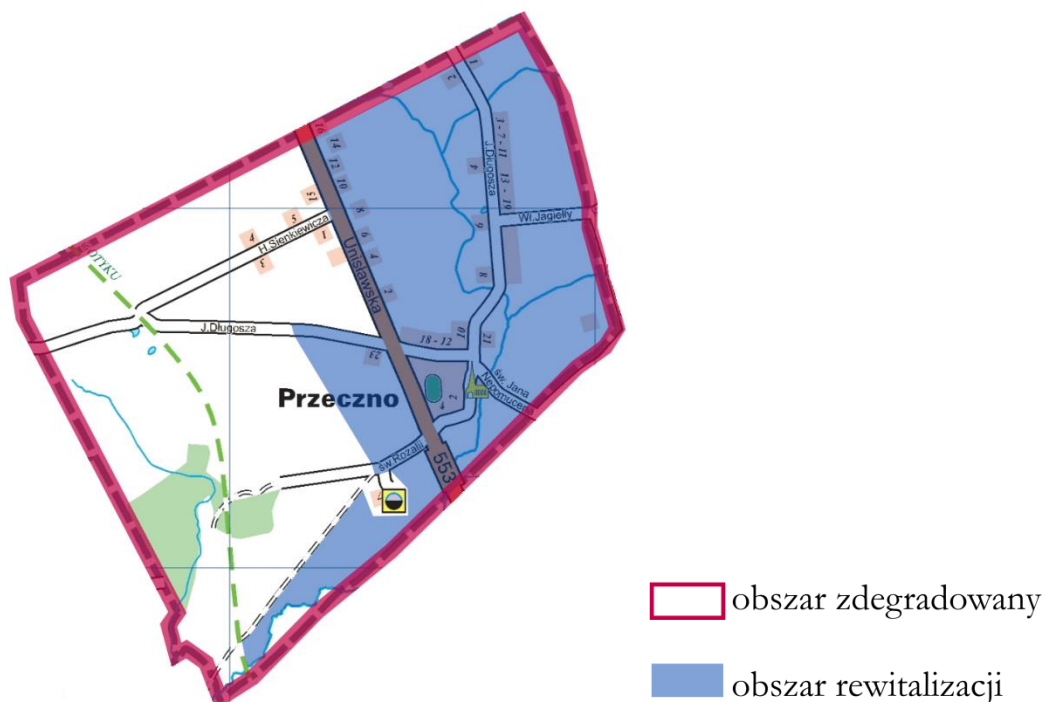
Rys historyczny

Podobnie jak w większości wsi gminy Łubianka, wykopaliska prowadzone przez archeologów, wskazują na osadnictwo w Przecznie sięgające neolitu (m.in. odkopano groby skrzynkowe z okresu wpływów rzymskich). Najstarsza wzmianka pisana pochodzi z 1251 roku i informuje, że Heisoth (najstarsza nazwa wsi) jest wsią rycerską, należy do komturstwa bierzgłowskiego i posiada okazały gródek. Gródek ten utożsamiany jest przez naukowców z obiektem zwanym Geimsot, zniszczonym w 1277 roku podczas najazdu Jadźwingów pod wodzą Skomanda. W roku 1585 wieś nazywała się już Przesmno (od właścicieli wsi – Przesmińskich). W latach zaboru Przeczno znajdowało się w rękach pruskich, a w okresie międzywojennym właścicielkami były Anna Dziewulska, a następnie Anna Chlibkiewicz. Najcenniejszym obiektem w Przecznie jest gotycka, murowana świątynia parafialna pw. Podwyższenia Krzyża Świętego, której początki sięgają pierwszej połowy XIV wieku. Świątynia pod prezbiterium posiada kryptę, organy pochodzące z XVII wieku i otacza ją czynny cmentarz o średniowiecznym rodowodzie. Godnym uwagi jest znajdujące się w Przecznie grodzisko. Archeolodzy wykazują, że powstało ono w połowie XIII wieku. W ostatnich latach tego wieku zostało poważnie zniszczone, a na przelomie XIII i XIV wieku ponownie zasiedlone. Ostatecznie zniszczone zostało podczas wojen polsko-krzyżackich toczonych w XV wieku.

Podstawowe informacje

Sołectwo Przeczno położone jest w centralnej części gminy i sąsiaduje z sołectwami: Dębiny, Wymysłowo, Łubianka i Bierzgłowo. Powierzchnia Przeczna wynosi 5,43 km² (z czego obszar wskazany do rewitalizacji obejmuje powierzchnię 2,14 km²). Przez sołectwo przebiega droga wojewódzka nr 553, która łączy Toruń i Wybcz.

Mapa 5. Mapa Przeczna

Źródło: Opracowanie własne.

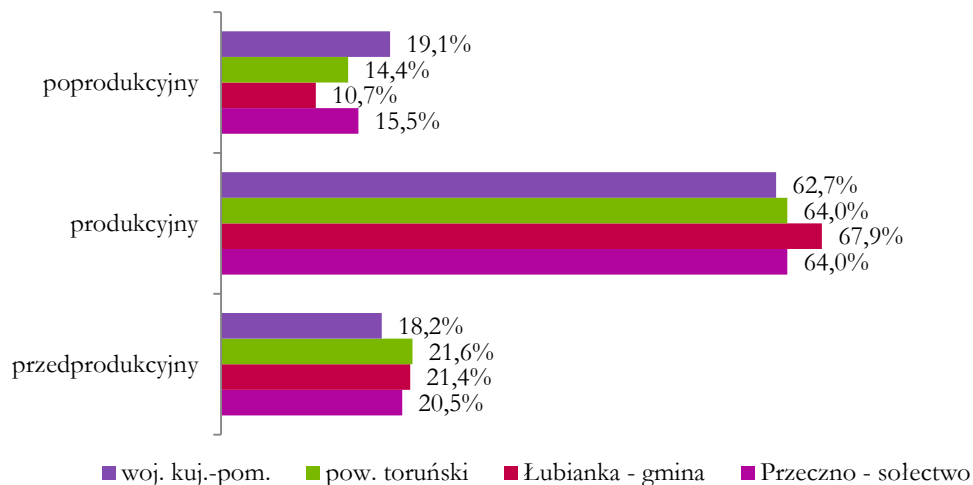
Sytuacja demograficzna

Sołectwo zamieszkuje 264 osoby (część sołectwa, która została objęta obszarem rewitalizacji zamieszkuje 191 osób), struktura ludności przedstawia się następująco:

- Ludność w wieku przedprodukcyjnym: 20,5% (54 os.),
- Ludność w wieku produkcyjnym: 64% (169 os.),
- Ludność w wieku poprodukcyjnym: 15,5% (41 os.).

Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem sołectwa wynosi 15,5% i jest wyższy niż wskaźnik dla gminy – 10,7% i powiatu – 14,4% oraz niższy niż wskaźnik dla województwa – 19,1%. Wskaźnik obciążenia demograficznego w Przecznie, liczony jako stosunek mieszkańców w wieku nieprodukcyjnym do osób w wieku produkcyjnym, wynosi 56 i kształtuje się mniej korzystnie niż wskaźnik dla gminy – 47.

Wykres 8. Struktura wiekowa ludności w Przecznie w 2015 r.

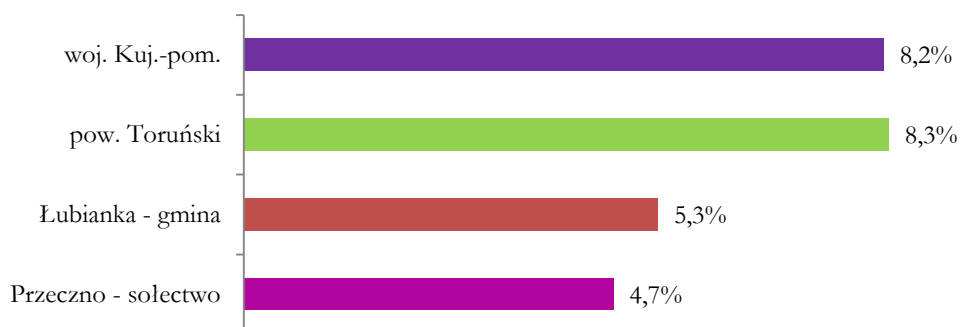

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Łubianka i GUS.

Gospodarka i rynek pracy

W 2015 r. w Przecznie liczba bezrobotnych wynosiła 8 osób, z czego 1 była bezrobotna powyżej 12 miesięcy. Udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym sołectwa kształtował się na poziomie 4,7% i był niższy niż wskaźnik dla gminy – 5,3%. Przeczno zamieszkiwało 2 bezrobotnych w wieku do 25 roku życia i 2 powyżej 50 roku życia.

Wykres 9. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w 2015 r.

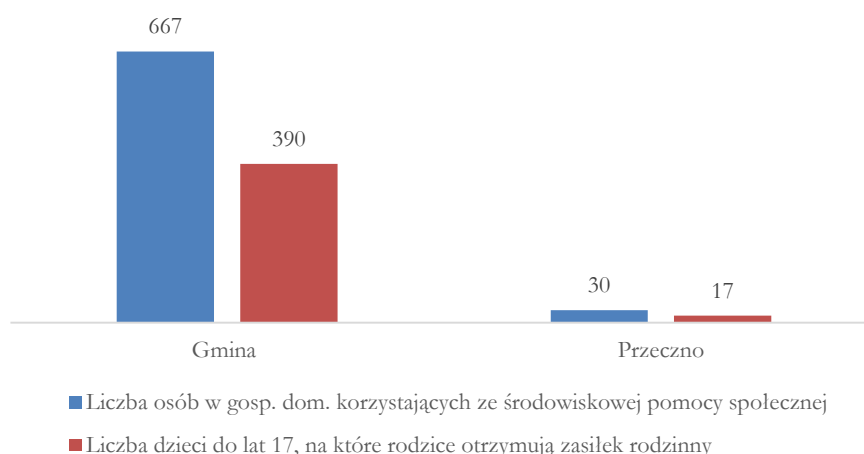
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Toruniu i GUS.

W sołectwie zarejestrowane są 4 osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wynosi w Przecznie 2,37 i jest niższy od wskaźnika dla gminy – 7,96.

Pomoc społeczna

W Przecznie ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej korzysta 30 osób. Odsetek osób korzystających z pomocy wynosi 11,36% i jest wyższy niż wskaźnik dla gminy – 9,87%. Mniej korzystnie niż średni wskaźnik dla gminy kształtuje się także udział liczby dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny – wyniósł on dla Przecznie 31,48%, dla gminy kształtował się natomiast na poziomie 26,6%.

Wykres 10. Korzystający z pomocy społecznej w Przecznie w 2015 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Łubianka.

Bezpieczeństwo publiczne

W 2015 r. na terenie sołectwa Przeczno odnotowano 15 interwencji porządkowych z powodu zakłócenia miru domowego i porządku publicznego (5 z powodu zakłócenia miru domowego, 10 z powodu zakłócenia porządku publicznego). Stosunek interwencji służb porządkowych z powodu

zakłócania miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych na obszarze sołectwa wynosił 15,63% i był wyższy od średniej dla gminy (8,23%).

Edukacja

Przecznno należy do rejonu obsługi Szkoły Podstawowej w Łubiance, w której przeciętny wynik sprawdzianu szóstoklasisty za ostatnie 3 lata tj. 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015 wynosił 65,6% i był wyższy od średniej dla województwa – 62%.

Przecznno należy do rejonu obsługi Gimnazjum w Łubiance, w którym przeciętny wynik egzaminu gimnazjalnego za ostatnie 3 lata tj. 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015 wynosił 52,0% i kształtował się na tym samym poziomie co średnia dla województwa – 52%.

Kultura i zabytki

Przecznno należy do Parafii Podwyższenia Krzyża Świętego. W sołectwie znajduje się gotycka świątynia, którą w 1235 roku przejęli w swoje posiadanie Krzyżacy. Około roku 1300 zbudowano świątynię parafialną w Przechnie. Z XIV wieku, oprócz kamiennych murów świątyni, zachowała się również kamienna chrzcielnica i kropielnica, kamienna posadzka w kruchcie kościoła, podstawa pierwszego ołtarza w prezbiterium oraz posiadająca wyjątkową wartość historyczną zachowana do dziś więźba dachowa. W średniowieczu kościół dedykowany został tajemnicy Podwyższenia Krzyża Świętego.

Zdjęcie 3. Gotycka świątynia w Przechnie

Źródło: Strona internetowa: www.przechno.pl

W Przechnie znajduje się świetlica wiejska, pełniąca funkcje kulturalne i społeczne dla mieszkańców sołectwa.

Środowisko

Na terenie Przechna znajdują się obszary chronione w postaci:

- Użytków ekologicznych – bagno

Infrastruktura techniczna

Sołectwo jest w 100% zwodociągowane, poziom skanalizowania wynosi natomiast 86% i jest wyższy niż średnia dla gminy – 46%. Przydomowe oczyszczalnie ścieków posiada 1% nieruchomości, zaś zbiorniki wybieralne 13%.

Na terenie miejscowości brak sieci gazowej.

Wykres 11. Liczba nieruchomości podłączonych do sieci wodociągowej, kanalizacyjnej oraz posiadających przydomowe oczyszczalnie ścieków i zbiorniki wybieralne w Przecznie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Łubianka.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Zgodnie ze Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Łubianka, Przeczno znajduje się w zasięgu:

- Strefy „B” (rolniczo - osadniczej)

Podsumowanie analizy

Zjawiska negatywne

- Wysoki odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym i niekorzystny wskaźnik obciążenia demograficznego
- Wysoki udział bezrobotnych do 25 i pow. 50 roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych
- Mała liczba podmiotów gospodarczych
- Niekorzystny wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym
- Wysoki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej
- Wysoki w porównaniu do średniej dla gminy odsetek interwencji z powodu zakłócenia miru domowego i porządku publicznego

Potencjały

- Niski udział osób bezrobotnych w ludności sołectwa ogółem
- Miejscowość należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej o wysokim poziomie kształcenia
- Obecność infrastruktury kulturowej i sportowej

5.3. Warszewice

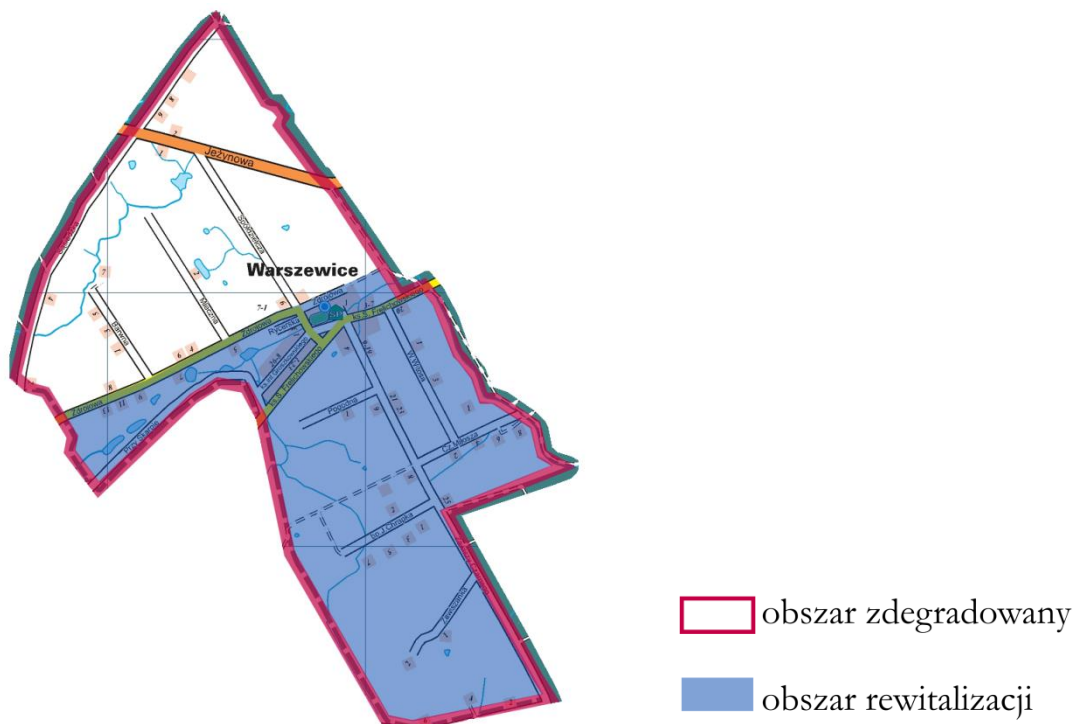
Rys historyczny

Najstarsza wzmianka o Warszewicach zwanych wówczas Wars, pochodzi z roku 1222 i znajduje się w tzw. „dokumencie lowickim”; jednak prace archeologów wskazują na starszy rodowód tej miejscowości. Z roku 1289 znana jest wzmianka informująca o „alodium” rycerza Heinricha von Cegenberga. Wskazuje ona na to, że jest ono położone na terenie dzisiejszych Warszewic. Obecna nazwa wsi znana jest od roku 1622. W 1850 roku majątek kupił Alfred Zawisza Czarny i niebawem po nabyciu posiadłości, w miejscu starego, poprzedniego dworu, rozpoczął budowę nowego. Po drugiej wojnie światowej majątek przejął Skarb Państwa Polskiego. Część majątku rozparcelowano. W centralnej części dworu w 1950 roku utworzono szkołę podstawową, a boczne skrzydła przebudowano na mieszkania.

Podstawowe informacje

Sołectwo Warszewice położone jest w północno-wschodniej części gminy i sąsiaduje z sołectwami: Wymysłowo, Biskupice i Brąchnowo oraz w gminie Chelmża sołectwami: Nawra, Bogusławki, Głuchowo, Kończewice i Browina. Powierzchnia Warszewic wynosi 8,03 km² (z czego obszar wskazany do rewitalizacji obejmuje powierzchnię 4,61 km²). Przez sołectwo przebiega droga wojewódzka nr 551, która łączy miejscowości Strzyżawa i Wąbrzeźno.

Mapa 6. Mapa Warszewic

Źródło: Opracowanie własne.

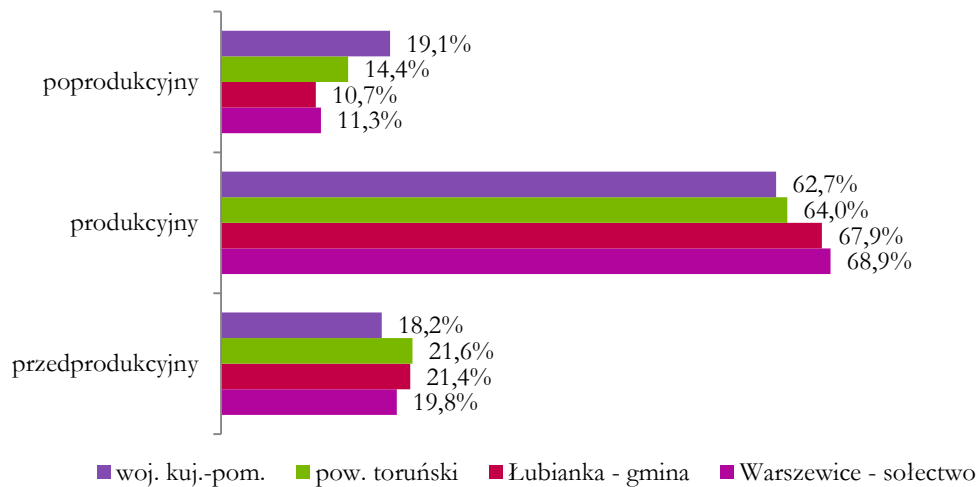
Sytuacja demograficzna

Sołectwo zamieszkuje 620 osób (część sołectwa, która została objęta obszarem rewitalizacji zamieszkuje 525 osób), struktura ludności przedstawia się następująco:

- Ludność w wieku przedprodukcyjnym: 19,8% (123 os.),
- Ludność w wieku produkcyjnym: 68,9% (427 os.),
- Ludność w wieku poprodukcyjnym: 11,3% (70 os.).

Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem sołectwa wynosi 11,3% i jest wyższy niż wskaźnik dla gminy – 10,7% i oraz niższy niż wskaźnik dla powiatu – 14,4% i województwa – 19,1%. Wskaźnik obciążenia demograficznego w Warszewicach, liczony jako stosunek mieszkańców w wieku nieprodukcyjnym do osób w wieku produkcyjnym, wynosi 45 i kształtuje się korzystniej niż wskaźnik dla gminy – 47.

Wykres 12. Struktura wiekowa ludności w Warszewicach w 2015 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Łubianka i GUS.

Gospodarka i rynek pracy

W 2015 r. w Warszewicach liczba bezrobotnych wynosiła 27 osób, z czego 7 było bezrobotnych powyżej 12 miesięcy. Udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym sołectwa kształtował się na poziomie 6,3% i był wyższy niż wskaźnik dla gminy – 5,3%. W Warszewicach zamieszkiwało 2 bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy, 7 do 25 roku życia i 7 powyżej 50 roku życia.

Wykres 13. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w 2015 r.

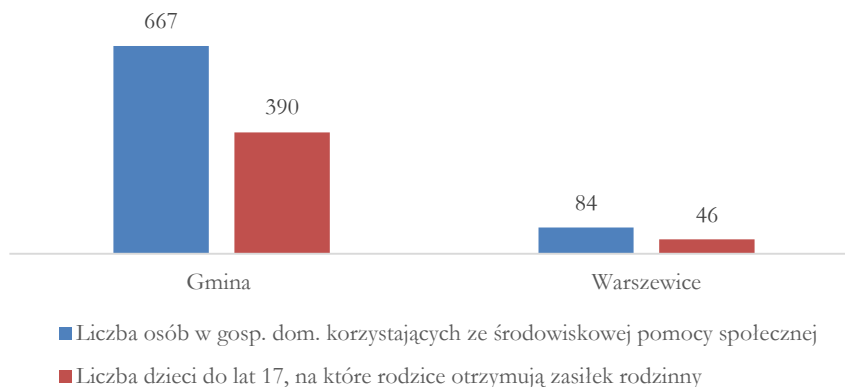
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Toruniu i GUS.

W sołectwie zarejestrowanych jest 19 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wynosi w Warszewicach 4,45 i jest niższy od wskaźnika dla gminy – 7,96.

Pomoc społeczna

W Warszewicach ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej korzystają 84 osoby. Odsetek osób korzystających z pomocy wynosi 13,55% i jest wyższy niż wskaźnik dla gminy – 9,87%. Mniej korzystnie niż średni wskaźnik dla gminy kształtuje się także udział liczby dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny – wyniósł on dla Warszewic 37,4%, dla gminy kształtował się natomiast na poziomie 26,6%.

Wykres 14. Korzystający z pomocy społecznej w Warszewicach w 2015 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Lubianka.

Bezpieczeństwo publiczne

W 2015 r. na terenie sołectwa Warszewice odnotowano 40 interwencji porządkowych z powodu zakłócenia miru domowego i porządku publicznego (7 z powodu zakłócenia miru domowego, 33 z powodu zakłócenia porządku publicznego). Stosunek interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych na obszarze sołectwa wyniósł 20,20% i był wyższy od średniej dla gminy (8,23%).

Edukacja i sport

W Warszewicach znajduje się Szkoła Podstawowa im. Zawiszy Czarnego z Grabowa. Szkoła mieści się w XIX-wiecznym dwukondygnacyjnym pałacu wybudowanym na zlecenie Alfreda Zawiszy Czarnego herbu Przerowa. Obiekt wymaga renowacji i modernizacji.

Zdjęcie 4. Pałac w Warszewicach

Źródło: Strona internetowa Urzędu Gminy Łubianka: www.lubianka.pl

W Warszewicach, przy Szkole Podstawowej im. Zawiszy Czarnego z Grabowa znajduje się stadion sportowy „Orlik”.

Zdjęcie 5. Stadion sportowy „Orlik w Warszewicach”

Źródło: Strona internetowa Urzędu Gminy Łubianka: www.lubianka.pl

Przeciętny wynik sprawdzianu szóstoklasisty w Szkole Podstawowej im. Zawiszy Czarnego z Grabowa za ostatnie 3 lata tj. 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015 wynosił 62,1% i był wyższy od średniej dla województwa – 62%.

Warszewice należą do rejonu obsługi Gimnazjum w Brąchnowie, w którym przeciętny wynik egzaminu gimnazjalnego za ostatnie 3 lata tj. 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015 wynosił 46,3% i był niższy od średniej dla województwa – 52%.

Kultura

W sołectwie znajduje się kościół pod wezwaniem Najświętszego Serca Pana Jezusa, należący do parafii pod wezwaniem św. Marii Magdaleny w pobliskich Biskupicach.

Zdjęcie 6. Kościół pod wezwaniem Najświętszego Serca Pana Jezusa w Warszewicach

Źródło: Strona internetowa Urzędu Gminy Lubianka: www.lubianka.pl

Środowisko

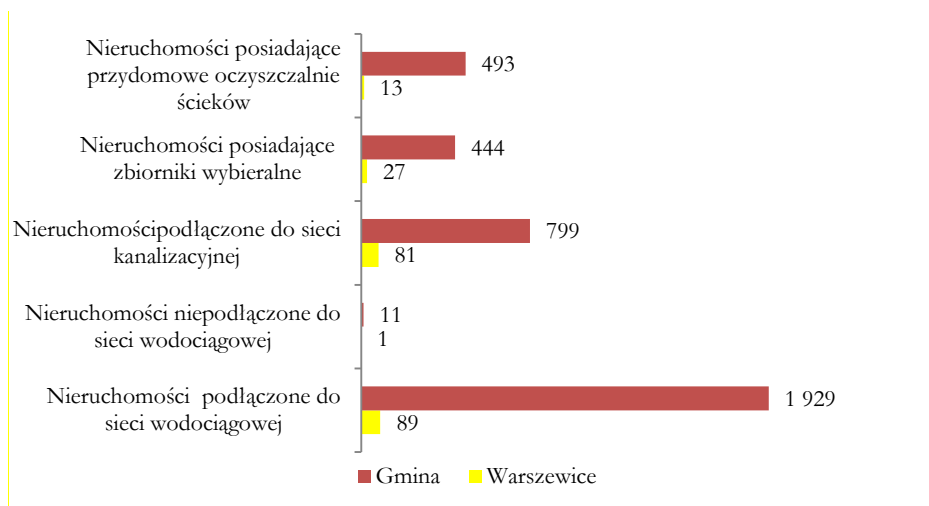
Na terenie Warszewic brak obszarów chronionych.

Infrastruktura techniczna

Sołectwo jest w 100% zwodociągowane, poziom skanalizowania wynosi natomiast 67% i jest wyższy niż średnia dla gminy – 46%. Przydomowe oczyszczalnie ścieków posiada 11% nieruchomości, zaś zbiorniki wybieralne 22%.

Na terenie miejscowości brak sieci gazowej.

Wykres 15. Liczba nieruchomości podłączonych do sieci wodociągowej, kanalizacyjnej oraz posiadających przydomowe oczyszczalnie ścieków i zbiorniki wybieralne w Warszewicach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Lubianka.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Zgodnie ze Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Lubianka, Warszewice znajdują się w zasięgu:

- Strefy „B” (rolniczo - osadniczej)

Podsumowanie analizy

Zjawiska negatywne

- Wysoki odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym
- Wysoki udział osób bezrobotnych w ludności sołectwa ogółem
- Wysoki udział bezrobotnych do 25 i pow. 50 roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych
- Mała liczba podmiotów gospodarczych
- Niekorzystny wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym
- Wysoki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej
- Wysoki w porównaniu do średniej dla gminy odsetek interwencji z powodu zakłócenia miru domowego i porządku publicznego
- Miejscowość należy do rejonu obsługi gimnazjum o niskim poziomie kształcenia
- Zły stan techniczny obiektów edukacyjnych i zabytkowych (Szkoła Podstawowa im. Zawiszy Czarnego z Grabowa/palac)

Potencjały

- Obecność infrastruktury edukacyjnej i sportowej

Rozdział 6.

Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji

Dla optymalnego przygotowania procesu rewitalizacji, pierwszym krokiem było przeprowadzenie pełnej diagnozy problemów z jakimi borykają się mieszkańcy i użytkownicy gminy Łubianka. Na tej podstawie zdefiniowana została wizja zmiany (odnowy) obszaru wymagającego rewitalizacji, czyli sołectw Pigża, Przeczno i Warszewice. Wizja wyprowadzenia obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego obejmuje okres do 2020 r. z perspektywą do roku 2023 i odnosi się do wszystkich sfer, w których zdiagnozowano problemy.

Ważne przy określaniu wizji było poznanie oczekiwań społeczeństwa wobec zamierzonej rewitalizacji danego obszaru – dotyczy to zarówno mieszkańców i użytkowników obszaru rewitalizacji, jak i wszystkich, na których będą mieć wpływ podjęte działania rewitalizacyjne. Przeprowadzone spotkania z mieszkańcami oraz badanie ankietowe wskazały najbardziej oczekiwane efekty procesu rewitalizacji. Na ich podstawie sformułowano poniższą wizję obszaru rewitalizacji.

Problemy:

Na obszarze rewitalizacji (Pigża, Przeczno i Warszewice) zdiagnozowano liczne problemy społeczne, które wzajemnie się nawarstwiają. Najważniejsze z nich to:

- a) duże uzależnienie od korzystania ze świadczeń pomocy społecznej (Pigża, Przeczno i Warszewice)
- b) niski poziom kształcenia w gimnazjum (Pigża, Warszewice)
- c) zmniejszone bezpieczeństwo rodzin, przestępczość (Przeczno)
- d) niski poziom przedsiębiorczości (Pigża, Przeczno i Warszewice)
- e) niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę kanalizacyjną (Pigża, Przeczno i Warszewice)
- f) degradacja stanu technicznego zabytkowego pałacu, w którym mieści się szkoła podstawowa (Warszewice)

Sposób rozwiązania:

Aby rozwiązać zidentyfikowane problemy społeczne oraz problemy występujące w pozostałych analizowanych sferach, zaproponowano szereg działań skierowanych do mieszkańców rewitalizowanych obszarów. Działania te to:

- a) Aktywizacja społeczna osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym (przede korzystających z pomocy społecznej) poprzez: działania w zakresie organizowania lokalnej społeczności i animacji społecznej z wykorzystaniem animatora aktywności lokalnej, działania o charakterze międzypokoleniowym, budzące więzi społeczne osób ze wszystkich grup wiekowych, pokazywanie dobrych wzorców i przekonanie uczestników projektów, że korzystanie ze świadczeń pomocy społecznej nie jest dobrym sposobem na życie,
- b) Rozbudzanie postaw przedsiębiorczych poprzez kursy/szkolenia/warsztaty na temat zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej,
- c) Działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa poprzez organizację zadań poświęconych nabyciu umiejętności udzielania pierwszej pomocy, działania prewencyjne policji, w tym pogadanki na temat zasad ruchu drogowego, uatrakcyjnienie zajęć w szkołach z zakresu edukacji dla bezpieczeństwa, propagowanie numerów alarmowych i reguł ich użytkowania,
- d) Podnoszenie poziomu edukacji poprzez działania ukierunkowane na rozwijanie kompetencji kluczowych uczniów i nauczycieli w zakresie kreatywności, innowacyjności, umiejętności pracy zespołowej, doradztwa zawodowego oraz przedsiębiorczości.

Dla zrealizowania powyższych działań konieczne i niezbędne jest w każdym sołectwie przeprowadzenie inwestycji, bez których realizacja powyżej opisanych przedsięwzięć społecznych będzie niemożliwa:

- a) Adaptacje pomieszczeń w celu stworzenia świetlic środowiskowych (Pigża i Warszewice) pozwolą na realizację projektów mających na celu aktywizację społeczną mieszkańców, a remont i doposażenie świetlicy wiejskiej w Przecznie da możliwość przeprowadzenia nie działań aktywizujących, ale także mających na celu poprawę bezpieczeństwa na terenie miejscowości,
- b) Stworzenie targowiska w Pigży pomoże osobom zakładającym działalność gospodarczą w rozwoju ich firm.

Efekty:

W efekcie planowanych działań prognozuje się, że:

- a) Osoby zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym z powodu uzależnienia od świadczeń pomocy społecznej uzyskują ofertę zajęć, dzięki którym nastąpi ich aktywizacja i integracja społeczna oraz ma szansę zmienić się ich spojrzenie na świat w kontekście tego, że korzystanie ze świadczeń pomocy społecznej nie jest dobrym sposobem na życie. Tym samym na obszarach do rewitalizacji zmniejszeniu ulegnie poziom korzystania z pomocy społecznej,
- b) Kursy/szkolenia/warsztaty na temat zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej w połączeniu ze stworzeniem targowiska w Pigży zachęcą mieszkańców do zakładania własnej działalności i rozpoczęcia pracy na własny rachunek, tym samym poprawią poziom przedsiębiorczości i wpłyną na rozwój gospodarczy w Gminie,
- c) Stworzenie atrakcyjnej oferty zajęć dla dzieci i młodzieży w zakresie podnoszenia świadomości na temat bezpieczeństwa, wpłynie na zwiększenie jego poziomu oraz na zmniejszenie przestępczości na terenie sołectwa,
- d) Warsztaty ukierunkowane na rozwijanie kompetencji kluczowych uczniów i nauczycieli w zakresie kreatywności, innowacyjności, umiejętności pracy zespołowej, doradztwa zawodowego oraz przedsiębiorczości poprawią poziom nauczania i zwiększą szanse edukacyjne uczniów na dalszych etapach kształcenia.

Rozdział 7.

Cele rewitalizacji i kierunki działań

7.1. Cele, kierunki działań i przedsięwzięcia

7.2. Wskaźniki

7.1. Cele, kierunki działań i przedsięwzięcia

Na podstawie problemów które zostały przeanalizowane na etapie delimitacji obszaru oraz następnie pogłębionej analizy terenów zdegradowanych, sformułowano cztery główne problemy, na które odpowiedzią będzie realizacja przedsięwzięć znajdujących się w niniejszym programie rewitalizacji:

- **PROBLEM 1.** Wysokie uzależnienie od świadczeń pomocy społecznej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci do lat 17;
- **PROBLEM 2.** Niski poziom kształcenia na poziomie gimnazjalnym;
- **PROBLEM 3.** Niski poziom bezpieczeństwa;
- **PROBLEM 4.** Niski poziom przedsiębiorczości;

Poniżej sformułowane cele są pochodną wizji określającej stan końcowy procesu rewitalizacji w roku 2023 i są ukierunkowane na osiągnięcie efektów procesów rewitalizacji w województwie kujawsko-pomorskim. Każdy cel został opisany przy pomocy skwantyfikowanych wskaźników z określonymi wartościami bazowymi i docelowymi. Do każdego z celów rewitalizacji przypisano konkretne kierunki działań oraz przedsięwzięcia. Stanowią one zestawienie najważniejszych grup działań pozwalających na osiągnięcie założonych celów.

Tabela 19. Cel 1, kierunki działań i przedsięwzięcia

CEL	KIERUNKI DZIAŁAŃ	PRZEDSIĘWZIĘCIA
Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców gminy oraz integracja lokalnej społeczności	1. Zwiększenie aktywności społecznej i integracji mieszkańców	1.1. Aktywizacja społeczna osób uzależnionych od korzystania ze świadczeń pomocy społecznej
	2. Zwiększenie poziomu kształcenia	2.1. Realizacja przedsięwzięć mających na celu zwiększenie kompetencji kluczowych dzieci i młodzieży
	3. Przeciwdziałanie patologiom społecznym	3.1. Poprawa poziomu bezpieczeństwa
	4. Rozwój przedsiębiorczości	4.1. Wsparcie mieszkańców w zakresie zakładania i prowadzenia własnej działalności gospodarczej
	5. Dostosowanie lokalnej infrastruktury do potrzeb aktywizacji i integracji mieszkańców	5.1. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury społecznej, w celu aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców obszaru rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne.

7.2. Wskaźniki

Każdy z celów został opisany skwantyfikowanymi wskaźnikami, z określonymi wartościami bazowymi i docelowymi planowanymi do osiągnięcia w 2023 r.

Tabela 20. Wskaźniki dla celów rewitalizacji

Nazwa wskaźnika	Rok bazowy	Rok docelowy
Przechno		
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	11,36%	7,58%
Stosunek interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych	15,63%	8,33%
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	2,37	3,55
Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	0	1
Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	0	1860 m ²
Długość przebudowanych dróg gminnych	0	80 mb
Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanego obszaru	0	100
Pigża		
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	9,92%	6,98%
Miejscowość należy do rejonu obsługi gimnazjum o niskim poziomie kształcenia	46,3%	52%
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	7,93	8,14
Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	0	2

Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	0	639 m ²
Długość przebudowanych dróg gminnych	0	40 mb
Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanego obszaru	0	800
Liczba nowowybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków	0	9
Warszewice		
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	13,55%	9,51%
Miejscowość należy do rejonu obsługi gimnazjum o niskim poziomie kształcenia	46,3%	52%
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	4,45	5,15
Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	0	1
Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	0	4000 m ²
Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanego obszaru	0	200
Liczba nowowybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków	0	2

Źródło: *Opracowanie własne.*

Rozdział 8.

Lista przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Dla zapewnienia osiągnięcia wyznaczonych celów oraz wyprowadzenia obszarów rewitalizowanych ze stanu kryzysowego, a także zrealizowania wytyczonych kierunków działań niezbędne jest wskazanie głównych i uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Na przedsięwzięcie rewitalizacyjne składa się projekt lub grupa projektów i innych działań w szczególności o charakterze społecznym, gospodarczym, urbanistycznym, budowlanym, środowiskowym, konserwatorskim, edukacyjnym, naukowym, zdrowotnym lub kulturalnym, wynikających z programu rewitalizacji i logicznie powiązanych z treścią oraz celami programu.

W poniższej tabeli wskazano kluczowe dla procesu rewitalizacji przedsięwzięcia oraz projekty rewitalizacyjne nastawione na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów.

Kolejna tabela zawiera zbiorczy opis tzw. uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych, których realizacja również przyczyni się do osiągnięcia założonych efektów rewitalizacji, a których dokładne określenie na tym etapie nie jest możliwe.

Tabela 21. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Obszar rewitalizacji ⁵ (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu ⁶	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
CEL: PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU MIESZKAŃCÓW GMINY ORAZ INTEGRACJA LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI									
KIERUNEK DZIAŁAŃ 1: ZWIĘKSZENIE AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ I INTEGRACJI MIESZKAŃCÓW									
KIERUNEK DZIAŁAŃ 4: ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI									
Obszar 1 - Pigża	1.1. Aktywizacja społeczna osób uzależnionych od korzystania ze świadczeń pomocy społecznej 4.1. Wsparcie mieszkańców w zakresie zakładania i prowadzenia własnej działalności gospodarczej	1. Aktywizacja społeczna oraz pobudzenie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców sołectwa Pigża	S	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łubiance	Z uwagi na występujące w Pigży problemy znacznego uzależnienia od korzystania ze świadczeń pomocy społecznej oraz niskiego poziomu przedsiębiorczości dla mieszkańców zaplanowano działania mające na celu pobudzenie postaw przedsiębiorczych oraz integrację. Dla osób wykluczonych społecznie ze względu na uzależnienie od korzystania ze świadczeń pomocy społecznej, w tym dla osób w wieku do lat 17, proponuje się szereg działań miękkich, skierowanych na podnoszenie aktywności społecznej, integrację i zaangażowanie w życie lokalnej społeczności. Szczególny nacisk planuje się położyć na realizację działań o charakterze międzypokoleniowym, budzących więzi społeczne osób ze wszystkich grup wiekowych. Dla najmłodszych planuje się realizację programu zajęć popołudniowych pozaszkolnych, polegających na nauce poprzez zabawę np. zajęcia plastyczne, zajęcia rytmiczne	Świetlica środowiskowa w Pigży	176 470,59	Prognozowane produkty: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie [osoby] – 40 Prognozowane rezultaty: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) - 2	Ewidencja uczestników projektu, dokumentacja projektowa

⁵ Obszar nr 1 – Pigża, Obszar nr 2 – Przeczno, Obszar nr 3 – Warszewice

⁶ S – społeczny, G-gospodarczy, Ś – środowiskowy, PF – przestrzenno-funkcjonalny, T - techniczny

				<p>i ruchowe, zajęcia językowe, warsztaty o tematyce dostosowanej do kultywowania lokalnej kultury i tradycji (m.in. przygotowywanie ozdób choinkowych, dekorowanie stołów wielkanocnych, plecenie wieńców dożynkowych itp.), w tym z aktywnym udziałem seniorów, którzy przekażą swoją wiedzę i doświadczenie oraz opowiedzą, jak dbano o tradycję w czasach ich młodości.</p> <p>Dla dzieci i młodzieży szkolnej planuje się realizację zajęć artystycznych, takich jak: warsztaty ceramiczne, rękodzielnicze, fotograficzne, plastyczne, teatralne czy taneczne. Zajęcia te skierowane do dzieci i młodzieży mają na celu pokazanie, że korzystanie ze świadczeń pomocy społecznej nie jest dobrym sposobem na życie i dzieci te wcale nie muszą powielać stereotypów rodziców.</p> <p>Oferta skierowana do dorosłych osób ma na celu przede wszystkim podniesienie poziomu ich życia kulturalnego, aktywizację społeczno-zawodową, czy też budowanie u osób w trudnej sytuacji życiowej poczucia własnej wartości i zapobieganie wykluczeniu społecznemu.</p> <p>Oferta skierowana do seniorów (w tym osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności, choroby, czy nieradzenia sobie w sprawach życia codziennego) obejmie zarówno działania szkoleniowe (w tym zajęcia Uniwersytetu Trzeciego Wieku), kulturalne, jak i zajęcia rehabilitacyjne. Planuje się m. in. organizację klubu seniora w formule Senior +, zajęcia międzypokoleniowe polegające na nauce obsługi komputera seniorów przez okoliczną młodzież, pomoc zdrowotną dla osób starszych poprzez spotkania z dietetykiem, zajęcia w zakresie rehabilitacji ogólnozdrowotnej, zajęcia psycho-ruchowe, wyjazdy kulturalne i turystyczne.</p> <p>W ramach projektu planuje się podjąć</p>			<p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna - 40</p>	
--	--	--	--	---	--	--	---	--

					<p>współpracę z animatorem do prowadzenia zajęć z mieszkańcami.</p> <p>Ponadto w ramach projektu zakłada się realizację bloku szkoleniowego mającego na celu rozbudzenie przedsiębiorczości: kursy/ szkolenia/ warsztaty na temat zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej. Powyższy zakres projektu stanowi kompilację działań zachęcających do prowadzenia działalności gospodarczej i dających nowe konkretne umiejętności, które mogą pomóc w podjęciu decyzji o rozpoczęciu prowadzenia własnej firmy. Działania zaplanowane w projekcie stanowią spójną koncepcję działań na rzecz wyprowadzenia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym z sytuacji kryzysowej.</p>				
Obszar nr 2 – Przeczno	<p>1.1. Aktywizacja społeczna osób uzależnionych od korzystania ze świadczeń pomocy społecznej</p> <p>4.1. Wsparcie mieszkańców w zakresie zakładania i prowadzenia własnej działalności gospodarczej</p>	<p>2. Aktywizacja społeczna oraz pobudzenie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców sołectwa Przeczno</p>	S	<p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łubiance</p>	<p>Z uwagi na występujące w Przecznie problemy znacznego uzależnienia od korzystania ze świadczeń pomocy społecznej oraz niskiego poziomu przedsiębiorczości dla mieszkańców zaplanowano działania mające na celu pobudzenie postaw przedsiębiorczych oraz integrację.</p> <p>Dla osób wykluczonych społecznie ze względu na uzależnienie od korzystania ze świadczeń pomocy społecznej, w tym dla osób w wieku do lat 17, proponuje się szereg działań miękkich, skierowanych na podnoszenie aktywności społecznej, integrację i zaangażowanie w życie lokalnej społeczności. Szczególny nacisk planuje się położyć na realizację działań o charakterze międzypokoleniowym, budzących więzi społeczne osób ze wszystkich grup wiekowych.</p> <p>Dla najmłodszych planuje się realizację programu zajęć popołudniowych pozaszkolnych, polegających na nauce poprzez zabawę np. zajęcia plastyczne, zajęcia rytmiczne i ruchowe, zajęcia językowe, warsztaty o tematyce dostosowanej do kultywowania</p>	Świetlica wiejska w Przecznie	88 529,42	<p>Prognozowane produkty:</p> <p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie [osoby] – 10</p> <p>Prognozowane rezultaty:</p> <p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) - 2</p> <p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem</p>	Ewidencja uczestników projektu, dokumentacja projektowa

				<p>lokalnej kultury i tradycji (m.in. przygotowywanie ozdób choinkowych, dekorowanie stołów wielkanocnych, plectenie wieńców dożynkowych itp.), w tym z aktywnym udziałem seniorów, którzy przekażą swoją wiedzę i doświadczenie oraz opowiedzą, jak dbano o tradycję w czasach ich młodości.</p> <p>Dla dzieci i młodzieży szkolnej planuje się realizację zajęć artystycznych, takich jak: warsztaty ceramiczne, rękodzielnicze, fotograficzne, plastyczne, teatralne czy taneczne. Zajęcia te skierowane do dzieci i młodzieży mają na celu pokazanie, że korzystanie ze świadczeń pomocy społecznej nie jest dobrym sposobem na życie i dzieci te wcale nie muszą powielać stereotypów rodziców.</p> <p>Oferta skierowana do dorosłych osób ma na celu przede wszystkim podniesienie poziomu ich życia kulturalnego, aktywizację społeczno-zawodową, czy też budowanie u osób w trudnej sytuacji życiowej poczucia własnej wartości i zapobieganie wykluczeniu społecznemu.</p> <p>Oferta skierowana do seniorów (w tym osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności, choroby, czy nieradzenia sobie w sprawach życia codziennego) obejmie zarówno działania szkoleniowe (w tym zajęcia Uniwersytetu Trzeciego Wieku), kulturalne, jak i zajęcia rehabilitacyjne. Planuje się m. in. zajęcia międzypokoleniowe polegające na nauce obsługi komputera seniorów przez okoliczną młodzież, pomoc zdrowotną dla osób starszych poprzez spotkania z dietetykiem, zajęcia w zakresie rehabilitacji ogólnozdrowotnej, zajęcia psychoruchowe, wyjazdy kulturalne i turystyczne.</p> <p>Ponadto w ramach projektu zakłada się realizację bloku szkoleniowego mającego na celu rozbudzenie przedsiębiorczości: kursy/szkolenia/ warsztaty na temat zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej.</p>			<p>lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna - 10</p>	
--	--	--	--	---	--	--	--	--

					Powyższy zakres projektu stanowi kompilację działań zachęcających do prowadzenia działalności gospodarczej i dających nowe konkretne umiejętności, które mogą pomóc w podjęciu decyzji o rozpoczęciu prowadzenia własnej firmy. Działania zaplanowane w projekcie stanowią spójną koncepcję działań na rzecz wyprowadzenia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym z sytuacji kryzysowej.				
Obszar 3 - Warszewice	1.1. Aktywizacja społeczna osób uzależnionych od korzystania ze świadczeń pomocy społecznej 4.1. Wsparcie mieszkańców w zakresie zakładania i prowadzenia własnej działalności gospodarczej	3. Aktywizacja społeczna oraz pobudzenie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców sołectwa Warszewice	S	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łubiance	<p>Z uwagi na występujące w Przecznie problemy znacznego uzależnienia od korzystania ze świadczeń pomocy społecznej oraz niskiego poziomu przedsiębiorczości dla mieszkańców zaplanowano działania mające na celu pobudzenie postaw przedsiębiorczych oraz integrację.</p> <p>Dla osób wykluczonych społecznie ze względu na uzależnienie od korzystania ze świadczeń pomocy społecznej, w tym dla osób w wieku do lat 17, proponuje się szereg działań miękkich, skierowanych na podnoszenie aktywności społecznej, integrację i zaangażowanie w życie lokalnej społeczności. Szczególny nacisk planuje się położyć na realizację działań o charakterze międzypokoleniowym, budzących więzi społeczne osób ze wszystkich grup wiekowych.</p> <p>Dla najmłodszych planuje się realizację programu zajęć popołudniowych pozaszkolnych, polegających na nauce poprzez zabawę np. zajęcia plastyczne, zajęcia rytmiczne i ruchowe, zajęcia językowe, warsztaty o tematyce dostosowanej do kultywowania lokalnej kultury i tradycji (m.in. przygotowywanie ozdób choinkowych, dekorowanie stołów wielkanocnych, plecenie wieńców dożynkowych itp.), w tym z aktywnym udziałem seniorów, którzy przekażą swoją wiedzę i doświadczenie oraz opowiedzą, jak dbano o tradycję w czasach ich młodości.</p>	Świetlica środowiskowa w Warszewicach	132.500,00	<p>Prognozowane produkty:</p> <p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie [osoby] – 25</p> <p>Prognozowane rezultaty:</p> <p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) - 3</p> <p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna - 25</p>	Ewidencja uczestników projektu, dokumentacja projektowa

				<p>Dla dzieci i młodzieży szkolnej planuje się realizację zajęć artystycznych, takich jak: warsztaty ceramiczne, rękodzielnicze, fotograficzne, plastyczne, teatralne czy taneczne. Zajęcia te skierowane do dzieci i młodzieży mają na celu pokazanie, że korzystanie ze świadczeń pomocy społecznej nie jest dobrym sposobem na życie i dzieci te wcale nie muszą powielać stereotypów rodziców.</p> <p>Oferta skierowana do dorosłych osób ma na celu przede wszystkim podniesienie poziomu ich życia kulturalnego, aktywizację społeczno-zawodową, czy też budowanie u osób w trudnej sytuacji życiowej poczucia własnej wartości i zapobieganie wykluczeniu społecznemu.</p> <p>Oferta skierowana do seniorów (w tym osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności, choroby, czy nieradzenia sobie w sprawach życia codziennego) obejmie zarówno działania szkoleniowe (w tym zajęcia Uniwersytetu Trzeciego Wieku), kulturalne, jak i zajęcia rehabilitacyjne. Planuje się m. in. organizację klubu seniora, zajęcia międzypokoleniowe polegające na nauce obsługi komputera seniorów przez okoliczną młodzież, pomoc zdrowotną dla osób starszych poprzez spotkania z dietetykiem, zajęcia w zakresie rehabilitacji ogólnozdrowotnej, zajęcia psychoruchowe, wyjazdy kulturalne i turystyczne.</p> <p>Ponadto w ramach projektu zakłada się realizację bloku szkoleniowego mającego na celu rozbudzanie przedsiębiorczości: kursy/szkolenia/ warsztaty na temat zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej. Powyższy zakres projektu stanowi kompilację działań zachęcających do prowadzenia działalności gospodarczej i dających nowe konkretne umiejętności, które mogą pomóc w podjęciu decyzji o rozpoczęciu prowadzenia własnej firmy. Działania zaplanowane w</p>				
--	--	--	--	--	--	--	--	--

					projekcie stanowią spójną koncepcję działań na rzecz wyprowadzenia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym z sytuacji kryzysowej.				
CEL: PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU MIESZKAŃCÓW GMINY ORAZ INTEGRACJA LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI KIERUNEK DZIAŁAŃ 3: PRZECIWDZIAŁANIE PATOLOGIOM SPOŁECZNYM									
Obszar nr 2 – Przeczno	3.1. Poprawa poziomu bezpieczeństwa	4. Prowadzenie zorganizowanych działań na rzecz bezpieczeństwa wśród dzieci i młodzieży	S	Gmina Lubianka	<p>Projekt będzie stanowił odpowiedź na problem niskiego poziomu bezpieczeństwa na OR. Projekt będzie obejmował:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. organizację zadań poświęconych nabyciu umiejętności udzielania pierwszej pomocy, 2. działania prewencyjne policji w tym pogadanki dla dzieci i młodzieży na temat zasad ruchu drogowego, 3. uatrakcyjnienie zajęć z zakresu edukacji dla bezpieczeństwa, 4. propagowanie numerów alarmowych i regul ich używania. <p>Dzięki realizacji powyższych zadań wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji wzrośnie świadomość społeczna i poziom wiedzy na temat bezpiecznych zachowań.</p> <p>Dzieci i młodzież wypracują w sobie pozytywne nawyki, które w przyszłości zaowocują spadkiem poziomu przestępczości wśród nieletnich.</p>	Świetlica wiejska w Przecznie	7.000,00	Wskaźniki własne: Liczba osób korzystających z efektów projektu – 30 os.	Ewidencja uczestników projektu
CEL: PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU MIESZKAŃCÓW GMINY ORAZ INTEGRACJA LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI KIERUNEK DZIAŁAŃ 2: ZWIĘKSZENIE POZIOMU KSZTAŁCENIA									
Obszar nr 1 – Pigża Obszar nr 3 – Warszawa	2.1. Realizacja przedsięwzięć mających na celu zwiększenie kompetencji kluczowych dzieci i młodzieży	5. EU-geniusz w naukowym labiryncie	S	Powiat Toruński w partnerstwie m.in. z Gminą Lubianka	Celem projektu jest podniesienie kompetencji kluczowych 1600 uczniów z 40 szkół prowadzących kształcenie ogólne i zawodowe z terenu powiatu toruńskiego i gminy Kowalewo Pomorskie oraz wzmocnienie jakości tych szkół poprzez realizację zajęć rozwijających kompetencje kluczowe, zajęć dydaktyczno –	SP Pigża SP Warszawa	3.203.356,05	Prognozowane rezultaty: Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe po opuszczeniu	Listy obecności uczestników zajęć

					wyrównawczych, zwiększenie dostępu do usług doradztwa edukacyjno – zawodowego, staże zawodowe, nauczanie przedmiotów matematyczno – przyrodniczych i informatyki metodą projektu, podnoszenie kwalifikacji i kompetencji nauczycieli. Grupę docelową projektu stanowią uczniowie i nauczyciele. Uczniowie uczestniczyć będą w zajęciach rozwijających kompetencje kluczowe z 14 przedmiotów, uzupełnieniem których będą lekcje wyjazdowe. Uczniowie z najsłabszymi wynikami w nauce będą uczestniczyć w zajęciach dydaktyczno – wyrównawczych. Ponadto uczniowie będą mogli skorzystać z usług doradców zawodowych oraz uczestniczyć w spotkaniach z przedstawicielami rynku pracy i biznesu. Nauczyciele zdobędą nowe kompetencje zawodowe poprzez udział w kursach i szkoleniach. Nowością w projekcie są zajęcia uczniów z zakresu nauk przyrodniczych i matematycznych prowadzonych metodą projektu z wykorzystaniem łazików marsjańskich ReMY oraz zajęcia z programowania z wykorzystaniem klocków LEGO i robotów wpisujące się w kampanię społeczną programuj.gov.pl Szkoły zostaną wyposażone w materiały i pomoce dydaktyczne niezbędne do przeprowadzenia atrakcyjnych i innowacyjnych zajęć dodatkowych.			Programu – 1600 (w tym 90 osób z OR)	
CEL: PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU MIESZKAŃCÓW GMINY ORAZ INTEGRACJA LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI KIERUNEK DZIAŁAŃ 5: DOSTOSOWANIE LOKALNEJ INFRASTRUKTURY DO POTRZEB AKTYWIZACJI I INTEGRACJI MIESZKAŃCÓW									
Obszar nr 1 – Pigża	5.1. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury społecznej, w celu aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców	6. Zaadaptowanie pomieszczenia przy klubie sportowym w Pigży w celu utworzenia świetlicy środowiskowej wraz z przebudową drogi dojazdowej i	T	Gmina Lubianka	Zakres prac planowanych do wykonania w ramach zadania obejmuje: 1. skucie tynków wewnętrznych 2. ponowne otynkowanie 3. malowanie ścian i sufitów 4. wymiana instalacji elektrycznej oraz wod – kan 5. wymiana podłogi	Świetlica środowiskowa w Pigży – działka nr 120/25 o pow. 119 m ² , cz. działki nr 120/31 o pow. 280 m ² , cz. Działki nr	292.500,00	Prognostowane rezultaty: Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów – 400 osób Prognostowane	Protokół odbioru, decyzja o pozwoleniu na użytkowanie, ewidencja osób korzystających z oferty świetlicy

	obszaru rewitalizacji	parkingiem			6. termomodernizacja obiektu 7. wymiana stolarki okiennej i drzwiowej 8. wykonanie ogrzewania podłogowego elektrycznego 9. zakup wyposażenia 10. przebudowa drogi dojazdowej wraz z parkingiem	120/32 o pow. 240 m ²		produkty: Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 639 m ² Długość przebudowanych dróg gminnych – 40 mb	
Obszar nr 2 - Przechno	5.1. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury społecznej, w celu aktywizacji społecznej i zawodowej	7. Remont i doposażenie świetlicy wiejskiej w Przechnie wraz z przebudową drogi dojazdowej na długości 80 mb z chodnikiem i parkingiem przed obiektem	T	Gmina Lubianka	Zakres prac planowanych do wykonania w ramach zadania obejmuje: 1. Położenie gładzi i malowanie ścian 2. Termomodernizację obiektu 3. Wymianę źródła ciepła 4. Zakup wyposażenia (komputery, stoliki, krzesła, zestaw urządzeń audiowizualnych, zabezpieczenie łącza internetowego) 5. Przebudowę drogi dojazdowej wraz z chodnikiem i parkingiem przed obiektem	Świetlica wiejska w Przechnie – działka nr 21/1 o pow. 1500 m ² i działka nr 20 o pow. 360 m ²	247.500,00	Prognozowane rezultaty: Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów – 100 osób Prognozowane produkty: Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 1860 m ² Długość przebudowanych dróg gminnych – 80 mb	Protokół odbioru, decyzja o pozwoleniu na użytkowanie, ewidencja osób korzystających z oferty świetlicy

Obszar nr 3 – Warszewice	5.1. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury społecznej, w celu aktywizacji społecznej i zawodowej	8. Adaptacja pomieszczeń w budynku Szkoły Podstawowej w Warszawiech na cele stworzenia świetlicy środowiskowej	T	Gmina Łubianka	Zakres prac planowanych do wykonania w ramach zadania obejmuje: 1. skucie tynków w trzech pomieszczeniach przewidzianych do adaptacji na cele świetlicy 2. otynkowanie 3. malowanie ścian i sufitów 4. wymianę instalacji wod-kan i elektrycznej 5. wymianę instalacji c.o. 6. wymianę pokrycia dachowego 7. wymianę stolarki okiennej i drzwiowej 8. remont korytarza i klatki schodowej prowadzących do pomieszczeń świetlicy (skucie tynków, otynkowanie, malowanie ścian, wymiana instalacji elektrycznej, wymiana podłogi, odbudowa schodów) 9. zakup wyposażenia (m. in. stoliki, krzesła, wyposażenie multimedialne, wyposażenie kuchni)	Budynek SP w Warszewicach – działka nr 78/12 o pow. 4000 m ²	445.000,00	Prognozowane rezultaty: Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów – 200 osób Prognozowane produkty: Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 4000 m ²	Protokół odbioru, decyzja o pozwoleniu na użytkowanie, ewidencja osób korzystających z oferty świetlicy
Obszar nr 1 – Pigża, Obszar nr 3 – Warszewice	5.1. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury społecznej, w celu aktywizacji społecznej i zawodowej	9. Przebudowa stacji uzdatniania wody w miejscowości Warszewice wraz z budową przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Łubianka	T	Gmina Łubianka	Projekt realizowany dla operacji typu „Gospodarka wodno-ściekowa” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszeniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich, którego przedmiotem jest przebudowa stacji uzdatniania wody oraz budowa 68 sztuk przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Łubianka	Pigża, Warszewice	1.146.675,57	Wskaźniki PROW Przydomowe oczyszczalnie ścieków – 68 szt. (w tym Pigża – 9 szt. Warszewice – 2 szt.)	Protokoły odbioru

Źródło: Opracowanie własne na podstawie fiszek projektowych.

Rozdział 9.

Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji

9.1. Formuła projektów zintegrowanych

9.2. Komplementarność przestrzenna

9.3. Komplementarność problemowa

9.4. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

9.5. Komplementarność źródeł finansowania

9.6. Komplementarność międzyokresowa

9.1. Formuła projektów zintegrowanych

Podczas programowania procesu rewitalizacji nadrzędną zasadą jaką kierowano się przy wyborze projektów rewitalizacyjnych było zapewnienie ich komplementarności w różnych wymiarach, przede wszystkim przestrzennym, problemowym, proceduralno - instytucjonalnym oraz komplementarnością źródeł finansowania.

Zastosowano również tzw. formułę projektów zintegrowanych, która polega na tym, że w przypadku realizacji projektów infrastrukturalnych są one jedynie niezbędną bazą umożliwiającą realizację projektów finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego, ukierunkowanych na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów społecznych występujących na obszarze wskazanym do rewitalizacji (Pigża, Przeczno, Warszawice). Przy czym **projekty infrastrukturalne pełnią jedynie funkcję uzupełniającą** dla projektów społecznych, a ich realizacja jest niezbędna dla prowadzenia działań społecznych.

Poniższa tabela przedstawia koncepcję zintegrowania poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z projektami realizowanymi w ramach tych przedsięwzięć

Tabela 22. Koncepcja zintegrowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Pigża	
Projekt wiodący	Projekt uzupełniający
1. Aktywizacja społeczna oraz pobudzanie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców sołectwa Pigża	6. Zaadaptowanie pomieszczenia przy klubie sportowym w Pigży w celu utworzenia świetlicy środowiskowej wraz z przebudową drogi dojazdowej i parkingiem
Uzasadnienie zintegrowania	
<p>W Pigży w wyniku przeprowadzonej diagnozy zostały zidentyfikowane następujące problemy społeczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) uzależnienie od korzystania ze świadczeń pomocy społecznej – udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na tym obszarze wyniósł 9,92%, przy średniej dla Gminy wynoszącej 9,87%, b) niski poziom kształcenia – miejscowość należy do rejonu obsługi gimnazjum w Brąchnowie, w którym przeciętny wynik egzaminów na zakończenie szkoły z ostatnich 3 lat wyniósł 46,3% i był niższy od średniej dla województwa, która za ten sam okres wyniosła 52% <p>Ponadto zdiagnozowano problem w sferze gospodarczej w postaci niskiego poziomu przedsiębiorczości – liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wyniosła 7,93, przy średniej dla Gminy wynoszącej 7,96.</p> <p>W Pigży zdiagnozowano również problem w sferze przestrzenno – funkcjonalnej w postaci niskiego poziomu skanalizowania. Poziom skanalizowania wynosi tu 28%, przy średniej dla Gminy wynoszącej 46%.</p> <p>Aby przeciwdziałać zdiagnozowanym problemom będącym przyczyną stanu kryzysowego na obszarze Pigży zaplanowano działania mające na celu aktywizację społeczną oraz pobudzanie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców sołectwa. Działania te będą realizowane w ramach projektu wiodącego, którym jest „Aktywizacja społeczna oraz pobudzanie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców sołectwa Pigża”.</p> <p>Dla osób wykluczonych społecznie ze względu na uzależnienie od korzystania ze świadczeń pomocy społecznej, w tym dla osób w wieku do lat 17, proponuje się szereg działań miękkich, skierowanych na podnoszenie aktywności społecznej, integrację i zaangażowanie w życie lokalnej społeczności. Szczególny nacisk planuje się położyć na realizację działań o charakterze międzypokoleniowym, budzących więzi społeczne osób ze wszystkich grup wiekowych.</p> <p>Dla najmłodszych planuje się realizację programu zajęć popołudniowych pozaszkolnych, polegających na nauce poprzez zabawę np. zajęcia plastyczne, zajęcia rytmiczne i ruchowe, zajęcia językowe, warsztaty o tematyce dostosowanej do kultywowania lokalnej kultury i tradycji (m.in. przygotowywanie ozdób choinkowych, dekorowanie stołów wielkanocnych, plectenie wieńców dożynkowych itp.), w tym z aktywnym udziałem seniorów, którzy przekażą swoją wiedzę i doświadczenie oraz opowiedzą, jak dbano o tradycję w czasach ich</p>	

młodości.

Dla dzieci i młodzieży szkolnej planuje się realizację zajęć artystycznych, takich jak: warsztaty ceramiczne, rękodzielnicze, fotograficzne, plastyczne, teatralne czy taneczne.

Zajęcia te skierowane do dzieci i młodzieży mają na celu pokazanie, że korzystanie ze świadczeń pomocy społecznej nie jest dobrym sposobem na życie i dzieci te wcale nie muszą powielać stereotypów rodziców.

Oferta skierowana do dorosłych osób ma na celu przede wszystkim podniesienie poziomu ich życia kulturalnego, aktywizację społeczno-zawodową, czy też budowanie u osób w trudnej sytuacji życiowej poczucia własnej wartości i zapobieganie wykluczeniu społecznemu.

Oferta skierowana do seniorów (w tym osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności, choroby, czy nieradzenia sobie w sprawach życia codziennego) obejmie zarówno działania szkoleniowe (w tym zajęcia Uniwersytetu Trzeciego Wieku), kulturalne, jak i zajęcia rehabilitacyjne. Planuje się m. in. organizację klubu seniora, zajęcia międzypokoleniowe polegające na nauce obsługi komputera seniorów przez okoliczną młodzież, pomoc zdrowotną dla osób starszych poprzez spotkania z dietetykiem, zajęcia w zakresie rehabilitacji ogólnozdrowotnej, zajęcia psycho-ruchowe, wyjazdy kulturalne i turystyczne.

Jednakże aby móc realizować wszystkie powyższe działania, niezbędna jest inwestycja związana z utworzeniem świetlicy środowiskowej. Świetlica ta będzie pełnić rolę miejsca aktywizacji społecznej i spotkań mieszkańców, w szczególności osób wykluczonych społecznie bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym. Obecnie w miejscowości brak takiego miejsca.

Dlatego aby móc realizować projekt społeczny, konieczne jest zaadaptowanie pomieszczenia przy klubie sportowym w celu utworzenia świetlicy środowiskowej (realizacja projektu nr 6 „6. Zaadaptowanie pomieszczenia przy klubie sportowym w Pigży w celu utworzenia świetlicy środowiskowej wraz z przebudową drogi dojazdowej i parkingiem”).

Ponadto w ramach projektu miękkiego zakłada się realizację bloku szkoleniowego mającego na celu rozbudzenie przedsiębiorczości: kursy/ szkolenia/ warsztaty na temat zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej. Powyższy zakres projektu stanowi kompilację działań zachęcających do prowadzenia działalności gospodarczej i dających nowe konkretne umiejętności, które mogą pomóc w podjęciu decyzji o rozpoczęciu prowadzenia własnej firmy.

Realizacja projektu infrastrukturalnego jest inwestycją niezbędną do wykonania planowanych działań społecznych. Jedynie przeprowadzenie projektów w formule zintegrowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych pozwoli osiągnąć planowane efekty w postaci:

- zwiększenia aktywności społecznej u 40 osób,
- podjęcia aktywności w zakresie założenia i prowadzenia własnej działalności gospodarczej przez 2 osoby.

Odpowiedź na problem niskiego poziomu kształcenia stanowi projekt „EU-geniusz w naukowym labiryncie”, w wyniku realizacji którego przewiduje się, że 90 osób z OR nabyte kompetencje kluczowe. Z kolei odpowiedź na problem niskiego poziomu skanalizowania Pigży stanowi projekt „Przebudowa stacji uzdatniania wody w miejscowości Warszewice wraz z budową przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Lubińska”, w wyniku którego w miejscowości zostanie zainstalowanych 9 przydomowych oczyszczalni ścieków.

Działania zaplanowane w projektach stanowią spójną koncepcję działań na rzecz wyprowadzenia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym z sytuacji kryzysowej.

Działania te mają na celu osiągnięcie celów rewitalizacji w postaci zwiększenia partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej oraz rozwój społeczny dzieci i młodzieży w rejonach o niskim poziomie kształcenia w szkołach podstawowych i gimnazjalnych.

Przecznio

Projekt wiodący	Projekt uzupełniający
2. Aktywizacja społeczna oraz pobudzanie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców sołectwa Przecznio 4. Prowadzenie zorganizowanych działań na rzecz bezpieczeństwa wśród dzieci i młodzieży	7. Remont i doposażenie świetlicy wiejskiej w Przecznio wraz z przebudową drogi dojazdowej na długości 80 mb z chodnikiem i parkingiem przed obiektem

Uzasadnienie zintegrowania

W Przecznio w wyniku przeprowadzonej diagnozy zostały zidentyfikowane następujące problemy społeczne:

- a) uzależnienie od korzystania ze świadczeń pomocy społecznej – udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na tym obszarze wyniósł 11,36%, przy średniej dla Gminy wynoszącej 9,87%,

b) Zmniejszone bezpieczeństwo rodzin, przestępczość – stosunek interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych wyniósł w Przecznie 15,63%, przy średniej dla Gminy wynoszącej 8,23%.

Ponadto zdiagnozowano problem w sferze gospodarczej w postaci niskiego poziomu przedsiębiorczości – liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wyniosła 2,37, przy średniej dla Gminy wynoszącej 7,96.

Aby przeciwdziałać zdiagnozowanym problemom będącym przyczyną stanu kryzysowego na obszarze Przeczna zaplanowano działania mające na celu aktywizację społeczną i pobudzanie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców sołectwa oraz zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. Działania te będą realizowane w ramach dwóch projektów wiodących, którymi są „Aktywizacja społeczna oraz pobudzanie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców sołectwa Przeczno” i „Prowadzenie zorganizowanych działań na rzecz bezpieczeństwa wśród dzieci i młodzieży”.

Dla osób wykluczonych społecznie ze względu na uzależnienie od korzystania ze świadczeń pomocy społecznej, w tym dla osób w wieku do lat 17, proponuje się szereg działań miękkich, skierowanych na podnoszenie aktywności społecznej, integrację i zaangażowanie w życie lokalnej społeczności. Szczególny nacisk planuje się położyć na realizację działań o charakterze międzypokoleniowym, budzących więzi społeczne osób ze wszystkich grup wiekowych.

Dla najmłodszych planuje się realizację programu zajęć popołudniowych pozaszkolnych, polegających na nauce poprzez zabawę np. zajęcia plastyczne, zajęcia rytmiczne i ruchowe, zajęcia językowe, warsztaty o tematyce dostosowanej do kultywowania lokalnej kultury i tradycji (m.in. przygotowywanie ozdób choinkowych, dekorowanie stołów wielkanocnych, plectenie wieńców dożynkowych itp.), w tym z aktywnym udziałem seniorów, którzy przełożą swoją wiedzę i doświadczenie oraz opowiedzą, jak dbano o tradycję w czasach ich młodości.

Dla dzieci i młodzieży szkolnej planuje się realizację zajęć artystycznych, takich jak: warsztaty ceramiczne, rękodzielnicze, fotograficzne, plastyczne, teatralne czy taneczne.

Zajęcia te skierowane do dzieci i młodzieży mają na celu pokazanie, że korzystanie ze świadczeń pomocy społecznej nie jest dobrym sposobem na życie i dzieci te wcale nie muszą powielać stereotypów rodziców.

Oferta skierowana do dorosłych osób ma na celu przede wszystkim podniesienie poziomu ich życia kulturalnego, aktywizację społeczno-zawodową, czy też budowanie u osób w trudnej sytuacji życiowej poczucia własnej wartości i zapobieganie wykluczeniu społecznemu.

Oferta skierowana do seniorów (w tym osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności, choroby, czy nieradzenia sobie w sprawach życia codziennego) obejmie zarówno działania szkoleniowe (w tym zajęcia Uniwersytetu Trzeciego Wieku), kulturalne, jak i zajęcia rehabilitacyjne. Planuje się m. in. organizację klubu seniora, zajęcia międzypokoleniowe polegające na nauce obsługi komputera seniorów przez okoliczną młodzież, pomoc zdrowotną dla osób starszych poprzez spotkania z dietetykiem, zajęcia w zakresie rehabilitacji ogólnozdrowotnej, zajęcia psycho-ruchowe, wyjazdy kulturalne i turystyczne.

W celu poprawy bezpieczeństwa w sołectwie planuje się realizację projektu, który będzie obejmował: organizację zadań poświęconych nabyciu umiejętności udzielania pierwszej pomocy, działania prewencyjne policji w tym pogadanki dla dzieci i młodzieży na temat zasad ruchu drogowego, uatrakcyjnienie zajęć w szkołach z zakresu edukacji dla bezpieczeństwa, propagowanie numerów alarmowych i reguł ich używania. Dzięki realizacji powyższych zadań wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji wzrośnie świadomość społeczna i poziom wiedzy na temat bezpiecznych zachowań. Dzieci i młodzież wypracują w sobie pozytywne nawyki, które w przyszłości zaowocują spadkiem poziomu przestępczości wśród nieletnich.

Jednakże aby móc realizować wszystkie powyższe działania, niezbędna jest inwestycja związana z remontem i wyposażeniem świetlicy wiejskiej, której aktualny zły stan techniczny uniemożliwia prowadzenie tego typu aktywności. Jedynie wyremontowana i odpowiednio wyposażona świetlica może pełnić rolę miejsca aktywizacji społecznej i spotkań mieszkańców.

Dlatego aby móc realizować projekty społeczne, konieczne i niezbędne jest wyremontowanie i wyposażenie świetlicy wraz z zagospodarowaniem terenu wokół (droga, chodnik, parking).

Ponadto w ramach działań miękkich zakłada się realizację bloku szkoleniowego mającego na celu rozbudzenie przedsiębiorczości: kursy/ szkolenia/ warsztaty na temat zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej. Powyższy zakres projektu stanowi kompilację działań zachęcających do prowadzenia działalności gospodarczej i dających nowe konkretne umiejętności, które mogą pomóc w podjęciu decyzji o rozpoczęciu prowadzenia własnej firmy.

Realizacja projektu infrastrukturalnego jest inwestycją niezbędną do wykonania planowanych działań społecznych. Jedynie przeprowadzenie projektów w formule zintegrowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych pozwoli osiągnąć planowane efekty w postaci:

- zwiększenia aktywności społecznej u 10 osób,
- podjęcia aktywności w zakresie założenia i prowadzenia własnej działalności gospodarczej przez 2 osoby,
- zwiększenia poziomu bezpieczeństwa, co będzie miało przełożenie na zmniejszenie w Przecznie liczby interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego.
Działania zaplanowane w projektach stanowią spójną koncepcję działań na rzecz wyprowadzenia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym z sytuacji kryzysowej.
Działania te mają na celu osiągnięcie celu rewitalizacji w postaci zwiększenia partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej.

Warszewice

Projekt wiodący	Projekt uzupełniający
3. Aktywizacja społeczna oraz pobudzanie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców sołectwa Warszzewice	8. Adaptacja pomieszczeń w budynku Szkoły Podstawowej w Warszzewicach na cele stworzenia świetlicy środowiskowej

Uzasadnienie zintegrowania

W Warszzewicach w wyniku przeprowadzonej diagnozy zostały zidentyfikowane następujące problemy społeczne:

- uzależnienie od korzystania ze świadczeń pomocy społecznej – udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na tym obszarze wyniósł 13,55%, przy średniej dla Gminy wynoszącej 9,87%,
- niski poziom kształcenia – miejscowość należy do rejonu obsługi gimnazjum w Brąchnowie, w którym przeciętny wynik egzaminów na zakończenie szkoły z ostatnich 3 lat wyniósł 46,3% i był niższy od średniej dla województwa, która za ten sam okres wyniosła 52%

Ponadto zdiagnozowano problem w sferze gospodarczej w postaci niskiego poziomu przedsiębiorczości – liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wyniosła 4,45, przy średniej dla Gminy wynoszącej 7,96.

W Warszzewicach zdiagnozowano również problem w sferze przestrzenno – funkcjonalnej w postaci niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną – przydomowe oczyszczalnie ścieków posiada jedynie 11% gospodarstw. W miejscowości istnieje także problem w sferze technicznej w postaci degradacji zabytkowego pałacu z XIX w., w którym mieści się Szkoła Podstawowa.

Aby przeciwdziałać zdiagnozowanym problemom będącym przyczyną stanu kryzysowego na obszarze Warszzewice zaplanowano działania mające na celu aktywizację społeczną oraz pobudzanie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców sołectwa. Działania te będą realizowane w ramach projektu wiodącego, którym jest „Aktywizacja społeczna oraz pobudzanie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców sołectwa Warszzewice”.

Dla osób wykluczonych społecznie ze względu na uzależnienie od korzystania ze świadczeń pomocy społecznej, w tym dla osób w wieku do lat 17, proponuje się szereg działań miękkich, skierowanych na podnoszenie aktywności społecznej, integrację i zaangażowanie w życie lokalnej społeczności. Szczególny nacisk planuje się położyć na realizację działań o charakterze międzypokoleniowym, budzących więzi społeczne osób ze wszystkich grup wiekowych.

Dla najmłodszych planuje się realizację programu zajęć popołudniowych pozaszkolnych, polegających na nauce poprzez zabawę np. zajęcia plastyczne, zajęcia rytmiczne i ruchowe, zajęcia językowe, warsztaty o tematyce dostosowanej do kultywowania lokalnej kultury i tradycji (m.in. przygotowywanie ozdób choinkowych, dekorowanie stołów wielkanocnych, plectenie wieńców dożynkowych itp.), w tym z aktywnym udziałem seniorów, którzy przekażą swoją wiedzę i doświadczenie oraz opowiedzą, jak dbano o tradycję w czasach ich młodości.

Dla dzieci i młodzieży szkolnej planuje się realizację zajęć artystycznych, takich jak: warsztaty ceramiczne, rękodzielnicze, fotograficzne, plastyczne, teatralne czy taneczne.

Zajęcia te skierowane do dzieci i młodzieży mają na celu pokazanie, że korzystanie ze świadczeń pomocy społecznej nie jest dobrym sposobem na życie i dzieci te wcale nie muszą powielać stereotypów rodziców.

Oferta skierowana do dorosłych osób ma na celu przede wszystkim podniesienie poziomu ich życia kulturalnego, aktywizację społeczno-zawodową, czy też budowanie u osób w trudnej sytuacji życiowej poczucia własnej wartości i zapobieganie wykluczeniu społecznemu.

Oferta skierowana do seniorów (w tym osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności, choroby, czy nieradzenia sobie w sprawach życia codziennego) obejmie zarówno działania szkoleniowe (w tym zajęcia Uniwersytetu Trzeciego Wieku), kulturalne, jak i zajęcia rehabilitacyjne. Planuje się m. in. organizację klubu

seniora, zajęcia międzypokoleniowe polegające na nauce obsługi komputera seniorów przez okoliczną młodzież, pomoc zdrowotną dla osób starszych poprzez spotkania z dietetykiem, zajęcia w zakresie rehabilitacji ogólnozdrowotnej, zajęcia psycho-ruchowe, wyjazdy kulturalne i turystyczne.

Jednakże aby móc realizować wszystkie powyższe działania, niezbędna jest inwestycja związana z utworzeniem świetlicy środowiskowej. Świetlica ta będzie pełnić rolę miejsca aktywizacji społecznej i spotkań mieszkańców, w szczególności osób wykluczonych społecznie bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym. Obecnie w miejscowości brak takiego miejsca.

Dlatego aby móc realizować projekt społeczny, konieczna jest adaptacja kilku pomieszczeń w budynku szkoły podstawowej na cele stworzenia w nich świetlicy środowiskowej (realizacja projektu nr 9 „Adaptacja pomieszczeń w budynku Szkoły Podstawowej w Warszewicach na cele stworzenia świetlicy środowiskowej”).

Ponadto w ramach projektu miękkiego zakłada się realizację bloku szkoleniowego mającego na celu rozbudzenie przedsiębiorczości: kursy/ szkolenia/ warsztaty na temat zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej. Powyższy zakres projektu stanowi kompilację działań zachęcających do prowadzenia działalności gospodarczej i dających nowe konkretne umiejętności, które mogą pomóc w podjęciu decyzji o rozpoczęciu prowadzenia własnej firmy.

Realizacja projektu infrastrukturalnego jest inwestycją niezbędną do wykonania planowanych działań społecznych. Jedynie przeprowadzenie projektów w formule zintegrowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych pozwoli osiągnąć planowane efekty w postaci:

- zwiększenia aktywności społecznej u 25 osób,
- podjęcia aktywności w zakresie założenia i prowadzenia własnej działalności gospodarczej przez 3 osoby.

Odpowiedź na problem niskiego poziomu kształcenia stanowi projekt „EU-geniusz w naukowym labiryncie”, w wyniku realizacji którego przewiduje się, że 90 osób z OR nabyte kompetencje kluczowe.

Odpowiedź na problem niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną w Warszewicach stanowi projekt „Przebudowa stacji uzdatniania wody w miejscowości Warszewice wraz z budową przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Lubianka”, w wyniku którego w miejscowości zostaną zainstalowane 2 przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Działania zaplanowane w projektach stanowią spójną koncepcję działań na rzecz wyprowadzenia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym z sytuacji kryzysowej.

Działania te mają na celu osiągnięcie celów rewitalizacji w postaci zwiększenia partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej oraz rozwój społeczny dzieci i młodzieży w rejonach o niskim poziomie kształcenia w szkołach podstawowych i gimnazjalnych.

Źródło: Opracowanie własne

9.2. Komplementarność przestrzenna

Wszystkie projekty rewitalizacyjne będą realizowane na obszarze rewitalizacji, natomiast zasięg ich oddziaływania będzie dużo większy niż wyznaczony obszar rewitalizacji. Projekty realizowane na terenie sołectw Pigża, Przeczno i Warszewice będą wpływać na wszystkich mieszkańców tych sołectw oraz sołectw sąsiednich. Dzięki tak dużemu promieniowaniu zaplanowanych projektów zapewnione zostanie, że program rewitalizacji będzie efektywnie oddziaływał na cały obszar dotknięty kryzysem.

Prowadzone działania nie spowodują przenoszenia problemów z obszarów rewitalizacji na inne obszary. Nie będą również prowadzić do niepożądanych efektów społecznych takich jak segregacja społeczna i wykluczenie.

Nie zidentyfikowano przedsięwzięć/projektów poza Obszarem Rewitalizacji, które pozytywnie oddziaływałyby na ten obszar w sferze zdiagnozowanych problemów.

9.3. Komplementarność problemowa

Zaplanowane projekty rewitalizacyjne dopełniają się tematycznie, a program rewitalizacji będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji w niezbędnych aspektach (tj. społecznym i przestrzennie-funkcjonalnym). Tym samym prowadzona rewitalizacja ma charakter kompleksowy a nie fragmentaryczny, a realizowane projekty doprowadzą wskazany obszar do pożądanego stanu, o którym mowa w rozdziale

9. *Cele rewitalizacji i kierunki działań.* Podczas podejmowania strategicznych decyzji przez samorząd lokalny na innych polach, pod uwagę brane będą zaplanowane działania rewitalizacyjne, aby zapewnić lepszą koordynację tematyczną i organizacyjną działań administracji. Należy wskazać, że program rewitalizacji wykazuje zgodność z dokumentami strategicznymi m. in. na poziomie lokalnym, tak więc już na poziomie programowania rewitalizacji została zapewniona komplementarność problemowa.

Tabela 23. Komplementarność problemowa

Problemy	Cel	Kierunki działań	Przedsięwzięcia	Projekty społeczne	Projekty infrastrukturalne
Wysokie uzależnienie od świadczeń pomocy społecznej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci do lat 17	Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców gminy oraz integracja lokalnej społeczności	Zwiększenie aktywności społecznej i integracji mieszkańców	Aktywizacja społeczna osób uzależnionych od korzystania ze świadczeń pomocy społecznej	Aktywizacja społeczna oraz pobudzanie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców sołectwa Pigża Aktywizacja społeczna oraz pobudzanie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców sołectwa Przechcno Aktywizacja społeczna oraz pobudzanie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców sołectwa Warszawice	Zaadaptowanie pomieszczenia przy klubie sportowym w Pigży w celu utworzenia świetlicy środowiskowej wraz z przebudową drogi dojazdowej i parkingiem Remont i doposażenie świetlicy wiejskiej w Przechcnie wraz z przebudową drogi dojazdowej na długości 80 mb z chodnikiem i parkingiem przed obiektem Adaptacja pomieszczeń w budynku Szkoły Podstawowej w Warszawicach na cele stworzenia świetlicy środowiskowej
Niski poziom kształcenia na poziomie gimnazjalnym		Zwiększenie poziomu kształcenia	Realizacja przedsięwzięć mających na celu zwiększenie kompetencji kluczowych dzieci i młodzieży	EU-geniusz w naukowym labiryncie	-
Niski poziom bezpieczeństwa		Przeciwdziałanie patologiom społecznym	Poprawa poziomu bezpieczeństwa	Prowadzenie zorganizowanych działań na rzecz bezpieczeństwa wśród dzieci i młodzieży	Remont i doposażenie świetlicy wiejskiej w Przechcnie wraz z przebudową drogi dojazdowej na długości 80 mb z chodnikiem i parkingiem przed obiektem
Niski poziom przedsiębiorczości		Rozwój przedsiębiorczości	Wsparcie mieszkańców w zakresie zakładania i prowadzenia własnej działalności gospodarczej	Aktywizacja społeczna oraz pobudzanie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców sołectwa Pigża Aktywizacja społeczna oraz pobudzanie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców sołectwa Przechcno Aktywizacja społeczna oraz pobudzanie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców sołectwa Warszawice	-

9.4. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Przedstawiony w rozdziale 12. *System zarządzania realizacją programu rewitalizacji* został zaprojektowany w taki sposób aby zapewnić efektywne współdziałanie różnych instytucji na jego rzecz (samorządu gminnego i jego jednostek organizacyjnych oraz pomocniczych, organizacji pozarządowych, sektora przedsiębiorców i mieszkańców) oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. System zarządzania programem rewitalizacji został osadzony w systemie działania i zarządzania Gminy Łubianka w związku z czym zapewniona jest komplementarność proceduralna i instytucjonalna.

9.5. Komplementarność źródeł finansowania

Projekty rewitalizacyjne zawarte w niniejszym programie będą finansowane w oparciu o uzupełniające się środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), Funduszu Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz środków własnych gminy.

Na etapie tworzenia programu rewitalizacji ani osoby prywatne, ani przedsiębiorcy nie byli zainteresowani włączeniem się w proces rewitalizacji, dlatego w programie brak prywatnych źródeł finansowania i łączenia ich ze środkami publicznymi. Jednak ze względu na długi okres realizacji programu (do 2023 r.) nie wyklucza się nawiązania takiej współpracy w przyszłości i realizacji projektów finansowanych ze środków publicznych i prywatnych.

9.6. Komplementarność międzyokresowa

W latach 2007-2013 na terenie gminy Łubianka realizowano szereg projektów, które świadczą o tym, że działań podjęte w ramach rewitalizacji stanowią kontynuację dotychczasowych kierunków działań. Wśród nich znalazły się m. in. projekty zawarte w poniższej tabeli.

Tabela 24. Lista projektów zrealizowanych przez gminę Łubianka

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta	Wartość projektu [zł]	Dofinansowanie z EU [zł]	Fundusz	Działanie
„Podniesienie jakości środowiska naturalnego na terenie Gminy Łubianka, poprzez montaż i uruchomienie indywidualnych jednostek wytwórczych, wykorzystujących energię promieniowania słonecznego”	Gmina Łubianka	8293701.80	6220186.35	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego program: Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego	działanie: 2.4. Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku
Razem jesteśmy mocniejsi	Gmina Łubianka/ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łubiance	898572.64	763786.74	Europejski Fundusz Społeczny program: Program Operacyjny Kapitał Ludzki	działanie: 7.1. Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji poddziałanie: 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej

Rozbudowa kotłowni w związku z przebudową systemu ogrzewania budynku i przygotowania ciepłej wody użytkowej poprzez zastosowanie pompy ciepła wykorzystującej energię geotermalną ziemi dla Gimnazjum w Brąchnowie na działce nr ewid. 233,243	Gmina Łubianka	701188.60	596010.31	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego program: Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego	działanie: 2.3. Rozwój infrastruktury w zakresie ochrony powietrza
Modernizacja przestrzeni publicznej w miejscowości Pigża	Gmina Łubianka	603528.82	187574.39	Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnej program: Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich	działanie: 2.3. Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego
Przygotowanie Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Łubianka	Gmina Łubianka	29950.00	25457.50	Fundusz Spójności program: Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko	działanie: IX.3. Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Mapy dotacji: www.mapadotacji.gov.pl.

Rozdział 10.

Mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji

10.1. Interesariusze rewitalizacji

10.2. Formy partycypacji społecznej

10.3. Konsultacje społeczne w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

10.4. Konsultacje społeczne projektu Gminnego Programu Rewitalizacji oraz projektu uchwały w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji

10.5. Partycypacja społeczna na etapie wdrażania i monitorowania

10.1. Interesariusze rewitalizacji

Partycypacja społeczna jest nieodłącznym elementem procesu rewitalizacji i stanowi fundament działań na każdym etapie tego procesu (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie). Partycypacja powinna być ukierunkowana na możliwie dojrzałe formy uczestnictwa społeczności w podejmowaniu decyzji, które jej dotyczą. Nie powinna ograniczać się jedynie do informowania (np. w formie spotkań, dyskusji i warsztatów) czy konsultowania działań władz lokalnych. Procesowi rewitalizacji powinny towarzyszyć zaawansowane metody partycypacji, takie jak współdecydowanie, aktywne uczestnictwo w projektach czy kontrola obywatelska.

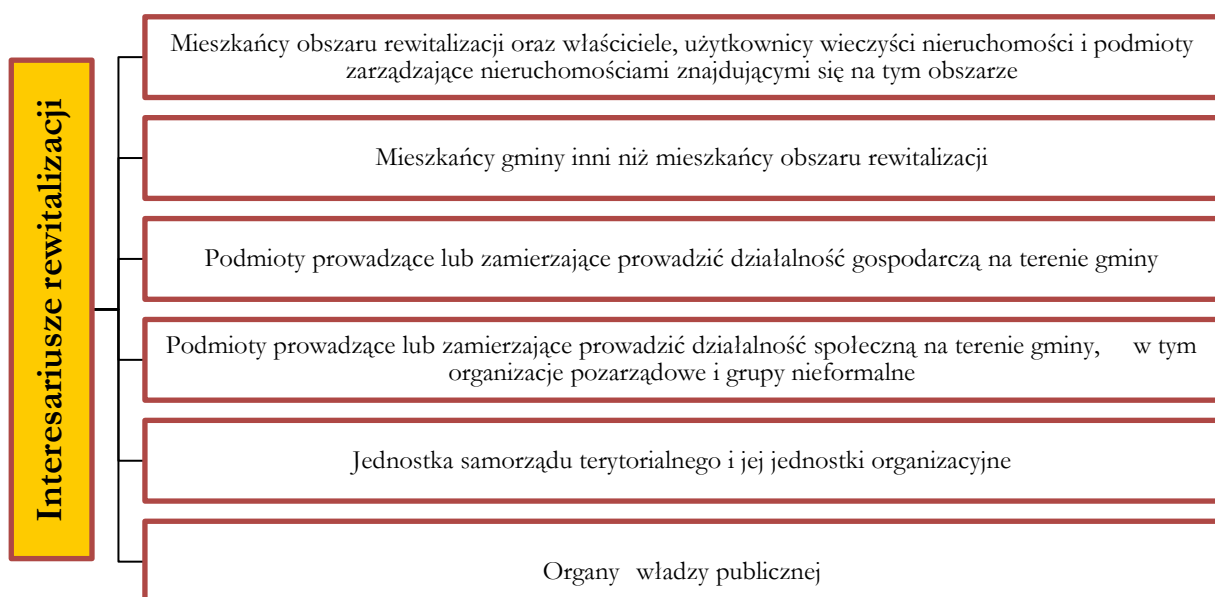
Schemat 10. Stopień zaangażowania interesariuszy w partycypację społeczną

Źródło: Opracowanie własne

Ideą rewitalizacji jest wyprowadzenie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, poprzez prowadzone w sposób kompleksowy, zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, które są skoncentrowane terytorialnie i prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji. Podmioty zaliczane do interesariuszy rewitalizacji przedstawia poniższy schemat.

Schemat 11. Interesariusze rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne

Aktywne uczestnictwo interesariuszy w procesie rewitalizacji zapewniają konsultacje społeczne. W ramach partycypacji społecznej nie ograniczono się jedynie do informowania czy konsultowania podejmowanych przez lokalne władze działań, ale dążyło się do stosowania bardziej zaawansowanych metod partycypacji, takich jak współdecydowanie i aktywne uczestnictwo w przygotowywaniu projektów zawartych w programie. **Partycypacja społeczna** obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy, poprzez udział w różnych formach konsultacji społecznych **na etapie programowania oraz wdrażania i monitorowania**.

10.2. Konsultacje społeczne na etapie programowania

Konsultacje społeczne projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji trwały **od ... do ... lutego 2018 r.** W tym czasie zbierane były uwagi (ustne, pisemne i elektroniczne) do projektu programu rewitalizacji.

Tabela 25. Formy konsultacji społecznych na etapie programowania

Formy konsultacji społecznych	Opis przebiegu konsultacji
<p>Zbieranie uwag w postaci papierowej lub elektronicznej</p> 	<p>W terminie od ... do ... lutego 2018 r. trwały konsultacje społeczne, podczas których interesariusze mieli możliwość wnoszenia uwag do projektu programu rewitalizacji za pomocą formularza konsultacji społecznych (wzór formularza przedstawia załącznik nr 1).</p> <p>Formularz uwag był dostępny na stronie internetowej Gminy oraz w siedzibie Urzędu Gminy. Wypełniony formularz konsultacji można było przekazać e-mailem, przesłać pocztą tradycyjną na adres Urzędu Gminy lub dostarczyć osobiście do Urzędu.</p> <p>W trakcie trwania konsultacji społecznych nie wpłynęły żadne uwagi w postaci papierowej lub elektronicznej.</p>
<p>Uwagi ustne</p> 	<p>Inną formą prowadzonych konsultacji było zbieranie uwag ustnych. Wszyscy zainteresowani mieli możliwość osobistego lub telefonicznego kontaktu z wyznaczonym pracownikiem Urzędu Gminy, który miał obowiązek odpowiadania na uwagi i pytania w zakresie treści konsultowanych dokumentów.</p> <p>W trakcie trwania konsultacji społecznych nie wpłynęły żadne uwagi ustne.</p>

Źródło: Opracowanie własne

10.3. Partycypacja społeczna na etapie wdrażania i monitorowania

Aby zapewnić i utrzymać zainteresowanie społeczeństwa rewitalizacją oraz zagwarantować wszystkim interesariuszom wiedzę i możliwość uczestniczenia w procesie rewitalizacji, przez cały okres wdrażania prowadzone będą działania związane z promocją i informowaniem o realizacji poszczególnych projektów rewitalizacyjnych zawartych w programie oraz stanie wdrażania programu. W celu zapewnienia każdemu zainteresowanemu dostępu do tych informacji i możliwość zgłaszania uwag przewidywane są następujące formy konsultowania/informowania:

- Strona internetowa www.lubianka.pl,
- Biuletyn Informacji Publicznej,
- Zebrania sołeckie,
- Promocja działań rewitalizacyjnych podczas lokalnych imprez,
- Rozmowy z przedstawicielami mieszkańców – radnymi i sołtysiem.

Rozdział 11.

Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/ przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Tabela 25. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa) ⁷	Termin realizacji projektu (rok)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu ⁸	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Podmiot/y realizujący/e projekt	Szacowana wartość projektu (zł)	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				Działanie SZOOP RPO	Poddziałanie SZOOP RPO	Zintegrowanie
							%	zł	Środki publiczne			Środki prywatne			
									EFS	EFRR	Inne				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Obszar 1 – Pigża	2019-2021	1. Aktywizacja społeczna oraz pobudzanie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców sołectwa Pigża	S	1.1. Aktywizacja społeczna osób uzależnionych od korzystania ze świadczeń pomocy społecznej 4.1. Wsparcie mieszkańców w zakresie zakładania i prowadzenia własnej działalności gospodarczej	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubiance	176 470,59	85	150 000,00	150 000,00	-	26 470,59 Budżet Gminy	-	11.1	-	-
Obszar 2 – Przeczno	2020-2022	2. Aktywizacja społeczna oraz pobudzanie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców sołectwa Przeczno	S	1.1. Aktywizacja społeczna osób uzależnionych od korzystania ze świadczeń pomocy społecznej 4.1. Wsparcie mieszkańców w zakresie zakładania i prowadzenia własnej działalności gospodarczej	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubiance	88 529,42	85	75 250,00	75 250,00	-	13 279,42 Budżet Gminy	-	11.1	-	-
Obszar 3 – Warszawice	2019-2021	3. Aktywizacja społeczna oraz pobudzanie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców sołectwa Warszawice	S	1.1. Aktywizacja społeczna osób uzależnionych od korzystania ze świadczeń pomocy społecznej 4.1. Wsparcie mieszkańców w zakresie zakładania i prowadzenia własnej działalności gospodarczej	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubiance	132 500,00	85	112 625,00	112 625,00	-	19 875,00 Budżet Gminy	-	11.1	-	-

⁷ Obszar nr 1 – Pigża, Obszar nr 2 – Przeczno, Obszar nr 3 – Warszawice

⁸ S – społeczny, G-gospodarczy, Ś – środowiskowy, PF – przestrzenno-funkcjonalny, T - techniczny

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa) ⁷	Termin realizacji projektu (rok)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu ⁸	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Podmiot/y realizujący/e projekt	Szacowana wartość projektu (zł)	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				Działanie SZOOP RPO	Poddziałanie SZOOP RPO	Zintegrowanie
							%	zł	Środki publiczne			Środki prywatne			
									EFIS	EFRR	Inne				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Obszar 2 – Przeczno	2020-2022	4. Prowadzenie zorganizowanych działań na rzecz bezpieczeństwa wśród dzieci i młodzieży	S	3.1. Poprawa poziomu bezpieczeństwa	Gmina Łubianka	7 000,00	-	-	-	-	7 000,00 Budżet Gminy	-	-	-	-
Obszar 1 – Pigża Obszar 3 – Warszawa	2018 – 2020	5. EU-geniusz w naukowym labiryncie	S	2.1. Realizacja przedsięwzięć mających na celu zwiększenie kompetencji kluczowych dzieci i młodzieży	Powiat Toruński w partnerstwie m. in. z Gminą Łubianka	3 203 356,05	95	3 043 188,24	3 043 188,24	-	160 167,81 Budżety lidera i Partnerów	-	10.1	10.1.2	-
Obszar 1 – Pigża	2018	6. Zaadaptowanie pomieszczenia przy klubie sportowym w Pigży w celu utworzenia świetlicy środowiskowej wraz z przebudową drogi dojazdowej i parkingiem	T	5.1. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury społecznej, w celu aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców obszaru rewitalizacji	Gmina Łubianka	292 500,00	85	248 625,00	-	248 625,00	43 875,00 Budżet Gminy	-	7.1	-	1
Obszar 2 – Przeczno	2019	7. Remont i doposażenie świetlicy wiejskiej w Przecznie wraz z przebudową drogi dojazdowej na długości 80 mb z chodnikiem i	T	5.1. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury społecznej, w celu aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców obszaru rewitalizacji	Gmina Łubianka	247 500,00	85	210 375,00	-	210 375,00	37 125,00 Budżet Gminy	-	7.1	-	2,4

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa) ⁷	Termin realizacji projektu (rok)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu ⁸	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Podmiot/y realizujący/e projekt	Szacowana wartość projektu (zł)	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				Działanie SZOOP RPO	Poddziałanie SZOOP RPO	Zintegrowanie
							%	zł	Środki publiczne			Środki prywatne			
									EFS	EFRR	Inne				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
		parkingiem przed obiektem													
Obszar 3 – Warszewice	2018	8. Adaptacja pomieszczeń w budynku Szkoły Podstawowej w Warszewicach na cele stworzenia świetlicy środowiskowej	T	5.1. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury społecznej, w celu aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców obszaru rewitalizacji	Gmina Łubianka	295 000,00	85	250 750,00	-	250 750,00	44 250,00 Budżet Gminy	-	7.1	-	3
Obszar 1 – Pigża Obszar 3 - Warszewice	2018	9. Przebudowa stacji uzdatniania wody w miejscowości Warszewice wraz z budową przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Łubianka	T	5.1. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury społecznej, w celu aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców obszaru rewitalizacji	Gmina Łubianka	1.146.675,57 (w tym kwal. 1.100.098,27)	63,63 % k. kwal.)	699.992,00	-	-	699.992,00 EFRROW 446.683,57	-	-	-	-

Źródło: Opracowanie własne

Rozdział 12.

System zarządzania realizacją programu rewitalizacji

12.1. Podmioty uczestniczące w realizacji programu rewitalizacji i ich zadania

12.2. Sposób koordynacji działań podmiotów uczestniczących w programie rewitalizacji

12.3. System informacji i promocji

12.4. Ramowy harmonogram realizacji programu

Złożoność procesu rewitalizacyjnego wymaga właściwego zarządzania w celu uzyskania zamierzonych efektów rewitalizacji oraz odpowiadających im kierunków działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk.

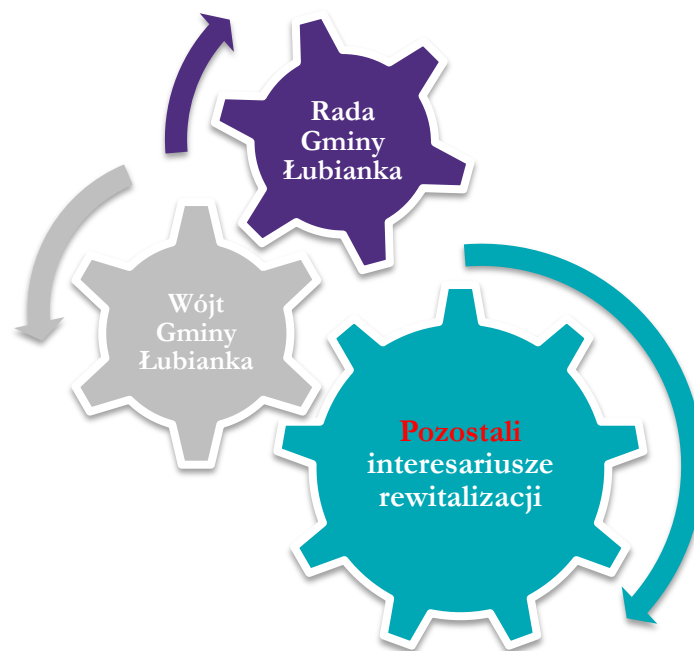
Wszelkie koszty związane z zarządzaniem programem będą pokrywane z budżetu gminy.

12.1. Podmioty uczestniczące w realizacji programu rewitalizacji i ich zadania

Jednym z kluczowych czynników sukcesu programu rewitalizacji jest sprawna koordynacja działań i sprawny przepływ informacji pomiędzy podmiotami zaangażowanymi w jego realizację. Istotą procesu rewitalizacji jest prowadzenie przez interesariuszy skoordynowanych działań na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki. Charakterystyka interesariuszy i mechanizmy partycypacyjne opisane zostały w rozdziale 10.

Głównymi podmiotami zaangażowanymi w proces przygotowania i wdrożenia programu są: Wójt Gminy, Rada Gminy i pozostali interesariusze rewitalizacji.

Schemat 12. Podmioty uczestniczące w realizacji programu rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 26. Najważniejsze zadania podmiotów uczestniczących w procesie przygotowania i wdrażania programu rewitalizacji

Podmiot	Zadania
Wójt Gminy Łubianka	<ul style="list-style-type: none"> – Nadzorowanie całego procesu rewitalizacji, – Prowadzenie analiz służących wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, sporządzeniu lub zmianie programu, ocenie aktualności i stopnia jego realizacji,

	<ul style="list-style-type: none"> – Prowadzenie konsultacji społecznych, – Wystąpienie z wnioskiem do Rady Gminy o podjęcie uchwały w sprawie przystąpienia do opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Łubianka na lata 2016-2023.
Rada Gminy	<ul style="list-style-type: none"> – Podjęcie uchwały w sprawie przystąpienia do opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Łubianka na lata 2016-2023, – Zatwierdzenie i uchwalenie Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Łubianka na lata 2016-2023, – Wprowadzenie przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawartych w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Łubianka na lata 2016-2023, służących realizacji zadań własnych gminy, do załącznika do uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej gminy, – Uchwalanie zmian Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Łubianka na lata 2016-2023, – Podjęcie uchwały o uchyleniu Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Łubianka na lata 2016-2023 w całości lub w części w przypadku stwierdzenia osiągnięcia celów rewitalizacji w nim zawartych.
Pozostali interesariusze rewitalizacji	<ul style="list-style-type: none"> – Aktywny udział w pracach związanych z wdrażaniem programu rewitalizacji i jego realizacją, m. in. poprzez udział w spotkaniach dotyczących rewitalizacji, opiniowanie sposobu wdrażania programu i realizacji poszczególnych zadań. – Wskazywanie potrzeb rewitalizacyjnych danego obszaru.

Źródło: Opracowanie własne

12.2. Sposób koordynacji działań podmiotów uczestniczących w programie rewitalizacji

Rolę koordynatora realizacji programu rewitalizacji pełnić będzie wyznaczony przez Wójta pracownik Urzędu Gminy. Pracownik ten będzie odpowiedzialny za wsparcie wszystkich interesariuszy rewitalizacji w realizacji ich zadań. Wybór osoby z odpowiednim doświadczeniem zawodowym na stanowisko koordynatora procesu rewitalizacji zagwarantuje prawidłowe i sprawne zarządzanie programem rewitalizacji. Da to gwarancję, że podmiot koordynujący działania interesariuszy uczestniczących w realizacji programu rewitalizacji posiadać będzie odpowiednie do tego kompetencje. Zapewniony będzie szybki przepływ informacji oraz jasno określona ścieżka podejmowania decyzji, bezpośredni dostęp do informacji na temat innych działań rozwojowych realizowanych w Gminie (zapewnienie komplementarności przestrzennej), odpowiednie zaplecze instytucjonalne. Ścieżka podejmowania decyzji opierać się będzie o dyskusje i wypracowanie wspólnego stanowiska.

Tabela 27. Najważniejsze zadania koordynatora działań w programie rewitalizacji

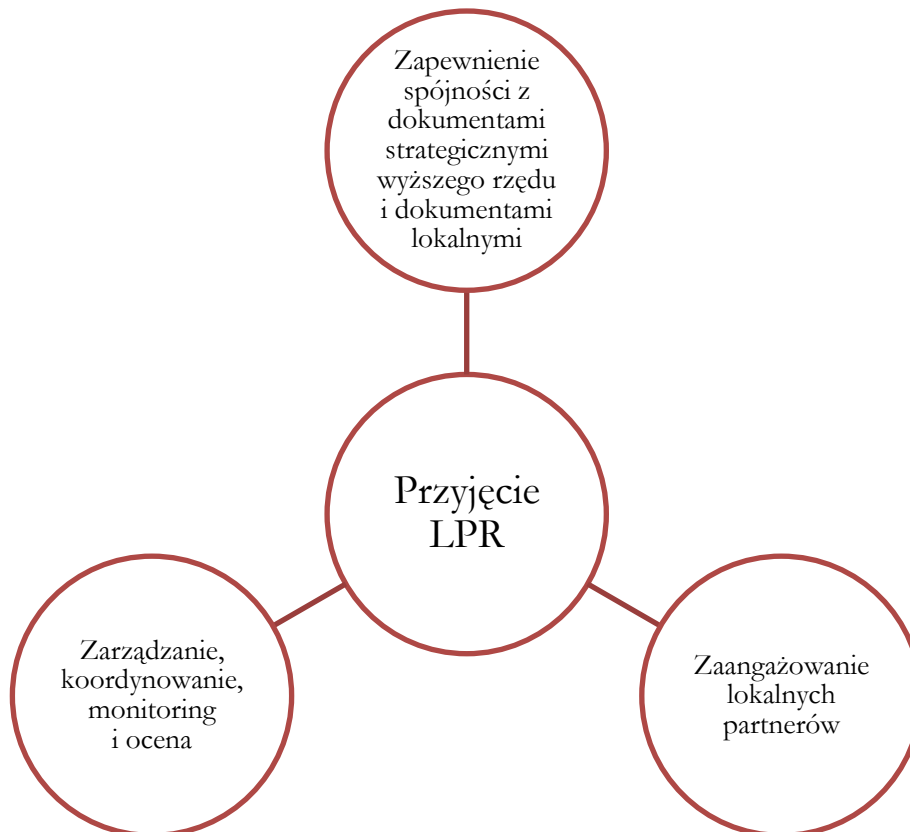
Podmiot	Zadania
Koordynator – pracownik Urzędu Gminy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Współpraca ze wszystkimi interesariuszami rewitalizacji, ▪ Koordynowanie działań projektowych wymagających jednoczesnego zaangażowania jednostek i spółek gminy oraz strony społecznej, ▪ Składanie wniosków i pozyskiwanie środków zewnętrznych na ich realizację, ▪ Ocena projektów zgłoszonych do realizacji na obszarze objętym rewitalizacją pod kątem osiągnięcia celów programu, ▪ Przygotowywanie projektów aktualizacji programu, w tym w szczególności wykazu projektów, ▪ Promocja programu, ▪ Organizacja i wdrażanie systemu monitorowania rzeczowego i finansowego dla programu,

- Dokonywanie okresowych przeglądów realizacji projektów,
- Sporządzanie raportów okresowych oraz raportu końcowego z realizacji programu,
- Współpraca z innymi wydziałami Urzędu Gminy w zakresie realizacji programu.

Źródło: Opracowanie własne

System wdrażania programu rewitalizacji został przedstawiony na poniższym schemacie.

Schemat 13. System wdrażania programu rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne

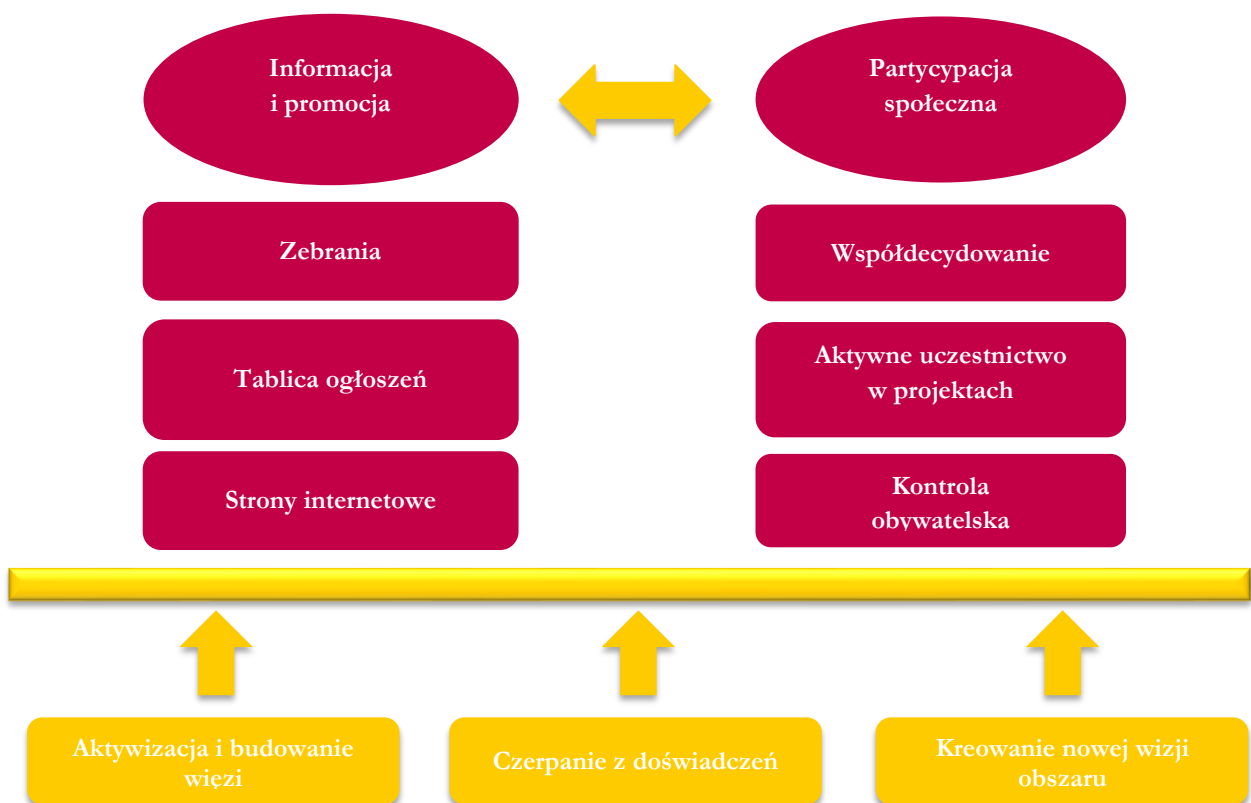
Wdrażanie **Lokalnego** Programu Rewitalizacji wymaga zaangażowania lokalnych partnerów z sektora: publicznego, społecznego i gospodarczego. Realizacja niniejszego programu wiąże się z udziałem podmiotu zarządzającego i koordynującego poszczególne działania (pracownika Urzędu Gminy) także w procesie monitoringu i oceny programu (przede wszystkim zapewnienie zgodności z harmonogramem realizacji programu rewitalizacji).

Głównym zadaniem wszystkich podmiotów zaangażowanych w proces rewitalizacji jest ukierunkowanie, kontrolowanie i ocena z punktu widzenia zapewnienia pełnej spójności z dokumentami strategicznymi. Jest to wyjątkowo istotne z uwagi na znaczenie realizacji programu dla sprawnej implementacji pozostałych instrumentów rozwoju gminy, a także np. dla możliwości pozyskiwania środków z funduszy strukturalnych, itp.

12.3. System informacji i promocji

Partycypacja społeczności lokalnej (szczegółowo opisana w rozdziale 10) na każdym etapie powstawania i realizacji programu rewitalizacji odgrywa niezmiernie istotną rolę, dostarczając najbardziej rzetelnych informacji na temat problemów, potrzeb oraz potencjałów danego obszaru, które nie są możliwe do uzyskania na podstawie jedynie analizy danych statystycznych. Zaangażowanie na każdym etapie interesariuszy zainteresowanych udziałem w programie (m.in. organizacji pożytku publicznego, stowarzyszeń, przedsiębiorców, spółdzielni, mieszkańców Gminy Łubianka) umożliwi im aktywny udział w planowaniu i wdrażaniu zmian społecznych, gospodarczych i infrastrukturalnych zgodnie z ich potrzebami i interesami. Dlatego też niezbędne jest umożliwienie wymiany informacji i dyskusji o kształcie, jaki powinna przybrać rewitalizacja za pomocą różnorodnych instrumentów promocyjnych i informacyjnych. Poniższy schemat przedstawia instrumenty systemu informacji i promocji w powiązaniu z mechanizmami włączenia mieszkańców i partnerów w proces rewitalizacji.

Schemat 14. System informacji i promocji a partycypacja społeczna

Źródło: Opracowanie własne

Jak wynika z powyższego schematu działania informacyjne i promocyjne są nierozdzielnie związane z mechanizmami włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji. Aby udział lokalnej społeczności w tworzeniu i wdrażaniu programu przyniósł spodziewane efekty, konieczne jest prowadzenie szeregu działań, skupiających się przede wszystkim na:

- Organizacji zebrań z mieszkańcami zwłaszcza obszarów rewitalizowanych oraz partnerami społecznymi i gospodarczymi, które stanowić mają forum wymiany informacji i pomysłów na działania rewitalizacyjne,
- Publikowaniu ogłoszeń zamieszczanych na tablicach ogłoszeń,

- Wykorzystaniu możliwości kontaktu elektronicznego w postaci publikacji na stronach internetowych.

Dzięki tak zorganizowanej informacji i promocji społeczność lokalna zyska możliwość aktywnego udziału w tworzeniu wizji obszaru zdegradowanego po rewitalizacji, współdecydowania o kształcie zmian oraz kontroli społecznej nad procesem realizacji programu.

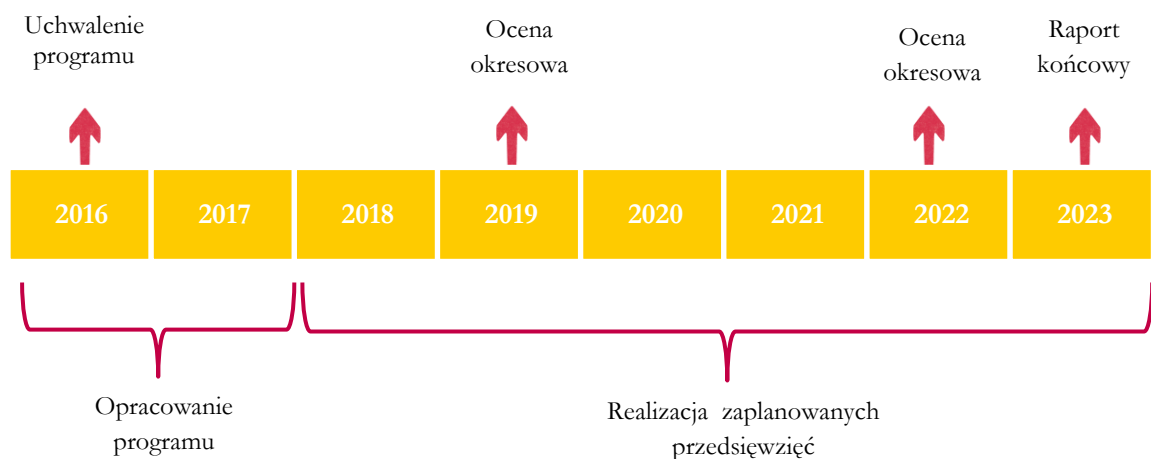
W celu zapewnienia uczestnictwa możliwie szerokiego grona interesariuszy w konsultacjach społecznych, informacje na temat ich rozpoczęcia i form będą każdorazowo ogłoszone co najmniej 7 dni przed planowanym terminem ich przeprowadzenia w sposób zwyczajowo przyjęty w gminie oraz poprzez ogłoszenie na stronie podmiotowej w Biuletynie Informacji Publicznej. Konsultacje będą przeprowadzane z wykorzystaniem różnych form, w sposób ułatwiający zrozumienie treści.

Wszelkie formy partycypacji społecznej, w połączeniu z formami informacji i promocji, mają na celu pobudzenie i aktywizację społeczności na rzecz rozwoju lokalnego z wykorzystaniem posiadanej wiedzy i doświadczenia wszystkich interesariuszy, tak aby wszelkie podejmowane działania prowadziły do urzeczywistnienia wizji obszaru po rewitalizacji.

12.4. Ramowy harmonogram realizacji programu

Ramowy harmonogram realizacji **Lokalnego** Programu Rewitalizacji Gminy Łubianka na lata 2016-2020 z perspektywą do roku 2023 obejmuje okres od 2016 r. kiedy zostały rozpoczęte prace nad programem do końca 2023 r., czyli do planowanego zakończenia realizacji projektów wynikających z programu.

Schemat 15. Ramowy harmonogram realizacji programu

Źródło: Opracowanie własne

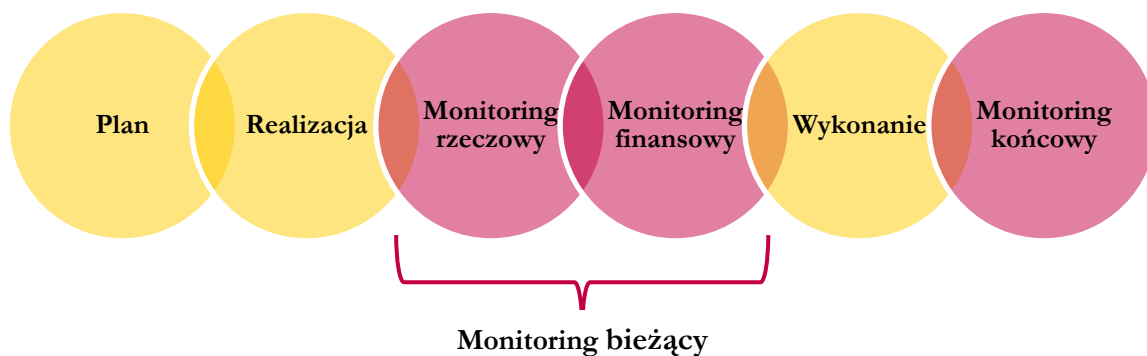
Szczegółowe informacje na temat realizacji programu wynikają z rozdziału 11. Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Rozdział 13.

System monitoringu, oceny skuteczności działań i system wprowadzania zmian

Monitorowanie postępów realizacji oparte będzie na stałym pozyskiwaniu i analizowaniu danych dotyczących realizacji poszczególnych projektów. Bieżąca i systematyczna analiza danych ilościowych i jakościowych osiąganych w trakcie realizacji projektu i porównanie ich z zaplanowanymi w programie, pozwoli na wykrycie rozbieżności oraz umożliwi odpowiednio wczesną korektę możliwych do przewidzenia komplikacji. Zastosowane będą trzy formy monitoringu: monitorowanie postępu prac, monitorowanie środków finansowych projektu i monitorowanie osiągania założonych celów rewitalizacji. Podmiotem odpowiedzialnym za prowadzenie monitoringu i ocenę skuteczności działań oraz wprowadzaniem modyfikacji w reakcji na zmiany będzie Koordynator procesu rewitalizacji.

Schemat 16. Formy monitoringu

Źródło: Opracowanie własne

Monitoring rzeczowy obejmuje proces realizacji i polegać będzie przede wszystkim na bieżącej kontroli zakresu merytorycznego prowadzonych działań oraz harmonogramu wdrażania projektu na podstawie pomiarów osiągania założonych rezultatów oraz wskaźników realizacji i ich analizy, a także weryfikacji przedmiotowej zgodności z założeniami GPR.

Monitoring finansowy obejmuje zarządzanie środkami przyznanymi na realizację programu i jest podstawą oceny sprawności ich wydatkowania. Polegać będzie na bieżącej kontroli finansowych aspektów inwestycji: przepływów gotówkowych i poziomu wykorzystania funduszy w poszczególnych kategoriach budżetowych, weryfikacji kwalifikowalności kosztów oraz gromadzeniu informacji o źródłach finansowania programu i stopniu wykorzystania dotacji. Istotnym elementem będzie również kontrola wykonania wzajemnych rozliczeń i zobowiązań z podwykonawcami, ewentualnymi partnerami, uczestnikami projektu i pracownikami oraz weryfikacja finansowej zgodności z założeniami programu.

Monitoring osiągnięcia celów rewitalizacji będzie polegał na monitorowaniu czy założone cele rewitalizacji są osiągnięte tzn. czy problemy będące podstawą wyznaczenia obszaru rewitalizacji ulegają zmniejszeniu lub rozwiązaniu. W tym celu zgodnie z „Zasadami programowania..” raz na 2 lata Gmina będzie przekazywała do IZ RPO sprawozdanie zawierające informacje o zmianie stanu kryzysowego, na podstawie którego wskazano obszar rewitalizacji (w tym informacje o wskaźnikach będących podstawą wyznaczenia obszaru zdegradowanego). Sprawozdanie będzie określać zarówno bazowe, jak i aktualne wartości wskaźników/kryteriów wyznaczających obszar rewitalizacji. Dane do przygotowywania sprawozdania będą pozyskiwane z odpowiednich referatów Urzędu Gminy i jednostek organizacyjnych Gminy, a także z Powiatowego Urzędu Pracy w Toruniu oraz Komendy Powiatowej Policji w Toruniu i Głównego Urzędu Statystycznego. Przygotowywane będą również dla IZ RPO sprawozdania kwartalne

dotyczące osiągniętych wskaźników produktu i rezultatu z SZOOP RPO WK-P w odniesieniu do realizowanych projektów. Dane do przygotowywania tych sprawozdań będą pozyskiwane z dokumentacji dotyczącej danego projektu. Podmiotem odpowiedzialnym za monitorowanie osiągnięcia celów będzie koordynator.

Zadaniem koordynatora będzie zdawanie Wójtowi Gminy corocznych raportów z realizacji programu rewitalizacji. Będą one składane na koniec pierwszego kwartału następującego po danym roku kalendarzowym, za który jest sporządzany raport. Taki raport będzie zawierał informacje o zadaniach zaplanowanych na dany rok, które udało się zrealizować, o trudnościach i problemach jakie wystąpiły podczas wdrażania programu wraz z propozycją ich uniknięcia w przyszłości, plan działań na kolejny rok, aktualne wartości wskaźników celu rewitalizacji oraz fakultatywnie propozycje zmian programu. Dane do przygotowywania raportu będą pozyskiwane z odpowiednich referatów Urzędu Gminy i jednostek organizacyjnych Gminy, a także z Powiatowego Urzędu Pracy w Toruniu oraz Komendy Powiatowej Policji w Toruniu, danych z jednostek OSP z terenu Gminy i Głównego Urzędu Statystycznego.

W sytuacji gdy z 2 kolejnych raportów będzie wynikało, że sytuacja na obszarze rewitalizacji nie ulega poprawie (nie poprawiają się wartości badanych wskaźników), podjęte zostaną odpowiednie działania celem wprowadzenia stosownych zmian w programie rewitalizacji. Propozycję zmian w programie rewitalizacji przygotowuje Zespół ds. rewitalizacji. Następnie zostaną przeprowadzone konsultacje społeczne zmian programu ze wszystkimi grupami interesariuszy. Zmieniony program w wersji po konsultacjach zostanie przedłożony Radzie Gminy Łubianka celem uchwalenia.

Rozdział 14.

Wykaz niezbędnych zmian, ocen i opinii

14.1. Opinia Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko projekt Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Łubianka na lata 2016-2020 z perspektywą do roku 2023 został przedłożony Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Bydgoszczy celem uzgodnienia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska pismem z dnia ..... r. nr .... uzgodnił odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla niniejszego dokumentu.

14.2. Opinia Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko projekt Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Łubianka na lata 2016-2020 z perspektywą do roku 2023 został przedłożony do Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Bydgoszczy celem uzgodnienia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu. Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny pismem z dnia ... r. nr ... uzgodnił odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla niniejszego dokumentu.

Załączniki

1. Wzór formularza konsultacji społecznych

Załącznik nr 1. Wzór formularza konsultacji społecznych

FORMULARZ KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

dotyczących projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Łubianka na lata 2016-2020 z perspektywą do roku 2023

Gmina Łubianka, dnia .....2018 r.

CZĘŚĆ I - DANE UCZESTNIKA KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

Imię i nazwisko: .....

Nazwa organizacji: .....

Adres korespondencyjny: .....

Telefon/ e-mail: .....

CZĘŚĆ II - UWAGI DO PROJEKTU UCHWAŁY:

LP.	CZĘŚĆ DOKUMENTU, KTÓREGO DOTYCZY UWAGA (ROZDZIAŁ, PARAGRAF, USTĘP, PUNKT)	TREŚĆ PROPONOWANEJ UWAGI	UZASADNIENIE

Wyrażam zgodę na gromadzenie, przetwarzanie i przekazywanie moich danych osobowych, zbieranych w celu przeprowadzenia konsultacji społecznych dotyczących projektu programu współpracy zgodnie z Ustawą z dnia 29 sierpnia 1997r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2015 r., poz. 2135)

.....

czytelny podpis

Spis tabel

Tabela 1. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w latach 2015-2013.....	18
Tabela 2. Długość sieci wodociągowej i kanalizacyjnej oraz korzystający z sieci na terenie gminy Łubianka	20
Tabela 3. Korzystający z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej	20
Tabela 4. Komunalne oczyszczalnie ścieków na terenie gminy Łubianka	20
Tabela 5. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem w sołectwach o liczbie ludności do 300 mieszkańców.....	26
Tabela 6. Stosunek interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych w sołectwach o liczbie ludności do 300 mieszkańców	27
Tabela 7. Wskaźniki występowania stanu kryzysowego w sferze społecznej w sołectwach o liczbie ludności do 300 mieszkańców.....	27
Tabela 8. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem w sołectwach o liczbie ludności od 300 do 600 mieszkańców	28
Tabela 9. Skuteczność kształcenia dzieci na poziomie podstawowym w sołectwach o liczbie ludności od 300 do 600 mieszkańców	28
Tabela 10. Wskaźniki występowania stanu kryzysowego w sferze społecznej w sołectwach o liczbie ludności od 300 do 600 mieszkańców	28
Tabela 11. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem w sołectwach o liczbie ludności powyżej 600 mieszkańców.....	29
Tabela 12. Skuteczność kształcenia dzieci na poziomie gimnazjalnym w sołectwach o liczbie ludności powyżej 600 mieszkańców	29
Tabela 13. Wskaźniki występowania stanu kryzysowego w sferze społecznej w sołectwach o liczbie ludności powyżej 600 mieszkańców	30
Tabela 14. Sołectwo Pigża - negatywne zjawiska w innych sferach	30
Tabela 15. Sołectwo Przeczno - negatywne zjawiska w innych sferach	31
Tabela 16. Sołectwo Warszewice - negatywne zjawiska w innych sferach.....	31
Tabela 17. Powierzchnia i ludność obszaru zdegradowanego na terenie gminy Łubianka	31
Tabela 18. Powierzchnia i ludność obszaru rewitalizacji na terenie sołectw wskazanych jako obszary zdegradowane w gminie Łubianka.....	34
Tabela 19. Cel 1, kierunki działań i przedsięwzięcia	65
Tabela 20. Wskaźniki dla celów rewitalizacji.....	66
Tabela 21. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne.....	70
Tabela 22. Koncepcja zintegrowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	81
Tabela 23. Komplementarność problemowa.....	87
Tabela 24. Lista projektów zrealizowanych przez gminę Łubianka	88

Tabela 25. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe.....	94
Tabela 26. Najważniejsze zadania podmiotów uczestniczących w procesie przygotowania i wdrażania programu rewitalizacji.....	98
Tabela 27. Najważniejsze zadania koordynatora działań w programie rewitalizacji.....	99

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba mieszkańców poszczególnych sołectw Gminy Łubianka w 2015 r.....	17
Wykres 2. Struktura bezrobocia w gminie Łubianka w 2015 r.....	17
Wykres 3. Liczba podmiotów gospodarczych osób fizycznych na tle liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym na terenie gminy Łubianka w 2015 r.....	19
Wykres 4. Struktura wiekowa ludności w Pigży w 2015 r.....	43
Wykres 5. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w 2015 r.	44
Wykres 6. Korzystający z pomocy społecznej w Pigży w 2015 r.....	44
Wykres 7. Liczba nieruchomości podłączonych do sieci wodociągowej, kanalizacyjnej oraz posiadających przydomowe oczyszczalnie ścieków i zbiorniki wybieralne w Pigży	46
Wykres 8. Struktura wiekowa ludności w Przecznie w 2015 r.	50
Wykres 9. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w 2015 r.	51
Wykres 10. Korzystający z pomocy społecznej w Przecznie w 2015 r.....	51
Wykres 11. Liczba nieruchomości podłączonych do sieci wodociągowej, kanalizacyjnej oraz posiadających przydomowe oczyszczalnie ścieków i zbiorniki wybieralne w Przecznie.....	53
Wykres 12. Struktura wiekowa ludności w Warszewicach w 2015 r.....	56
Wykres 13. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w 2015 r.	56
Wykres 14. Korzystający z pomocy społecznej w Warszewicach w 2015 r.....	57
Wykres 15. Liczba nieruchomości podłączonych do sieci wodociągowej, kanalizacyjnej oraz posiadających przydomowe oczyszczalnie ścieków i zbiorniki wybieralne w Warszewicach.....	59

Spis schematów

Schemat 1. Proces rewitalizacji.....	6
Schemat 2. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na obszarze gminy Łubianka	8
Schemat 3. Powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi.....	11
Schemat 4. Cele rewitalizacyjne.....	37
Schemat 5. Cel rewitalizacji dla podobszaru rewitalizacji – sołectwo Pigża	38
Schemat 6. Cel rewitalizacji dla podobszaru rewitalizacji – sołectwo Pigża	38
Schemat 7. Cel rewitalizacji dla podobszaru rewitalizacji – sołectwo Przeczno	39

Schemat 8. Cel rewitalizacji 1 dla podobszaru rewitalizacji – sołectwo Warszewice.....	39
Schemat 9. Cel rewitalizacji 2 dla podobszaru rewitalizacji – sołectwo Warszewice.....	40
Schemat 10. Stopień zaangażowania interesariuszy w partycypację społeczną.....	91
Schemat 11. Interesariusze rewitalizacji.....	91
Schemat 12. Podmioty uczestniczące w realizacji programu rewitalizacji.....	98
Schemat 13. System wdrażania programu rewitalizacji.....	100
Schemat 14. System informacji i promocji a partycypacja społeczna.....	101
Schemat 15. Ramowy harmonogram realizacji programu.....	102
Schemat 16. Formy monitoringu.....	104

Spis zdjęć

Zdjęcie 1. Dom Pomocy Społecznej w Pigży.....	45
Zdjęcie 2. Stadion sportowy przy Szkole Podstawowej im. Prof. Wilhelminy Iwanowskiej w Pigży.....	45
Zdjęcie 3. Gotycka świątynia w Przecznie.....	52
Zdjęcie 4. Pałac w Warszewicach.....	58
Zdjęcie 5. Stadion sportowy „Orlik w Warszewicach”.....	58
Zdjęcie 6. Kościół pod wezwaniem Najświętszego Serca Pana Jezusa w Warszewicach.....	59

Spis map

Mapa 1. Gmina Łubianka – położenie.....	16
Mapa 2. Mapa obszaru zdegradowanego w gminie Łubianka.....	32
Mapa 3. Mapa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w gminie Łubianka.....	35
Mapa 4. Mapa Pigży.....	42
Mapa 5. Mapa Przeczna.....	49
Mapa 6. Mapa Warszewic.....	55